Dr. Aid el-Karni

NE OČAJAVAJ

Drugi dio čitalačkog bestselera
Ne tuguj !

Dr. Aid el-Karni

Ne očajavaj

Naslov originala

لا تيأس

Dr. Aid el-Karni

NE OČAJAVAJ

Novi Pazar, 2012.

PREDGOVOR

Hvala neka je Allahu, a salevat i selam na Poslanika, s.a.v.s., i sve one koji ga slijede.

Knjiga *Ne očajavaj* koja je pred vama je iskren i nedvosmislen poziv. Ovo je snažan i glasan apel svakom onome ko je kolebljiv i ko je zapao u apatiju i ljenost: Ne očajavaj. Nadam se da će čitalac u ovim riječima pronaći dirljiivo pismo, da će ova poslanica telegrafskom brzinom doprijeti do njegovog srca, prodrmati ga svjetlom Objave, probuditi ga bičem odlučnosti. Usmjeriti ga putem djelovanja, nade, ambicija, težnji, truda i natjecanja. Zašto ćemo očajavati – a Allah, dž.š., je s nama? Zašto ćemo očajavati kada nam je Poslanik, s.a.v.s., vođa, Kur'an knjiga, Kaba kibla, Poslanikov sunnet životni put, a Džennet naše odredište? Zašto ćemo očajavati kada u trenucima nedaće imamo strpljivost, a u trenucima radosti i zadovoljstva, puni smo zahvalnosti? Očajanju nema mjesta sve dok su uz nas riječi koje nam donose snagu i moć: *Dovoljan nam je Allah. Divan li je On Zaštitnik.* Hajde, zajedno počnimo novo putovanje, koje je ispunjeno pouzdanjem u Uzvišenog Allaha, lijepim mišljenjem o onome što nam je On obećao i optimizmom u svijetlu budućnost, bolje sutra i lijep svršetak!

Dr. Aid el-Karni

POČETNIK – VLASNIK POČETKA

Doista je razum isto što i njiva. Svaka ideja o kojoj dugo vremena razmišljaš je isto što i misao. Požnjet ćeš samo one misli koje si zasijao, bile one negativne ili pozitivne.

Ono što jednu ličnost razlikuje i čini specifičnom u odnosu na druge jeste zdrav pogled na stvari.

Poraz koji doživiš u jednoj bici, veoma često ti bude nauk kako pobijediti u ratu.

Ključ neuspjeha je u nastojanju da zadovoljiš sve ljude koje poznaješ.

Uspjeh nije najvažnija stvar – već je najvažnija stvar želja za uspjehom!

Sve ono što u životu smatramo velikim, počelo je s jednom mišlju, s jednom idejom, i kao nešto veoma sitno!

Da bismo nešto uradili, uvijek postoji bolji put za to. Mi se moramo potruditi pronaći taj bolji put!

Dobro djelo je znatno bolje od dobre riječi!

Najbolje natjecanje, je čovjekovo natjecanje sa samim sobom. Svaki put kada se čovjek natječe sa sobom, on uznapreduje, tako da danas nije kakav je bio juče, ali ni sutra neće biti kakav je danas.

Kada koriš druge ljude, prilike ili situacije, ti im daješ snagu da te savladaju. Zato, moraš prestati

prekoravati druge i lično ponijeti svoju životnu odgovornost!

Kada upravljaš ljudima koji su inteligentniji od tebe, pa postigneš cilj, onda je to najbolji argument da si ti inteligentniji od njih!

Najsretniji trenuci u ljudskom životu jesu oni u kojima ostvariš ono za što su drugi ljudi govorili da je nemoguće ostvariti!

Čovjek ne može napredovati niti se razvijati ukoliko ne pokuša nešto što nije dio njegove svakodnevnice!

Ambicije se ne mogu ostvariti bez truda i bola!

Uspjeh i sreća u životu se nalaze na mjestu susreta dobre pripremljenosti i prilike koja prolazi!

Dobar penjač gleda prema svome cilju i ne osvrće se ispod sebe, ne gleda u opasnosti koje čovjekov um čine rasijanim!

Neuspjeh se ne smatra najnegativnijom pojavom na svijetu. Istinski i pravi neuspjeh je i ne pokušati!

Ako želiš imati najveću zgradu, onda imaš samo dva načina da to postigneš: da porušiš sve zgrade u njenoj blizini ili da napraviš zgradu veću od svih drugih... Uvijek odaberi da izgrađuješ zgrade veće od svih drugih u okolini.

Čovjek ne završava onog trenutka kada izgubi, već onoga trenutka kada se povuče i preda!

Ništa krupno i veliko u ovom životu se ne može postići bez entuzijazma!

Na kraju će uspjeti i korist postići samo onaj koji ima snagu da podnese problem i da se strpi!

Sva otkrića i izumi koje danas, u savremenom svijetu posmatramo, ranije nisu otkrivena samo zato što je neko mislio da je to nemoguće!

Vrijeme i strpljivost su najdjelotvornija oružja koja čovjek posjeduje!

Čovjek se ne smije truditi da bude uspješan, već se mora truditi da bude čovjek od vrijednosti i značaja. Tada uspjeh sam po sebi dolazi!

Čovjek mora i treba sanjati o zvijezdama, ali, u isto vrijeme, ne smije zaboraviti da nogama stoji na zemlji!

Ko ne radi, taj ne griješi!

Rječnik uspjeha ne sadrži dvije riječi: ako i ali!

Ako želiš uspjeti, onda na prvom mjestu moraš vjerovati da možeš uspjeti!

Nekada postoje važne odluke koje čovjek mora donijeti, bez obzira koliko teške bile i koliko god srdile ljude oko njega!

Velika je razlika između strateškog povlačenja i bježanja!

Plodno drvo je ono na koje ljudi navaljuju!

Rasprava i debata, pogotovo s neznalicama, je propast, u svakom smislu te riječi, jer ljudi ne priznaju svoje greške tek tako lahko!

Najljepši osjećaj koji može ispuniti čovjekovo srce jeste onda kada je siguran da je učinio pravi korak, makar čitav svijet bio protiv njega!

Često uspjeh nije pratilac onih koji rade hrabro i srčano, ali isto tako je veoma rijetko pratilac onih kolebljivih koji se boje okolnosti i njihovih rezultata. (Džavaharla Nehru)

Mi padamo, kako bismo se ponovo uspravili. Gubimo bitku, kako bismo izvojevali još veličanstveniju pobjedu, baš kao što spavamo da bismo se probudili snažniji i agilniji!

Neuspjeli se dijele u dvije grupe: oni koji

razmišljaju, ali nikada ništa ne rade i oni koji rade, ali nikada ništa ne razmišljaju. (Džon Šarliz Salak)

Ljudi ne mogu doći do parka uspjeha, sve dok ne prođu stanice umora, pada i očaja. Čovjek snažne volje se ne zadržava previše dugo na ovim stanicama.

Mi plaćamo visoku cijenu našeg straha od neuspjeha. To je velika prepreka razvoju, ovaj strah sužava ljudske horizonte, odvraća čovjeka od novih pronalazaka i pokušaja. Ne postoji nijedna spoznaja koja je lišena poteškoće, niti pokušaj lišen grešaka i pogodaka. Ako želiš ustrajati u spoznaji, onda trebaš biti spreman čitav svoj život se suprotstavljati neuspjehu. (Džon Džardiner)

Ljudi kore okolnosti za stanje u kojima se oni nalaze. Ja nisam siguran u okolnosti. Uspješni ljudi tragaju za okolnostima koje žele. Ako ih ne pronađu, onda ih sami proizvedu. (Bernard Šo)

Najveće otkriće moje generacije jeste da čovjek može da promijeni svoj život. To se dogodi onda kada uspije promijeniti svoje intelektualne poglede i usmjerenja! (Vilijam Džejms)

Čovjek je osnova svega onoga što čini! (Aristotel)

Moraš vjerovati u sebe, jer ako ti ne vjeruješ u sebe, ko će, onda, drugi vjerovati u tebe!?

Ono što postigneš bez truda ili neke cijene, to nema nikakve vrijednosti!

Ako do sada nisi imao neuspjeha, onda u budućnosti ništa ozbiljno nećeš uraditi!

Neuspjeh je samo vremenski ograničen poraz koji ti donosi novu šansu za uspjehom.

Bježanje je jedini uzrok neuspjeha, zbog toga

nećeš doživjeti neuspjeh sve dok ne prestaneš pokušavati!

Kontakti i komunikacije u međuljudskim odnosima, potpuno su isti kao i čovjekovo disanje. I jedno i drugo su uslovi opstanka u životu. (Virdžinija Satir)

Sreća se skriva u užitku postizanja i dostignuća onoga čemu težimo. (Ruzvelt)

Put koji čovjek započne učenjem, izgledno je da će u budućnosti koncipirati njegov život. (Platon)

Nema boljeg opisa za jednog vođu od toga da je on onaj koji pomaže svojim ljudima u vježbanju, učinkovitosti i ostavljanju utjecaja. (Monsis)

Uspjeh se u svemu temelji na prethodnoj pripremi. Bez ove pripreme, neuspjeh je zagarantiran!

Sedam sati koje čovjek provede zaokupljen razmišljanjem, s jasnim ciljevima i željama, bolje je i daje kvalitetnije rezultate nego sedam dana nasumičnog, besciljnog rada.

Kada ti se ispriječe problemi, ostavi se pristrasnosti i ishitrenih ideja. Upoznaj suštinu situacije i stvari postavi na njihovo mjesto. Onda zauzmi stav koji smatraš najpravednijim i njega se drži.

Naša djela nas određuju u onoj mjeri u kojoj mi određujemo naša djela!

Najveći stupnjevi ljudske mudrosti leže u spoznaji jednostavnosti i lahkoći okolnosti, i uspostavi unutarnjeg smiraja, i spokojstva uprkos svim spoljnim faktorima.

Svojstvo koje direktora čini uspješnim je odvažnost i smjelost na razmišljanje, smjelost u radu, ali i smjelost u iščekivanju neuspjeha!

Tvoja sposobnost da postigneš ravnotežu u

vanrednim situacijama i poteškoćama, i da izbjegneš paniku, istinski su znaci tvog liderstva!

Pravi vođa je onaj koji nosi svoju odgovornost. On ne govori: 'Moji ljudi su poraženi'. On govori: 'Ja sam poražen'. To je pravi čovjek.

Mi kritikujemo druge zbog grešaka koje su identične našim greškama!

Bolje ti je da ujutru poraniš tri sata, nego da zakasniš jedan minut!

Uspjeh se ne mjeri prema standardima na koje je čovjek navikao u svome životu, već se mjeri prema poteškoćama koje su pred njim postavljene!

Pouka o brojem ostvarenih uspjeha je odvraćanje pogleda od njihovog ostvorenja!

Većina grešaka i propusta koje čovjek napravi u životu, posljedica su situacije u kojoj je čovjek trebao reći ne, a kazao je da!

Ispravnost i preporod su izvor snage. Iskren i koristan čovjek ne mora nikada postati poznat, ali zato postaje omiljen i voljen kod svih koji ga poznaju, jer je on postavio čvrste temelje uspjeha, a dobit će i svoj udio u životu!

Najbolji put nekada može biti i najteži, ali ga ti uvijek trebaš slijediti. Ustrajnost i doslijednost na tom putu, učinit će sve stvari mnogo lakšim!

Nemoj da te žalosti nijedan neuspjeh nakon koga opet možeš stati na noge!

Moguće je upitalo nemoguće: 'Gdje stanuješ?' Nemoguće je odgovorilo: 'U snovima slabića.'

Nadimci su samo žigovi maloumnosti. Velikim ljudima ne treba ništa drugo do njihova imena!

U svakoj lijepoj bašti ima i otrovnih zmija!

Nemoj se bojati zvuka olova, olovo koje ubija

nema zvuk!

Ne postoji nauspješan čovjek, postoji samo čovjek koji je počeo u jednoj dolini pa je tu i ostao!

Sreću osjeća onaj što sa lica spere brigu, sa glave otkloni probleme i tijelo od gladi!

Kada se uspenješ na vrh, pogledaj ispod sebe kako bi vidio one što su ti na tom putu pomogli! Onda pogledaj prema nebu, moleći Uzvišenog Allaha da ti učvrsti stope na zemlji!

Malo znanja koje prati djelo, korisnije je od mnogo znanja koje ne prate djela!

Kada siromahu udijeliš jednu ribu, utolio si mu glad samo za jedan dan, a ako ga podučiš da lovi ribu, nahranio si ga čitav život!

Kada lijenost ide putem, obavezno je prati siromaštvo!

Neplodno drvo niko ni kamenom ne gađa!

Sav mrak na ovom dunjaluku ne može prekriti svjetlost jedne obične sviijeće!

Bolje ti je da pitaš dva puta, nego da pogriješiš jednom!

Veliki ljudi se osmjehuju i onda kada im suze kapaju s očiju!

Mali uzroci veoma često imaju velike rezultate. Tako, naprimjer, ako se iz kopita izgubi ekser, otpast će i potkovica, ako otpadne potkovica, konj će stradati, a ako strada konj, stradat će i jahač!

Sreća se ne postiže odsustvom problema iz našeg života,već se sreća postiže rješavanjem i savladavanjem tih problema!

Suština volje leži u snazi da pronikneš u problem prije nego se on dogodi! (Henri Fabul)

Jedini odgovor na poraz jeste pobjeda! (Vinston

Čerčil)

Jedno čudo ljudskog života jeste i to što kada god čovjek odbije sve osim vrha, uvijek do vrha i dospe! (Semerest Mom)

Ko želi da mu se produži zdravlje i ugodan život, bez problema i nedaća, onda on nije spoznao šta je to zaduženje, niti će dostići predanost! (Ibn Dževzi)

Mnogi ljudi će prihvatiti savjete, ali će se samo mudri od njih imati koristi. (Papilijus Sirus)

Ništa nije toliko nužno na putu postizanja uspjeha koliko je nužna ustrajnost, jer ustrajnost prevazilazi sve probleme!

Ti moraš činiti ono u što si uvjeren da ne možeš uraditi! (Ruzvelt)

Hvala i trnu koji me je ubo i time me mnogo čemu podučio! (Tagore)

Kapljica vode razara i kamen, ali ne snagom već kontinuiranim radom! (Henri Miler)

Čovjek veoma često može doživjeti neuspjeh u svom poslu, ali ga mi smatramo izdajnikom tek onda kada druge počne kritikovati! (Bernard Šo)

Shvatio sam da moju nafaku ne može uzeti niko drugi osim mene, pa mi se srce smirilo. Shvatio sam da moj posao i moja djela mogu odraditi samo ja, pa sam prionuo odraditi ih. (Mudrac)

Od cvijeta uzmi njegovu rascvjetalost, od golubice skromnost, od pčele sistem i organiziranost, od mrava rad i ažurnost, a od pijetla ranjenje!

Da nije dunjalučkih problema i nedaća, na Ahiret bismo stigli kao potpuni bankroti! (Selefus-salih)

Uzvišeni Allah iskušava vjernika bolestima i oskudicom. Tada se čovjek požali svojim prijateljima, a Uzvišeni mu kaže: "Tako mi Moga dostojanstva i

veličine, ovim iskušenjima sam te iskušao samo da bih te očistio od grijeha, pa, nemoj se na Mene žaliti!" (Ma'ruf el-Kerhi)

Čovjek neće potpuno shvatiti vjeru sve dok iskušenja ne bude smatrao blagodatima, a rahat život nedaćom. To je zbog toga što onaj ko je u iskušenju uvijek iščekuje rahatluk, a onaj ko je u rahatluku uvijek iščekuje iskušenje. (Vehb b. Munebbih)

Mudri Lukman je upitan: "Koji čovjek je najbolji?" On je odgovorio: "Najbolji je onaj koji je zadovoljan onim što mu je dato."

Tvoje oči su samo odraz tvojih misli! (Dr. Ibrahim el-Fekijj)

Učenjak ukazuje na put onom čovjeku koji zna kuda želi otići. (Ralf V. Emerson)

Čovjek bez cilja je kao lađa bez kormilara. I jedno i drugo će okončati svoj put udarivši u stijenu. (Tomas Karl)

Sreća se skriva u užitku postizanja i dostignuća onoga čemu težimo. (Ruzvelt)

Ko se boji penjanja uz brdo, taj će čitav život provesti okružen brdima oko sebe!

Uspjeh se u svemu temelji na prethodnoj pripremi. Bez ove pripreme, neuspjeh je zagarantiran!

Posadi drvo danas, da bi odmarao u njegovom hladu sutra!

Jedan perzijski mudrac je kazao: "Nikada se nisam požalio na vrijeme, niti na nebeski sud, osim jednom, kada su mi noge bile povrijeđene, a nisam mogao kupiti obuću. Ušao sam u kufansku džamiju, stegnutih prsa i nervozan. Onda sam u džamiji vidio čovjeka bez nogu, pa sam zahvalio Allahu na blagoda-

tima koje mi je dao."

Šekspir je kazao: "Bolje ti je da put pred sobom otvaraš osmjehom, nego da ga otvaraš sabljom."

Hrabrost nije odsustvo osjećanja straha, već je hrabrost ovladati tim osjećanjem!

Mi volim prošlost jer je prošla, a kada bi se vratila, ne bismo je voljeli!

Najteža stvar je donijeti odluku!

Ako ne znaš kuda želiš ići, onda kud god da kreneš nije bitno!

Veoma često su nesreće i iskušenja Allahova, dž.š., milost zaodjenuta plaštom kazne!

Oni koji ne rade, njih uznemirava rad drugih ljudi!

Oni koji su svjesni radosti dolaska na vrh, su oni koji su počeli od dna. Oni koji počinju s vrha, njima ne prestoji ništa drugo do silazak!

Najljepši objekat životne arhitekture jeste da izgradiš most optimizma poviše mora očaja i pesimizma.

Neuspjeh se dijeli na dvije vrste: rad bez planiranja i planiranje bez rada!

Najbolji način da ostvariš svoje snove jeste da se probudiš iz sna!

Ako si napravio propuste i grijehe u prošlosti, nauči se na njima, pa ih pusti da odu nakon što si iz njih uzeo pouku!

Život je pun kamenja, nemoj se o njega spoticati, već od njega izgradi stepenice kojim ćeš se ispeti do vrha!

Nije neuspjeh da čovjek padne, neuspjeh je da u takvom stanju ostane!

Neka te ne žalosti neuspjeh sve dok možeš iznova

stati na svoje noge!

Ako staneš i ne krećeš se naprijed, sebe si izložio opasnosti da te pretekne onaj koji je iza tebe!

Neka stvar može izgledati veoma teško i mučno kada je posmatraš na početku, ali kada je dostigneš i ostvariš, izgleda ti mnogo lakša.

Nemoj dozvoliti vozu svog života da previše dugo ostane na stanici očajanja!

Nemoj dozvoliti očaju da ovlada tobom! Pogledaj na stranu gdje se sunce svakog jutra iznova rađa. Kako bi čovjeka podučilo onome što je Uzvišeni htio – nakon svakog zalaska, sunce se narednog jutra iznova rađa!

Ima ljudi koji zažele smrt u trenucima kada ih sa svih strana okruži neuspjeh. Tada ih taj njihov osjećaj odvraća od napretka. On je uvjeren da je njegov rok prošao i ne misli da išta nad zemljom ima vrijedno njegovog ostanka!

Očajnik je onaj u čijim očima je život stao u trenucima tuge i bola. On misli da ova tuga nema kraja i da na zemlji nema nikog tužnijeg od njega. On je grub prema svojoj duši osuđujući je na smrt, sprovodeći tu presudu bez kolebanja, čupajući iz nje svaki trag života. Takav čovjek među drugima živi poput mrtvaca!

Nikada vođom neće postati onaj ko puno voli jastuk!

Uspješan u svakom postupku i djelu vidi nadu, a neuspješan vidi bol!

Nada može izblijediti, ali ne može nestati!

Nemoguća je riječ koja postoji u svijetu nerazumnih!

„Ako nastupi Sudnji dan, a neko od vas u ruci

bude držao sadnicu i bude imao vremena zasaditi je prije nastupa Sudnjeg dana, neka je zasadi!“ (Plemeniti hadis)

Ko se davi, za slamku se hvata!

Daj mi život i baci me u more!

Sve što će doći blizu je.... i sve što je na zemlji, udio svoj ima.

I kamenčić je dio brda!

U jutru je profit!

Život je jedan i Gospodar je jedan!

Ono čemu se nadaš je bolje od onoga što si pojeo!

Drvo iz sjemenke nastaje!

Onaj koji će te čuti je bolji od onoga koji je blizu!

Eh, kada bi se mladost bar na dan vratila.... da joj ispričam šta je sa mnom starost učinila!

Kako je daleko sve ono što je prošlo, a blizu sve ono što će doći!

Čovjek ne može uvijek što želi postići.... kao što lađi vjetar uvijek po volji ne puše!

Čak i plemenit konj nekada posrne!

Kako bi život bio tijesan da mu nada ne pruža širinu!

Sutra je blizu onom ko ga iščekuje!

Neprijatelji su jedinstveni u njihovoj zabludi, a mi smo se razišli u našoj istini. (imam Alija, r.a.)

Nemoj tugovati ako te nedaće ovadaju jedan dan, jer si dugo vremena živio u ugodnosti. Nemojte o svom Gospodaru imati loše mišljenje, jer je On najpreči da o njemu lijepo mislite!

Neću spoznati neuspjeh sve dok postoji nada, niti će nada biti ikada uzrok neuspjeha!

Dunjaluk je kuća poštovane nade, kratkoga roka,

vodi nečemu drugom, dovodi do smrti, kuća u kojoj nema ostanka!

Znajte da pusta nada razum odnosi i od zikra odvraća, pa je odbacite, jer je ona prijevara a onaj ko je gaji je prevaren!

Usmjerite svoje nade prema onome što vaše srce voli!

Budi dio naroda kojeg god hoćeš. Ali znaj da imaš vjeru kojoj trebaš ići, akidu kojoj trebaš težiti, obaveze koje prema Allahu, dž.š., trebaš obaviti. Ovo je izvor snage i nade u životu!

Nada u obnovu ne prestaje dok god ljudski dah ne prestane, prekid nade je i prekid života!

Kako je tužan život bez nade i kako je oskudan bez ambicija!

Nada je prethodnica djela!

Ono što je danas stvarnost, juče je bila nada, a današnja nada, sutra će postati stvarnost!

Ako izgubiš nadu, učini da taj gubitak bude novi impuls!

Kada god duša napusti nadu – ode u smrt!

Svaki čovjek ima slobodan trenutak u svome životu koji ispunjava nadom i obuzima željama. U tom trenutku je slast života i sreća!

Život može posrnuti, ali se ne može zaustaviti. Nada može manjkati, ali ne može umrijeti. Prijateljstvo može zahladnjeti, ali se ne može ugasiti. Bježimo od ljubavi, ali se ona vraća.

Nada je poput vazduha, ispuni te, ali te ne zasiti!

Čovjek postaje starac onog trenutka kada opravdanja zauzmu mjesto nade!

Ukoliko ljudski život bude lišen želja i nade, onda on postaje neplodna pustara, bez ukusa i mirisa!

Ima li ljepše bašte od dunjaluka ukoliko je strah zauvijek ukopan, nada produžena a život aktivan!

Nada je lagana hrana, ali zasićuje!

Nada je da svoj život učinimo lakšim, a život drugih težim!

Vjerujte mi, život je sladak onda kada njegova osnova bude borba i nada!

Život se ne mjeri na osnovu količine nade i sigurnosti, već na osnovu truda, zalaganja i odlučnosti koji su u procesu ostvarenja tih nada uloženi.

Svijest o udaljenosti smrti povećava nadu!

Ono što u beskonačnosti nazivaju nadom, nije ništa drugo do žudnja za mirom i sigurnišću. Traganje za nepoznatim je kao traganje za opasnošću od koje bježimo.

U životu se surećemo s brojnim oblicima bola, ali je radost veća od bola. Sam život je veći od svih bolova i radosti koje u njemu doživimo. (Akkad)

Potpun život je da svoju mladost provedeš u ambicijama, srednjovječnost u borbi, a starost u posmatranju i razmišljanju.

Ludaci smo ukoliko ne možemo razmišljati, pristrasni ukoliko ne želimo razmišljati i robovi ukoliko nemamo hrabrosti razmišljati. (Platon)

Niko na mehkoj postelji ne može steći slavu. (Turska poslovica)

Početak nauke je šutnja, drugi dio pažljivo slušanje, treći pamćenje, četvrti rad po njemu, a peti dio širenje naučenog. (Mustafa Litfi Menfeluti)

Novinari su me upitali: "Kako si uspio raditi dvadeset četiri časa dnevno dugi niz godina, i spavati na svom radnom mjestu?" Rekao sam im smiješeći se: "Ja nisam radio ni jedan dan, igrao sam se, jer ja volim svoj posao!" (Tomas Edison)

PREDAH UZ POEZIJU

O Ti, što od Nuha i porodice njegove brigu otkloni,

I vlasnika ribe izbavi. Ti, Gospodaru nevoljnika svakoga!

O Ti, što more pred Musaom i narodom njegovim rascijepi,

I od tužnog Jakuba, brigu njegovu i bol odstrani!

O Ti, što vatru Ibrahimovu hladnom učini,

I što u bolesti zapalog Ejjuba izliječi!

A liječnici, oni boli izliječiti ne mogu,

A Ti si Liječnik, koga savladati niko ne može.

Vjerniče, nemoj očajavati, jer se svjetlost uvijek rađa iz najžešće tame!

OPTIMIZAM

Enes, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: „Nema zloslutnje i pesimizma, već se meni sviđa optimizam." Upitali su: „Allahov Poslaniče, šta je to optimizam?" „Lijepa riječ," odgovorio je. A u drugoj verziji: „Sviđa mi se optimizam, a to je ispravna lijepa riječ."

Optimizam i nadanje u dobro je metoda i put kojim su išli pravovjerni, snažni i postojani. Dok je pesimizam osjećanje u kojem čovjek gleda na sve u životu crno i očajno. To je put gubitnika, slabića i malodušnika.

SUŠTINA OČAJA

Očaj je beznađe i gubljenje nade. To je propast koja pogađa zajedno dušu i razum. Čovjek gubi nadu u mogućnost promjene stanja, okolnosti i stvari u svome okruženju.

Uzvišeni Allah kaže:

﴿وَلَئِنْ أَذَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَٰهَا مِنْهُ إِنَّهُۥ لَيَـُٔوسٌ كَفُورٌ ۝٩﴾ هود: ٩

Ako čovjeku milost Našu pružimo, pa mu je poslije uskratimo, on pada u očajanje i postaje nezahvalnik.

Dvije su vrste očaja:

- Očaj i gubljenje nade u Allahovu, dž.š., milost i to je ono što je u našoj vjeri zabranjeno
- Očaj i gubljenje nade u stvari dunjaluka na kojem živimo.

Šerijatski propis u vezi očaja i gubljenja nade

Očaj je stanje koje je u islamu zabranjeno direktnim Allahovim, dž.š., riječima:

﴿فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلْقَٰنِطِينَ ۝٥٥﴾ الحجر: ٥٥

Zato nadu ne gubi!

Uzvišeni Allah opisuje onoga ko gubi nadu u Njega Uzvišenoga i Njegovu milost kao nevjernika i zalutaloga, pa kaže:

﴿إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَٰفِرُونَ ۝٨٧﴾ يوسف: ٨٧

Samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost.

﴿ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ ﴾ الحجر: ٥٦

Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli.

Abdullah b. Mes'ud je kazao: „Draže bi mi bilo da u svoja usta metnem žeravicu i tu je ostavim dok se ne ugasi, nego da za nešto što je Allah odredio da se dogodi kažem:'Kamo sreće da se to nije dogodilo.'"

Onaj ko tako postupi, taj Uzvišenom Allahu kao da pripisuje neznanje, jer Uzvišeni Allah u jasnim ajetima Svoje knjige kaže: *Njemu pripada stvaranje i upravljanje. Uzvišen neka je Allah, najljepši stovritelj!* Dakle, odredba i sudbina su jedino u Allahovim, dž.š., rukama, a ne u rukama ljudi!

U plemenitom hadisi-kudsiju stoji: „Ja sam s mišlju Mog roba o Meni, pa neka o Meni misli šta hoće." Eš-Ševkani je kazao: „Ko o svome Gospodaru bude imao lijepo mišljenje, On, Uzvišeni će shodno tom čovjekovom mišljenju i postupiti prema njemu. A ako o svom Gospodaru bude imao loše mišljenje, Allah će s njim postupiti shodno tom njegovom mišljenju."

OČAJ U KUR'ANU

Neki mufesiri napominju da se očaj u Kur'anu spominje u dva konteksta:

- Gubljenje nade i beznađe:

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!

Uzvišeni je u ovom ajetu, očaj nazvao beznađem, jer je beznađe plod i rezultat očaja!

- Znanje, a u tom kontekstu su i Allahove, dž.š., riječi:

﴿ أَفَلَمْ يَاْيْـَٔسِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَن لَّوْ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَهَدَى ٱلنَّاسَ جَمِيعًا ﴾ الرعد: ٣١

A zar ne znaju vjernici da bi Allah, kad bi samo htio, sve ljude na pravi put uputio. U ovom ajetu glagol *je'ise* – očajavati, je upotrijebljen u značenju znanja.

Šerijatski propis o očaju i beznađu

Očaj i beznađe u kontekstu ostavljanja svakog dobra i gubljenje nade u dobro su u islamu zabranjeni brojnim kur'ansko-sunetskim tekstovima. Jedan od

tih tekstova su Allahove, dž.š., riječi izrečene jezikom Jakuba, a.s.:

﴿ وَلَا تَايْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَايْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjerički!

Na drugom mjestu Uzvišeni kaže:

﴿ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ بِـَٔايَـٰتِ ٱللَّهِ وَلِقَآئِهِۦٓ أُو۟لَـٰٓئِكَ يَئِسُوا۟ مِن رَّحْمَتِى وَأُو۟لَـٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾ ﴾ العنكبوت: ٢٣

A onima koji neće da vjeruju u Allahove dokaze i u susret s njime, njima nije stalo do Moje milosti, njih čeka patnja nesnosna.

Uzvišeni Allah je je očaj i beznađe učinio karakteristikom nevjernika. Očajanje je to što je nevjernike odvelo u nevjerstvo, da nas Allah, dž.š., sačuva toga. Neka svaki musliman obazrivo čuva sebe od ove opasnosti!

U prvom ajetu, Uzvišeni Allah jezikom Svoga vjerovjesnika, Jakuba, koji svojim sinovima zabranjuje očaj, tu osobinu opisuje kao osobinu nevjernika.

Uzvišeni Allah navodi i zabludu kao svojstvo onih koji su izgubili nadu, pa kaže: *Nadu u Allahovu milost gube samo oni koji su u zabludi.*

Uzvišeni Allah opisuje nešto zabludom samo onda kada je taj postupak šerijatski pokuđen i neprihvatljiv, jer je zabluda neispravnost i u suprotnosti je sa istinom.

Očaj je snažniji od gubljenja nade, jer se posredstvom njega dolazi do gubljenja nade. Uzvišeni je

kazao: *Čovjeku ne dosadi da bogatstvo traži, a kada ga neimaština zadesi, onda zdvaja i nadu gubi.* Loše mišljenje o Allahu, dž.š., je još opasnije od ovoga dvoga, jer je ono sinteza očaja i gubljenja nade.

Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., je gubljenje nade i očaj ubrojao u velike grijehe. U Bezzarovom *Musnedu* se prenosi hadis od Ibn Abbasa, sa dobrim lancem prenosioca, gdje stoji da je neki čovjek upitao: „Allahov Poslaniče, koji su to veliki grijesi?" Poslanik je odgovorio: „Širk, pripisivanje Allahu druga, očajanje u Allahovu dobrotu i gubljenje nade u Allahovu milost."

I ashabi su ovo ubrajali u velike grijehe. Tako Bejheki u *Eš-Šu'bu* prenosi da je Ibn Mes'ud kazao: „U velike grijehe spada: širk, pripisivanje Allahu druga, sigurnost od Allahove kazne, gubljenje nade u Allahovu milost i očaj u Allahovu dobrotu." Alija, r.a., je ovo djelo, također, ubrajao u najveće grijehe, kao što se u Ibn Munzirovom tefsiru navodi: „Najveći grijesi su sigurnost od Allahove kazne, padanje u očaj u pogledu Allahove dobrote i gubljenje nade u Allahovu milost." I u Ibn Džerirovom Tefsiru se od Ebu Seida prenose slične riječi.

Ibn Hadžer el-Hejtemi je u svojoj kapitalnoj knjizi *Ez-Zevadžir an-iktirafil-kebair* ovaj grijeh uvrstio u grupu velikih grijeha, pa je kazao: „Četrdeset je velikih grijeha: gubljenje nade ili padanje u očaj u pogledu Allahove milosti."

Na osnovu svih ovih izjava, jasno je da je očaj i gubljenje nade jedan od velikih grijeha i može čovjeka odvestu u nevjerstvo, da nas Uzvišeni sačuva toga.

DOMINACIJA OČAJA

Kada očaj ovlada ljudskom dušom, on je ubija i uskraćuje joj slast sreće i života. Takav čovjek predaje se očaju, povlačeći se iz dinamičnog i toplog života u hladnoću pustih i pokopanih snova i tim oružjem uništenih želja. Nužno je da znate da nije lađa historije neumitno pristala u životnu luku svakog velikog čovjeka, već se svaki čovjek bori protiv beznađa i neuspjeha. Ispisuje redove i pasuse svoga uspjeha snagom volje i odlučnosti. Zbog tih osobenosti, takav čovjek i zaslužuje biti velik, pa makar bio običan i prost čovjek u očima drugih ljudi!

Uspješan čovjek se nikada ne predaje pred tegobama i nedaćama beznađa i neuspjeha. Pogledaj i osmotri kur'anske ajete koji te pozivaju da se prođeš očajanja i beznađa u Allahovu, dž.š., milost, milost Njega Dobročinitelja i Milostivoga. Pogledaj te ajete i iskreno zamoli: „Gospodaru moj, podari mi snagu i budi mi dobar pomagač!" Neka ti uvijek na umu bude činjenica da ništa ne zaslužuje da se kod njega previše zadržiš ili da radi njega budeš poražen i priznaš kapitulaciju! Neuspjeh mogu doživjeti samo oni koji nešto rade!

Stresi sa sebe prašinu beznađa i nauči se da je streseš svaki put kada se na tebi nagomila. Beznađe nikada ne može ovladati vjernikom. Kako će beznađe ovladati vjernikom, kada on čita Allahove riječi:

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴾ (٨٧) يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!

Kako ćeš pasti u očaj i beznađe ukoliko čvrsto vjeruješ u ove riječi?! Vjernik, dakle, u takvoj situaciji se suočava s realnošću snažnom voljom, potpunim zadovoljstvom i iskrenom odlučnošću, vodeći računa o svim faktorima koji dovode do uspjeha.

UZROCI OČAJA I BEZNAĐA

Nekoliko je uzroka koji vode beznađu, a mi ćemo spomenuti neke od njih

1. Ljudsko požurivanje i prejudiciranje stvari: *Doista čovjek požuruje!* Moramo znati da ljudi koji požuruju su ljudi najkraćeg daha i najbrže zapadaju u očaj i beznađe. To se dogodi onog trenutka kada stvari ne teku po njihovim željama, ili u skladu s onom što bi oni voljeli i čemu teže.

2. Vrijednovanje stvari po ovosvjetskim, a ne nebeskim standardima. Neki čovjek se požalio nekom mudracu: „Imam neprijatelje!" Ovaj mu je odgovorio: "Ko se na Allaha osloni, pa On mu je dovoljan!" „Ali oni mi postavljaju spletke," odgovorio je čovjek. Na to mu je mudrac rekao: "A spletke će pogoditi upravo one koji se njima služe." Čovjek ponovo reče: „Ali ima ih mnogo!" A ovaj mu ponovo odgovori kur'anskim ajetom: "Koliko puta su malobrojne čete pobjeđivale mnogobrojne, uz Allahovu dozvolu!"

Ukoliko svaku nedaću i problem koji nas zadesi u životu na dunjaluku iznesemo pred Allaha, dž.š., onda nema mjesta očaju. Čak, šta više, naša srca bit će čvrsto spojena i ispunjena nadom u Allaha, našeg jedinog Stvoritelja, Koji nema sudruga, Onoga koji svime upravlja i sve planira!

3. Nekada čovjek bude suočen s idnividualnim negativnim stavom određene grupe ljudi. On prema

njima zauzme negativan stav, a zatim taj negativan pogled proširi na sve ono s čime se u životu susretne. Kao da su svi ljudi isti! Dakle, kada čovjek izgubi nadu i razočara se u jednog čovjeka ili grupu ljudi zbog njihovog negativnog odnosa prema njemu, on taj očaj proširi na sve ljude oko sebe i sve one s kojima se susreće, zauzevši tako opšti stav prema svim ljudima na osnovu te male grupe!

Vjernik mora biti ispunjen nadom uprkos drugim oko njega koji nekada mogu biti na dnu ponora beznađa i očajanja. To je pitanje jačine vjere, i na početku i na kraju. Budimo vjernici istinskog i ispravnog imana, kako ne bismo upali u ponor očaja i beznađa!

VRSTE OČAJA

Nekoliko je vrsta očaja, koje možemo sažeti na sljedeći način:

1. Očaj i beznađe u Allahovu, dž.š., milost, koji se javlja kao posljedica čovjekovog nepoznavanja svoga Gospodara i suštine Njegovog zakona u ophođenju prema stvorenjima. Među najznačajnijim i ključnim principima božanskog zakona preko kojih se Uzvišeni Allah ophodi prema stvorenjima su sljedeći:

-Pri činjenju grijeha

Uzvišeni Allah posebno pojašnjava ovu situaciju sljedećim kur'anskim ajetom:

﴿ ۞ قُلْ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ﴾ الزمر: ٥٣

Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.

-U situacijama nedaća i problema

Nema sumnje da jedino Allah Uzvišeni može od Svojih robova otkloniti nedaće i nesreće i time On iskazuje Svoju plemenitost i milost prema čovjeku. U trenucima rahatluka i ugodnosti Uzvišeni Allah je uz Svoje dobre i vjerne robove, pomaže ih i obasipa Svojim blagodatima i dobročinstvom. Pa, zar će ih ostaviti u trenucima iskušenja i problema!?

Kada je Poslaniku, s.a.v.s., objava prestala dolaziti određeno vrijeme, mušrici su govorili: „Muhammedov Gospodar ga je ostavio!“ Tada je Uzvišeni Allah objavio:

﴿ وَٱلضُّحَىٰ ۝١ وَٱلَّيۡلِ إِذَا سَجَىٰ ۝٢ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ۝٣ وَلَلۡأٓخِرَةُ خَيۡرٞ لَّكَ
مِنَ ٱلۡأُولَىٰ ۝٤ وَلَسَوۡفَ يُعۡطِيكَ رَبُّكَ فَتَرۡضَىٰٓ ۝٥ أَلَمۡ يَجِدۡكَ يَتِيمٗا فَـَٔاوَىٰ ۝٦
وَوَجَدَكَ ضَآلّٗا فَهَدَىٰ ۝٧ وَوَجَدَكَ عَآئِلٗا فَأَغۡنَىٰ ۝٨ فَأَمَّا ٱلۡيَتِيمَ فَلَا تَقۡهَرۡ ۝٩ وَأَمَّا
ٱلسَّآئِلَ فَلَا تَنۡهَرۡ ۝١٠ وَأَمَّا بِنِعۡمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثۡ ۝١١ ﴾ الضحى: ١ - ١١

Tako mi jutra i noći kada se utiša, Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo! Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovoga svijeta, a Gospodar tvoj će tebi sigurno dati, pa ćeš zadovoljan biti! Zar nisi siroče bio, pa ti je On utočište pružio, i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na pravi put uputio, i siromah si bio, pa te je imućnim učinio. Zato siroče ne ucvili, a na prosjaka ne podvikni, i o blagodati Gospodara svoga kazuj!

Uzvišeni Allah, dž.š., podsjeća Svoga Vjerovjesnika na blagodati i dobročinstva koja mu je ukazao u svakodnevnom životu. Zar će ga ostaviti u trenucima poteškoće, nedaće i sukoba s nevjernicima?

Uzvišeni Allah, dž.š., iskušava Svoje vjerne robove nedaćama i iskušenjima kako bi ispitao snagu njihovog imana, njihovi čvrstinu na Njegovom putu i u Njegovoj vjeri. Dunjaluk je kuća iskušenja. Sretan je onaj što dunjaluk napusti položivši ispite i prebrodivši nedaće, čvrsto stojeći na Allahovom, dž.š., putu! Sljedeća priča nam govori o Allahovom vjerovjesniku Ibrahimu, a.s., i njegovom sinu Ismailu, koja nam potrvđuje ovo božansko pravilo. Otac i sin su se pokorili teškoj Allahovoj naredbi, ocu Ibrahimu

da zakolje svoga sina. Kakav će stav zauzeti otac koji treba ubiti dio svoje utrobe? S druge strane, kakav će biti stav sina koji će biti zaklan rukom vlastitog oca, koji se pokorio Allahovoj naredbi?

﴿ فَلَمَّآ أَسۡلَمَا وَتَلَّهُۥ لِلۡجَبِينِ ﴿١٠٣﴾ وَنَٰدَيۡنَٰهُ أَن يَٰٓإِبۡرَٰهِيمُ ﴿١٠٤﴾ قَدۡ صَدَّقۡتَ ٱلرُّءۡيَآۚ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿١٠٥﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلۡبَلَٰٓؤُاْ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٠٦﴾ وَفَدَيۡنَٰهُ بِذِبۡحٍ عَظِيمٖ ﴿١٠٧﴾ ﴾ الصافات: ١٠٣ - ١٠٧

I njih dvojica poslušaše, i kad ga on čelom prema zemlji položi, Mi ga zovnusmo: 'O Ibrahime! I kurbanom velikim ga iskupismo, to je, zaista, bilo pravo iskušenje!' Ti si se Objavi u snu odazvao; a Mi ovako nagrađujemo one koji dobra djela čine.

Razmislimo o ovim veličanstvenim ajetima, kojima ne treba nikakav komentar. Uzvišeni Allah je uz Svoje dobre i vjerne robove u trenucima nedaća i problema nakon što ih ispita i iskupa snagu i domet njihovog vjerovanja. Pogledajmo, razmislimo i iz njih uzmimo pouku!

2. Musliman nekada padne u očaj zbog budućnosti islama, koji će, Allahovom, dž.š., dozvolom, nadvladati sve ostale vjere, a sve to uprkos mnoštvu zablude i zlostavljanja muslimana od strane njenih protagonista. Bilo da tu prolaznu zabludu predstavljaju ličnosti ili diktatori u sistemu vlasti ili vlade, druge države ili nasliničkі narodi. Ovo je, u suštini, jedan od najbitnijih faktora koji u srca muslimana unosi očaj i okružuje ih beznađem. Ovo na diraktan način očituje našu gorku realnost u kojoj živimo. Šta mi trebamo poduzeti i u šta vjerovati, kada je u pitanju sve ovo? Šta učiniti ako smo istinski iskreni, Allahu, dž.š., odani, i predani vjernici, i ako smo istinski posvećeni Allahovoj vjeri i

ovom veličanstvenom ummetu?

Moramo uvijek imati na umu dvije bitne stvari:

Uzvišeni Allah nam je pojasnio i razotkrio zamke, spletke i dubinu mržnje naših neprijatelja prema nama:

﴿ وَقَدْ مَكَرُوا۟ مَكْرَهُمْ وَعِندَ ٱللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِن كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ ٱلْجِبَالُ ﴿٤٦﴾ ﴾ إبراهيم: ٤٦

I oni lukavstva svoja pletu, a Allah zna za lukavstva njihova, samo što lukavstva njihova ne mogu brda pokrenuti.

Ovo je konstrukciju na kraju propratio direktnim obećanjem da će vjernici postići pobjedu, uspjeh i trijumf:

﴿ فَلَا تَحْسَبَنَّ ٱللَّهَ مُخْلِفَ وَعْدِهِۦ رُسُلَهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ ذُو ٱنتِقَامٍ ﴿٤٧﴾ ﴾

إبراهيم: ٤٧

Nemoj ni pomisliti da Allah neće održati obećanje Svoje poslanicima Svojim. – Allah je, uistinu, silan i strog.

Kako ćemo razmišljati i sjećati se neprijateljskih zamki i spletki, a zaboraviti ili zanemariti obećane o pobjedi i dostojanstvu koje nam je Allah, dž.š., dao?

Uzvišeni Allah odlaže pobjedu Svojih dobrih robova zbog velike mudrosti koju sažimamo u sljedećem:

A) -Uzvišeni Allah želi od Svojih dobrih robova i vjernih pomagača Njegove vjere da ulože sve raspoložive kapacitete, svoj život, imetak, vrijeme i trud. Pobjeda im neće doći dok sjede u svojim domovima, provodeći vrijeme u igri, razonodi i nemarnosti.

B) -Uzvišeni Allah želi da nepravda i zabluda budu poraženi i da se njihova suština u potpunosti

otkrije ljudima. Neka ljudi probaju koje god hoće nametnute i izmišljene sisteme, koje će, na koncu u potpunosti odbaciti i proglasiti neispravnim. Oni su nepravedni i tiranski. U njima nema pravde, jednakosti, slobode niti ljudskog dostojanstva. Ispunjeni su nasiljem, nepravdom i omalovažavanjem ljudskog dostojanstva. To su ljudski sistemi koji padaju jedan za drugim, počevši od globalnog komunizma, zatim kineskog komunizma (ideja Mao Ce Tunga) do zapadnjačkih globalističkih ljevičarskih i desničarskih sistema. Uz Allahovu, dž.š., pomoć, past će i globalističko-kršćanski sistem Amerike i cionističko-zločinančki system...Čega?

C) -Uzvišeni Allah želi od muslimana da u potpunosti prihvate sve one faktore koji im pomažu u postizanju uspjeha, pobjede i dominacije nad ostalim ideologijama. Ti faktori su odgoj, priprema, iskreno islamsko brastvo, ujedinjen i čvrst saff. U suprotnom, ukoliko bi Allah, dž.š., muslimanima dao pobjedu u ovom stanju razjedinjenosti, razbijenosti i slabosti u kojoj se nalaze, onda bi ih učinio farsom za ostale ljude i lošim primjerom koji bi druge tjerao od islama i njegovih sljedbenika. Tako bi muslimani bili uništeni, a uništen bi bio i čitav ummet. Tako bi islamski metod, u čije sprovođenje oni pozivaju, bio udaljen od ljudi.

LIJEČENJE OČAJA

Očaj je bolest koja pogađa čovjekov duh i čini ga nemoćnim da spozna pravu suštinu. U tom smislu, postavit ćemo neke smjernice, za koje se nadamo da će biti od koristi u liječenju ove pošasti, jer nema bolesti da nema lijeka. Ti lijekovi su:

1. Potpuno i duboko vjerovanje u Allahovo, dž.š., određenje i njegovo ispravno shvatanje, što podrazumijeva i uvježbavanje duše na pouzdanje i oslanjanje na Uzvišenog Allaha. Ovim mislimo da se čovjek u realizaciji rezultata treba osloniti na Uzvišenog Allaha, nakon što bude poduzeo sve potrebne korake i uložio sav raspoloživi trud, u postizanju zadatih ciljeva.
2. Izgradnja samopouzdanja, oslanjanje na sopstvene kapacitete u djelovanju i nepokolebljivo preuzimanje odgovornosti za svoje djelovanje.
3. Čvrsto vjerovanje u snagu da se stvari mogu promijeniti na bolje u svim oblastima života i posmatranje i analiza djelovanja uspješnih ljudi na svim frontovima.
4. Čitanje kazivanja o vjerovjesnicima i dobrim Allahovim, dž.š., robovima posredstvom kojih je Uzvišeni Allah promijenio sliku ljudskog življenja. Spoznaja poteškoća i nedaća s kojima su se suočili iskrenom odlučnošću i

čvrstim srcem, sve dok nisu uz Allahovu, dž.š., pomoć i podršku, postigli svoje ciljeve.

5. Svijest da kapitulacija pred očajem i beznađem neće doprinijeti njihovom rješavanju, već samo produbiti i povećati neuspjeh, očajanje i bol. Alternativa ovome je rad, trud i buđenje nade.

I kada očajanje ljudsko srce obuzme,
I prsa i pored sve širine tijesna postanu.

6. Uvijek razmišljaj o najlošijim solucijama i pripremi se za njihovo prihvatanje. Znaj da u svojoj misiji ti komuniciraš sa Allahom, Uzvišenim Stvoriteljem svega, Upraviteljem svih tokova i onim koji je svemoćan. Znaj da su svi ljudi prolazni, a da ugled pripada sljedbenicima imana i islama. Kada je u pitanju misija Uzvišenog, Njegova vjera i Njegov put, znaj da su to ukorijenjene i vječne vrijednosti koje će opstati dok postoje nebesa i Zemlja, i dok postoji ovaj kosmos.

U Bici na Uhudu je prostrujila dezinformacija da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ubijen. Tada su se duše vjernika uznemirile, a čvrstina uzdrmala. Ambicije su opale, pa je Uzvišeni Allah objavio Svoj prijekor i opomenu vjernicima:

﴿ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ ٱلرُّسُلُ ۚ أَفَإِيْن مَّاتَ
أَوْ قُتِلَ ٱنقَلَبْتُمْ عَلَىٰٓ أَعْقَـٰبِكُمْ ۚ وَمَن يَنقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ ٱللَّهَ
شَيْـًٔا ۗ وَسَيَجْزِى ٱللَّهُ ٱلشَّـٰكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ ﴾ آل عمران: ١٤٤

Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro ili ubijen bio, zar biste se stopama svojim vratili? Onaj ko se stopama svojim vrati neće Allahu nimalo nauditi, a Allah će zahvalne sigurno nagraditi.

7. Znaj da se stvari vrijednuju prema završecima i ishodima. Neistina, koliko god bila jaka i napredna, ide prema iščeznuću i nestanku. Zato budi strpljiv, nadaj se Allahovoj, dž.š., nagradi, povećaj spominjanje Allaha, učenje dove i nastojanje da Mu se približiš.

﴿ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ ٱللَّهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾ ﴾ الرعد: ٢٨

Oni koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah pomene, smiruju – a srca se doista, kad se Allah pomene smiruju!

8. Neka zna svako onaj ko je uzrok da očaj i beznađe uđu u srca vjernika, time doprinosi razbijanju, i cijepanju muslimanskog jedinstva, unoseći smutnju u ispravnost islamskog puta. Neka zna da će imati svoj grijeh, ali i grijeh onih koje je tom svojom smutnjom zaveo i čije je jedinstvo pocijepao:

„Ko oživi neki od lijepih sunneta imat će svoju nagradu i nagradu onih koji ga budu slijedili, čineći to djelo do Sudnjega dana. A onaj ko uvede neku lošu praksu imat će svoj grijeh i grijeh svih onih koji ga budu u tome slijedili do Sudnjeg dana.“ (Muslim) Jedan od dobrih prethodnika je kazao: „Allah se smilovao

čovjeku koji, kada umre, s njim umru i njegovi grijesi."

Zato, dragi brate, imaj uvijek na umu da je tvoja obaveza da uvijek budeš ispunjen nadom, uprkos tome što svi oko tebe tonu u beznađe i očaj. To je, i na početku i na kraju, pitanje vjere, a zar ne želiš biti pravi vjernik?!

EL-JE'S I KUNUT

El-Je's (očaj) i el-Kunut (beznađe) su dva bliska i srodna izraza. Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!

Uzvišeni Allah prenosi ove riječi od Jakuba, a.s., i navodi da ih je on kazao svojim sinovima: 'Oni koji gube nadu u Allahovu milost su nevjernici.' Možda je razlog takvog opisa ovih ljudi to što oni optužuju Allaha, dž.š., da je nemoćan smilovati im se, da nije kadar spasiti ih. Za njih On, Uzvišen neka je, nije moćan očistiti ih. Ne postoji ništa, po njihovom uvjerenju, što im može donijeti sevap. Ovakav njihov stav znači da oni kod Njega, Uzvišenog, ne mogu steći nikakvu nagradu, da im On ne može uslišati pokajanje ili slučno. U tom smislu je i el-kunut (beznađe), koje spominje Ibrahim, a.s., melekima kada im se obraća:

﴿ قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِى عَلَىٰٓ أَن مَّسَّنِىَ ٱلْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُوا۟ بَشَّرْنَـٰكَ بِٱلْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ ٱلْقَـٰنِطِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ ﴾ الحجر: ٥٤ - ٥٦

Zar mi donosite radosnu vijest sada kad me je starost ophrvala? – reče on. Čime me radujete?

Donosimo ti radosnu vijest koja će se doista obistiniti – rekoše oni. Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli – reče on.

Ibrahim, a.s., je dao na značaju ovoj riječi, kazavši: "Nadu u Allahovu milost gube samo oni koji su u zabludi, narod zabludjeli."

Čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?

Zalutali su oni koji gube nadu u Allahovu milost. Ovo je dokaz da su beznađe i očaj uzroci koji vode u nevjerstvo i zabludu. Ovaj očaj može pogoditi mnoge. Neki ljudi čija djela su slabašna, a grijesi se umnožili, koji su upali u male i velike grijehe, koji su desetinama godina u grijehu ustrajni, pa kada im se upute riječi opomene i kada budu upozoreni: „Pokajte se Allahu istinskim i iskrenim pokajanjem." Oni odgovaraju: „Ja sam činio grijehe, bio sam neposlušan Allahu, moji grijesi su mnogobrojni. Učinio sam te i te grijehe! Ostavljao sam namaz i nisam postio toliko i toliko vremena! Pio sam alkohol i konzimirao to i to! Činio sam nemoral i krao! Učinio sam mnogo grijeha! Allahova milost ne može doći do mene. Neće mi se smilovati. Ja sam izgubio svaku nadu u Njegovu milost i dobrotu! Mene više ta priča ne dotiče. Strpit ću se kao što će se strpiti i drugi stanovnici Vatre! Podnosti ću ono što oni podnose! Ja znam da je Džehennem pun i da će u njega ući mnoga stvorenja! Podnosit ću onako kao oni podnose!" Neki od njih ovako govore, neki direktno, a neki indirektno, svojim ponašanjem i situacijom. Kada bude posavjetovan, kada mu se objasne neke stvari i kaže mu se: „Pogledaj svoje grijehe i svoje stanje i pokaj se Allahu!" On će odgovoriti: „Moj život je prošao. Prošlo mi je pedeset ili sedamdeset godina

u ovakvom stanju! Teško mi je da se pokajem! Ostat ću u ovakvom stanju, pa ako me Allah kazni na dunjaluku ili na Ahiretu, podnosit ću kao što podnose stanovnici Vatre i nevjernici! Ukoliko će Poslanikovi rođaci podnositi Vatru i na njoj biti strpljivi, i ako će se njima govoriti: *Pržite se u njoj, isto vam je trpjeli ili ne trpjeli, - to vam je kazna za ono što ste radili.* Onda ću ja ostati u stanju u kojem se nalazim i trpjeti Allahovu kaznu, makar me kažnjavao i spaljivao, i kažnjavao tako i tako." Ovako govori stanje mnogih od njih.

Ukoliko čovjek ovo ne govori svojim riječima, a ima i onih koji tako otvoreno i direktno govore. Onda govori svojim stanjem u kojem se nalazi. Kako, onda, da nazovemo ovo stanje? To je čovjek koji je izgubio nadu u Allahovu, dž.š., milost. Izgubio je nadu u Allahov oprost, suprotno od onoga što mu je Uzvišeni

Allah naredio kada je kazao:

﴿ قُلْ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ﴾ الزمر: ٥٣

Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'

Nemojte gubiti nadu!

Već znamo da je beznađe vrhunac očajanja, prekid nade. Nemojte kidati nadu, jer Allah, dž.š., oprašta sve grijehe! Pokajte se Allahu i nemojte biti ustrajni u nevjerstvu i nijekanju! Nemojte ustrajavati na grijesima i neposlušnosti niti u svojoj zabludi!

Spoznali ste istinu! Onaj koji zna nije kao i onaj koji ne zna! Pokajte se Allahu i popravite svoja djela, a Allah prima pokajanje kao i što kaže:

﴿ وَهُوَ ٱلَّذِى يَقْبَلُ ٱلتَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِۦ وَيَعْفُوا۟ عَنِ ٱلسَّيِّـَٔاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴾ ٢٥ الشورى: ٢٥

On prima pokajanje od robova Svojih i prašta rđave postupke i zna šta radite.

U hadisu se prenosi: „Uzvišeni Allah prima pokajanje Svoga roba sve dok duša ne padne u hropotac." Tj., sve dok čovjek ne dođe do konačnog svršetka svoga života. Sve do tog trenutka, Uzvišeni Allah prima tvoje pokajanje, čak se i raduje tvome pokajanju! Ovo je poruka koju šaljemo onima koji govore: „Izgubili smo nadu u Allahovu milost i ostat ćemo u grijehu i neposlušnosti sve dok nam ne nastupi smrtni čas, a kada nam nastupi smrt, odmorit ćemo se." Ovo je neispravno mišljenje:

I niko ko umre, se smrću svojom nije odmorio
Već je on samo za one što su živi umro!

Takvi kada umru nađu se u sred kazne i za njih nema odmora. Oni iz dunjaluka ispunjenog kaznom, brigom i zabrinutošću, prelaze u kuću još veće patnje i kazne. Ući će u vatru koja je još toplija i užarenija. Ovdje želimo napomenuti one koji su ustrajni u grijehu, one koji govore: „Mi smo stanovnici Vatre, idemo prema njoj. Strpjeli se ili ne, sve nam je isto!" Njih želimo opomenuti i kazati im da zbog jednog dana provedenog u vatri Džehennema čovjek će zaboraviti čitav dunjaluk i sve što je na njemu bilo. Zaboravit će svoju porodicu i sve oko sebe! A šta će biti tek onda kada u njoj bude bio kažnjavan godinama, kada u njoj

ostane dugo vremena!

Ukoliko čovjek umre kao nevjernik, njegova patnja će biti mnogo veća i teža. Jasno je da oni nisu iskreni u svojim izjavama: „Ja ću podnijeti vatru. Podnijet ću kažnjavanje na Ahiretu, kao što će podnijeti Ebu Leheb, Ebu Talib, Ebu Džehl i mnogi drugi. Oni su bili inteligentni i snažni. Ako su oni podnosili kaznu i vječno ostali u Vatri, kažnjavajući se tako, onda ću i ja na dunjaluku uživati u svemu onome što volim, činit ću nemoral, krasti i jesti haram. Činit ću ono što je zabranjeno i strpit ću se poput ostalih koji budu kažnjavani. Ja nisam ništa jači niti bolji od njih!"

A doista, ukoliko bi na dunjaluku bio kažnjen i najblažom kaznom, žestoko bi zapomagao. Očigledno je da on takve riječi izgovara podrugljivo i satirično prema onima koji ga savjetuju i koji ga pozivaju da se spasi. Ove njegove riječi su samo ironija na ono što mu ovi savjetnici govore i što mu citiraju kur'anski ajet: *Reci: 'Ja se bojim ako prema Gospodaru svome neposlušan budem, da ću na Ahiretu biti žestoko kažnjen.'* Uzvišeni Allah je za griješnike pripremio žestoku kaznu na Sudnjem danu, ali oni koji su u ovakvom stanju se samo podsmjehuju i ismijavaju s onima koji ih savjetuju!

Ovo se odnosi na one koji zanemaruju vjeru, koji gube nadu i očajavaju kada su Allahova, dž.š., milost i dobrota u pitanju, i koji ustraju u griješenju i neposlušnosti!

OČAJANJE JE OKOV

Očaj i beznađe su nesreća i težak okov na rukama i nogama svakog onoga ko im se prepusti. Sprečavaju svaki njegov pokret i sputavaju ga, dovodeći ga u situaciju da nije sposoban ništa ni uraditi, potruditi se, ili pak, nešto promijeniti, jer njime dominira očaj i beznađe, a pesimizam ga sa svih strana okružuje. Prema Allahu, dž.š., ima loše mišljenje, a njegovo pouzdanje i oslanjanje na Gospodara je slabo. Njegova nada da može ostvariti svoj cilj je iščezla. Ovo je veoma loše psihičko stanje, koje čovjeka odvraća od djelovanja, srce ispunjava uznemirenjem i bolom i u njemu ubija svaki trag nade.

Očajanje nikada ne može ovladati Allahovim iskrenim i vjernim robom! Kako će očaj ovladati dušom koja uči Allahove, dž.š., riječi ?

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!

Kako će vjernika obuzeti beznađe kada on zna da sve što se u kosmosu dešava biva shodno Allahovoj odredbi i Njegovom planu?

﴿ مَآ أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِىٓ أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِى كِتَـٰبٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَآ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لِّكَيْلَا تَأْسَوْا۟ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا۟ بِمَآ ءَاتَىٰكُمْ ۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ ﴾ الحديد:

٢٢ - ٢٣

Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi. - To je Allahu, uistinu, lahko – da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On dade. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce.

Kako će očajavati onaj koji čvrsto vjeruje u ove riječi? Vjernik u ove riječi, nakon što ih pročita, sve što se dogodi dočekuje sa snažnom voljom i potpunim zadovoljstvom, iskreno odlučan preduzeti sve ono što je do njega.

Kur'an usađuje u srca vjernika duh nade i optimizma: *I nemojte gubiti nadu u Allahovu milost!* Neki učenjaci su kazali: „Da nije nade, niti bi graditelji izgradili ikakvu zgradu, niti bi ratari zasijali ijednu sjemenku!"

Pjesnik je ispjevao:

I nemoj u očaj pasti zbog onoga što Gospodar dade,
Jer to što On dade, garant ti je da će ga On i promijeniti

Jer kad nestane blagodati, što se danima redaju
Znaj da će i ono što ih smijeni isto tako nestati!

Zar ne vidiš da se nakon tame noćne,
Jutro blistavo uvijek pomalja!

ALLAH JE SA NAMA

One noći kada je Poslanik, s.a.v.s., namjeravao učiniti hidžru, upravo te noći Kurejšije odlučiše ubiti ga. Ibn Ishak spominje da su Kurejšije, kada je pala noć, okupili se oko njegove kuće čekajući trenutak da on zaspe, pa da upadnu i ubiju ga na spavanju.

Prema ljudskim standardima Poslanikova, s.a.v.s., propast je bila svršen čin, a kako i ne bi kada je on bio u kući, a ljudi su okružili i opkolili njegovu kuću, kao što narukvica obuhvati ručni zglob!? Ali, i pored takvog stanja, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je gajio nadu. Svoj problem je povjerio Uzvišenom Allahu, na Njega se oslonio i izašao učeći kur'anske ajete: *Mi smo ispred njih zastor postavili, a postavili smo zastor i iza njih. Mi smo ih prekrili i oni ne vide!* Opkoljen i zarobljen Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izašao iz kuće, bacajući prašinu po glavama silnika koji su ga željeli ubiti! Ova prašina bila je simbol neuspjeha i razočarenja koji su zadesili mušrike u njihovoj nakani! Pogledajte kako je svjetlost nade zasijala iz srca tame i mraka!

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa svojim prijateljem nastavio put, sve dok nije došao do brda Sevr. Ostali su tu tri dana, a potjera je došla i do vrata same pećine u kojoj su se nalazili. Poslanik, s.a.v.s., i njegov prijatelj su čuli topote neprijateljskih stopala, pa je Ebu Bekr upitao: „Allahov Poslaniče, ako bi neko od njih spustio svoj pogled, vidio bi nas?" Tada mu Poslanik, s.a.v.s., odgovori: „Ebu Bekre, šta misliš o dvojici s kojima je Allah treći?"

Bilo je šta je bilo, nevjernici su se vratili nakon što ih je od Poslanika, s.a.v.s., dijelilo svega nekoliko koraka. Pogledajte ponovo kako se razbija tama noći pred ljepotom jutarnjeg sunca! Pogledajte kako Allahova, dž.š., zaštita prekriva Njegove dobre robove: *Doista Allah štiti one koji vjeruju!*

Dva prijatelja su nastavili težak put kroz divljinu, bez ikoga i bez oružja kojim bi se štitili.

Bez štita smo iza koga bismo se sklonili,
Pa i bez sablje koju bismo isukali!

Snaga imana dovoljna je onome ko je nosi,
Što se sabljama suprotstavlja i oštricama njenim.

Iman – pribježište sigurno to je.
Bogobojaznost – čvrsta utvrda za svakoga je!

I po treći put se rađa nada iznova! Dok su dva prijatelja putovala morskom obalom, približio im se Suraka b. Malik, želeći zaraditi nagradu koju su Kurejšije obećali. Nadao se da će postići ono što Kurejšije nisu mogli. Jurio je za njima dok se nije primakao. Umalo ih nije dohvatio, zarobio i kao zarobljenike predao Kurejšijama! To bi značilo njihovu sigurnu smrt! Ali Poslanik, s.a.v.s., se nije ni obazirao, nije se ni okrenuo, niti mu pridao imalo važnosti. Ebu Bekr mu se obratio: „Allahov Poslaniče, ova potera nas je sustigla!“ Pa mu je Poslanik, sa.v.s., rekao kao i prvi put: „Ne žalosti se, Allah je sa nama!“

Njegova nada u Allahovu, dž.š., pomoć je bila ogromna, pa ga je Allah, dž.š., i pomogao. Allah, dž.š., ga je pomogao i prednje noge Surakina konja

zapadoše u pijesak. Kada se uspravio i izvadio, Suraka je ugledao prašinu, koja se poput dima uzdizala ka nebesima. Znao je da su njih dvojica zaštićeni. I po treći put Poslaniku, s.a.v.s., je došla pomoć, ali ovoga puta otuda odakle se i ne nada, od Surake, koji je svima koje je u povratku sreo govorio: „Vratite se, ja sam sve pregledao!“

Nama je danas, u vremenu poraza, lomova i teških rana svima potrebno da naučimo kako da izgradimo nadu i borimo se protiv očaja!

ČVRSTINA JEDNE ŽENE

Nakon što su munafici doživjeli totalni neuspjeh u svojim pokvarenim nakanama i izgubili svaku nadu da u saradnji sa idolopoklonicima i jevrejima vojno poraze muslimane, prešli su na novu epizodu u seriji uznemiravanja i napada na muslimane. To su pokušali učiniti unošenjem unutrašnje dezintegracije, širećі ubitačne i zločeste dezivnformacije. Te dezinformacije imale su za cilj uzdrmati sistem islamskog društva i paralisati njegove aktivnosti. Pri povratku muslimana u Medinu iz bitke Benu Mustalak, Aiša, r.a., majka vjernika, je otišla radi svoje potrebe. Kada se vratila u svoju nosiljku, vidjela je da je izgubila ogrlicu. Vratila se i tražila je sve dok je nije našla. Za to vrijeme, vojska je krenula, straža je podigla njenu nosiljku, metnula je na devu i otišla. Aiša, r.a., je, inače, bila nježna i mršava tako da grupa nosača nije ni primijetila da je nema u nosiljci. Tako su muslimani nastavili prema Medini, a Aiša je ostala u Bejdi.

Aiša, r.a., je ostala na svome mjestu, jer je znala da će se oni vratiti kada vide da je nema, ali je san ovladao i ona je zaspala. Tada je pored nje prošao Safvan b. Mutal, jedan od dobrih Poslanikovih, s.a.v.s., ashaba, koji je bio zaspao i krenuo sustići vojsku. Prošavši pored nje, vidio je i dao joj svoju devu da na nju uzjaše. On je vodio devu, a ona jahala sve dok nisu stigli do mjesta Nahruz-zahira gdje je vojska bila odsjela. On s njom nije progovorio niti jedne riječi. Tada su munafici ugledali idealnu priliku da bace

otrovne strijelice svojih dezinformacija, te su, tako, posijali sumnju i proširili svoje laži. Još ni stigli nisu bili do Medine, a neki ljudi su upali u opasnost potvore. Te tvrdnje i dezinformacije munafika su itekako teško pale Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., ipak je i on čovjek! On nije mogao prodrijeti u ono što je skriveno niti je mogao znati ono što je nepoznato!

Allahova mudrost bila je i u tome što objave nije bilo pun mjesec dana. Teška situacija je nastupila! Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio u ozbiljnoj nedaći! Šta uraditi pred svim tim pričama i dezinformacijama? Sve ovo se dešavalo, a Aiša nije znala ništa od onoga što se oko nje odvijalo! Ona se nakon povratka u Medinu razboljela, pa nije ni primjećivala odustvo ljudi oko nje. Jedino što je primijetila, bilo je odsustvo Poslanikove ljubavi i njegove blagosti prema njoj, koji su se, inače, u danima bolesti povećavali. Ali, ovom prilikom nije bilo te samilosti! Na poslijetku je i ona saznala sve priče koje o njoj kuže, te joj je to još više povećalo bolest. Zatražila je dozvolu od Poslanika, s.a.v.s., da ode kod svojih roditelja, te joj je on i dozvolio. Tada joj je majka potanko ispričala sve što se dogodilo. Ona je tada kazala: „Subhanallah, zar ljudi tako govore?" Čitave te noći i narednog dana je plakala i oči nije sušila, očekivala je da će Uzvišeni Allah, putem istinitog sna obaviestiti Svoga Vjerovjesnika, s.a.v.s., o njenoj nevinosti. Nema sumnje da je i sam Poslanik, s.a.v.s., bio u najvećoj potrebi za objavom koja bi umirila njegovu dušu i otklonila sve nedoumice. Poslanik, s.a.v.s., je došao u kuću Aišinih roditelja, zahvalio Uzvišenom Allahu, a onda kazao: „Aiša, čula si već šta ljudi govore i o čemu pričaju. Ako si pogriješila i učinila ono što oni govore, pokaj

se Allahu, jer Allah prima pokajanje Svojih robova." Ona je na to kazala: „Tako mi Allaha, kada je to kazao, suze su mi potekle, ali od njega nisam ništa osjetila. Pogledala sam svoje roditelje nadajući se da će oni umjesto mene odgovoriti Poslaniku, s.a.v.s., ali su oni šutjeli. Tako mi Allaha, sebe sam smatrala manjom i nezaslužnom da Uzvišeni o meni objavi kur'anske ajete koji bi se učili u namazu u džamijama, ali sam se nadala da će Allah putem sna Svome Poslaniku obznaniti da sam nevina i odbaciti te laži ili da će mu o tome doći vijest. Ali, kada je kur'anski ajet u pitanju, tako mi Allaha, mislila sam da ja to ne zaslužujem.

Nakon što vidoh da moji roditelji ne progovaraju, ja rekoh: "Hoćete li odgovoriti Poslaniku, s.a.v.s.?" Oni rekoše: "Allaha nam, mi ne znamo kako da mu odgovorimo." Tako mi Allaha, nisam znala da se i u jednu kuću ulazilo kao u Ebu Bekrovu kuću tih dana. Nakon što su oni šutke sve posmatrali, ja sam se zaplakala i rekla: "Tako mi Allaha, nikada se neću pokajati za to što govorite. Tako mi Allaha, ako bih priznala ono što ljudi pričaju, a Allah zna da sam ja nevina, onda bih kazala ono što se nije dogodilo. A ako bih negirala ono što govore ljudi, onda mi vi ne biste vjerovali. Jedino što ću kazati su riječi Jusufova oca: *Meni ostaje moja lijepa strpljivost, a Allah je moj zaštitnik od onoga što oni govore!* Tako mi Allaha, Poslanik, s.a.v.s., nije ni ustao sa svog mjesta, a poče mu silaziti objava. Pokrio se odjećom, a pod njim postaviše i mehki jastuk. Kada sam ja to vidjela nisam se nimalo uplašila niti pridavala neki značaj. Znala sam da sam nevina i da mi Uzvišeni Allah neće nanijeti nepravdu. A moji roditelji su u tim trenucima umalo ispustili dušu, strahujući da od Allaha, dž.š., ne dođe potvrda onoga

što su ljudi pričali. Nakon što je Poslaniku, s.a.v.s., stala objava, počeo se vraćati i potirati čelo govoreći: 'Raduj se, Aiša, Allah je obznanio tvoju nevinost!'"

Šta je to Aišu učinilo ovako čvrstom i snažnom pred svim naletima sumnje? To je nada u milost njenog Gospodara i ne gubljenje nade da će On istinu ojačati i obznaniti. To je nada i lijepo mišljenje o Allahu, dž.š., koji čovjeka vjernika vežu za svoga Gospodara. Na taj način povećavaju njegovo pouzdanje i sigurnost u brzo izbavljenje iz problema, i otklanjanje nepravde i tame. Teškoća situacije nagovještava njen završetak:

Povećaj se muko, kako bi nestala!
Tvoja noć na jutarnje svjetlo sluti!

DUH PROŠLOSTI

Sjećati se prošlosti, živjeti u njoj, aktuelizirati je i tugovati zbog onoga što je prošlo je ludost i maloumnost. To je ubijanje ljudske volje i uništavanje sadašnjosti. Dokumenta prošlosti razumnih ljudi su složena i više se ne razlažu. Zauvijek su zatvorena u riznicama zaborava. Uvezana su čeličnim okovima u zatvoru zaborava i nikada neće izaći. Tu su uskladištena i neće vidjeti svjetlost dana nikada više, jer je to ono što je bilo i prošlo. Niti jedna tuga ih ne može vratiti, briga ispraviti, niti bilo šta oživjeti, jer oni više ne postoje. Nemoj živjeti u noćnim morama prošlosti niti pod kišobranom neuspjeha. Izbavi sebe od duha prošlosti. Zar želiš vratiti rijeku na njeno izvorište? Sunce na njegovo ishodište? Dijete u utrobu majke? Mlijeko u vime? Suzu u oko? Tvoj život u prošlosti, brige zbog onoga što je bilo i prošlo, izgaranje vatrom prohujalog, plakanje na pragu izgubljenog je loš, strašan i negativan prizor!

Čitanje stranica prošlosti uništava budućnost, razara trud i uništava sate zalaganja. Uzvišeni Allah spominje prijašnje narode i ono što su oni činili i na kraju navodi: *To su narodi koji su prošli.* Dakle, sve je završeno. Besmisleno je svako preturanje grobova prošlosti i vršljanje po onome što je bilo!

Primjer onoga koji se vraća prošlosti je kao primjer onoga ko melje već samljeveno brašno i rastura piljevinu drveta. Još je davno rečeno onome što

za prošlošću tuguje i nad njom plače: „Nemoj vaditi mrtve iz grobova!“ U jednoj basni stoji da je magarac upitan: „Zbog čega ne preživaš?“ Odgovorio je: „Ne volim laži.“

EL-HANSA

Musliman koga zadesi nesreća se u mnogo čemu razlikuje od nevjernika koga zadesi nesreća. Sjetimo se primjera žene koju je u džahilijetu, dok je bila nevjernica, zadesila teška nesreća. Kada je postala vjernica suočila se s brojnim iskušenjima i nedaćama, ali se njeno stanje, kao muslimanke, znatno razlikuje od stanja dok je bila nevjernica. Ta žena je Hansa'. Ona je u džahilijjetu izgubila svoga brata po ocu Sahra. Njen život je od tada bio ispunjen tugom, plačem, naricanjem i tužbalicama, gdje je govorila:

Svaki izlazak sunca na Sahra me podsjeti,
A njega se sjetim i pri sunčevu zalasku.

A da i drugi oko mene u plač ne padaju
Zbog poginule braće, ja bih se ubila!

Ova žena je kasnije primila islam i sa četvericom sinova prisustvovala Bici na Kadisiji. Te odlučujuće noći sjela je sa svojim sinovima i obratila im se: „Sinovi moji, primili ste islam svojevoljno i učinili hidžru drage volje. Tako mi Allaha, osim kojeg nema božanstva, vi ste potomci jedne materice i vi ste potomci jednog čovjeka. Nisam nikada prevarila vašega oca niti osramotila vašeg daidžu, a niti sam vaše porijeklo prikrila. Vi znate kakve nagrade je Uzvišeni Allah pripremio vjernicima koji se bore protiv nevjernika. Znajte da je

vječna kuća bolja od prolazne. Uzvišeni Allah kaže:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱصۡبِرُواْ وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ٢٠٠ ﴾ آل عمران: ٢٠٠

O vjernici, budite strpljivi i izdržljivi. Na granicama bdijte i Allaha se bojte, da biste postigli ono što želite.

Kada sutra, akobogda, osvanete, krenite strpljivo u boj protiv neprijatelja, nadajući se pobjedi od Allaha. Pa kada vidite da se borba rasplamsala i da rat bukti, krenite da steknete stepene šehida i nastanite kuću vječnosti i sreće."

Kada je osvanulo, stupili su u borbu svojim viteškim srcima i sa snažnim entuzijazmom, vođeni oporukom svoje majke za susretom s Gospodarom! Kada bi jedan od njih posustao, drugi bi ga podsjetio na oporuku starice, te bi jurnuli poput lavova, pojurili poput odapetih strijela i ošinuli poput munja. Tako su, jedan za drugim, pali kao šehidi. Do majke je stigla vijest o pogijbiji njena četiri sina, ali ona ni jednom nije udarila svoj obraz. Nije pocijepala svoju dojeću niti je pustila glasa! Već je vijest primila s vjerom strpljivih i ponašanjem vjernih, a na sve to je rekla: „Hvala Allahu koji me je počastio šehadetom mojih sinova i nadam se da će nas Allah sastaviti na stjecištu Njegove milosti."

Šta je čovjeku teže? Pogibija brata po ocu ili pogibija četiri sina? Jedna ili četiri smrti? Ova žena je imala potpuno različit stav od prethodnog. Šta se promijenilo? Promijenilo se samo jedno, ona je iz nevjerstva prešla u islam, iz neznanja i neznaboštva u vjeru. Zato je nevjerstvo za nju bilo beznađe, a islam nada! Vjera je nada u Uzvišenog Allaha, to je poticaj koji čovjeka

nagoni da traga za Allahovom milošću i nada joj se, i da protjera očaj i beznađe iz svoga života. Očaj i beznađe su nevjerstvo u Allaha, dž.š., i vode čovjeka u gubljenje nade u Njegovu milost!

Olakšanje nakon poteškoće

Tirmizi bilježi hadis u kojem stoji: „Najbolji ibadet je iščekivanje olakšanja!“ *A zar zora nije blizu?!* Kaže Uzvišeni Allah!

Jutro brižnome i potištenome se bliži! Očekuj osvit zore i nadaj se olakšanju onoga što olakšanje daje!

Arapi govore: „Kada se konopac zategne, onda se i kida.“ U prenesenom smislu znači, da kada se stvari iskompliciraju i pogoršaju, onda očekuj izlaz iz krize.

Uzvišeni Allah kaže: *Ko se Allaha boji, Allah će mu izlaza naći!*

On, Uzvišeni, također kazuje: *Ko se Allaha boji, On će mu grijehe njegove oprostiti i nagradu mu povećati.* A na drugom mjestu: *Ko se Allaha boji, On će mu u svemu olakšanje pružiti!*

Pjesnik je ispjevao:

Koliko li je samo olakšanja nakon muke uslijedilo,
I koliko se osmjeha nakon suza na licu pojavilo.

U vjerodostojnom hadisu stoji: „Ja sam s mišlju moga roba o meni, pa neka o meni misli ono što hoće.“

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا ٱسْتَيْـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا۟ جَآءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَن نَّشَآءُ ۖ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ ٱلْقَوْمِ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ ﴾ يوسف: ١١٠

I kad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć Naša bi im došla; Mi bismo spasili one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoišla narod nevjernički!

Također kaže:

﴿ فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ۝٥ إِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا ۝٦ ﴾ الشرح: ٥ - ٦

I doista, s poteškoćom dolazi i olakšanje! I doista, s poteškoćom dolazi i olakšanje!

Neki mufesiri navode, a neki to ubrajaju u hadis: „Nikada jedna poteškoća ne može savladati dva olakšanja."

Uzvišeni još veli:

﴿ لَا تَدْرِى لَعَلَّ ٱللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ۝١ ﴾ الطلاق: ١

Allah može poslije toga priliku pružiti.

On, Uzvišen neka je, još kaže:

Pa, doista je Allahova pomoć blizu. I: *Allahova milost je blizu onih koji dobro čine!*

U vjerodostojnom hadisu stoji: „I znaj da pobjeda dolazi sa strpljivošću, a da olakšanje dolazi sa poteškoćama."

Poziv na razmišljanje

Poznati književnik Mustafa Sadik er-Rafi'i u svome djelu *Vahjul-kalem* pojašnjava katastrofe koje prekrivaju čovjeka zapalog u beznađe. On ih doživljava kao svoj kraj, a možda su one, u suštini početak njegove nade. Er-Rafi'i kaže: „Primjer tih nedaća je kao primjer jajeta, koje pile u njemu smatra svojom nesrećom i problemom, a ono ga štiti i čuva do trenutka stasavanja. Njemu preostaje jedino strpljivost

i zadovoljstvo do postizanja cilja. Nakon toga opna jajeta puca i iz njega izlazi novo stvorenje. I vjernik na dunjaluku je poput pileta u jajetu. Njegova funkcija je da na njemu nastane i oformi se, a vrhunac da formira potpunu ličnost i kao potpun insan zakorači u svoj svijet."

Dijalog

Imam Ibn Dževzi nam u svome djelu *Sajdul-havatir* opisuje zamišljeni razgovor između vode i ulja. Kada god bi se ulje i voda pomiješali u jednoj posudi, ulje bi nadvladalo vodu i došo na vrh posude. Tada voda reče ulju ukorljivo: „Zašto se uzdižeš iznad mene, a ja napajam korienje tvoga drveta? Gdje ti je kultura?" Ulje joj je odgovorilo: „Jer sam ja trpio bol pri cijeđenju i mlevenju maslina, dok ti blago tečeš po nježnom i sitnom pijesku!" Dakle, nada i strpljivost su ti koji čovjeku podižu vrijednost!

Nijedan uspjeh čovjek ne može postići, niti na dunjaluku, niti na Ahiretu, ako se prije toga ne okiti strpljivošću i istrajnošću u bolu iskušenja, problema i nedaća. Oni koji žele biti mirni i bez problema, oni će vazda biti na dnu, poput vode koju nadvisi ulje.

Pjesnik je ispjevao:

Nemoj slavu zamišljati kao hurmu koju ćeš pojesti,
Slavu nećeš dostići sve dok strpljivost ne počneš kušati!

KUR'ANSKE NAZNAKE

Koliko je samo kur'anskih ajeta kroz koje Uzvišeni Allah poručuje ljudima da početak može biti ona situacija koju mnogi očajnici zamišljaju kao svoj kraj! Evo nekih od njih.

Uzvišeni kaže: *I znajte da Allah oživljuje zemlju nakon mrtvila njena!*

Pogledaj Allahova, dž.š., stvorenja oko sebe. Vidjet ćeš da život uvijek iznova počinje iz mrtvila. Pogledaj ovu suhu i naizgled mrtvu zemlju. U njoj nema života. Kada Allah, dž.š., na nju spusti vodu, onda se ona preporodi i iz nje počinju nicati različiti oblici života, počne blistati i cvjetati ljepotom!

Isto tako je i jaje koje izgleda mrtvo i nepomično, a u kojem se, nakon vremena polijeganja, stvara novi život i iz njega izlati takvo divno stvorenje koje je puno živahnosti i života!

Navodimo i primjer tamne noći, sa svom njenom tamom i mrklinom, koja traje sve do jutra, sve dok se sunce ne pojavi u svoj svojoj blistavosti, svjetlu i živosti, cijepajući, tako, svjetlošću dana mrklinu i tamu noći.

Takva je i tama neuspjeha i razočarenja. Kada god čovjek bude ustrajan da je savlada i strpljiv u njenom podnošenju, uz Allahovu, dž.š., pomoć će uspjeti doći na svjetlo uspjeha, što će čovjekov život ispuniti entuzijazmom, srećom i živošću!

OBILNA ALLAHOVA, DŽ.Š, MILOST

Prenosi se da je neki čovjek iz potomstva Israilova bio Allahu pokoran četrdeset godina, a narednih četrdeset Mu je griješio. Jednom se pogledao u ogledalo i u svojoj bradi vidio sijede dlake, te je kazao: „Gospodaru moj, bio sam ti pokoran četrdeset godina, hoćeš li me primiti?" Pa mu je rečeno: „Bio si pokoran svome Gospodaru, pa je On to primio od tebe, pa si Mu griješio, a on ti je odložio kaznu. Ako Mu se vratiš, On će te prihvatiti."

Kada robovi u kraljevstvu jednom posijede,
Onda je njihovo oslobađanje dobročinstvo vladara.

A Ti si, Stvoritelju moj, najpreči da plemenitost pokažeš,
I kada u robovanju Tebi posijedim, Vatre me izbaviš!

Čovjek na dunjaluku ima jedan život, pa ako ga upropasti, upropastio je sve. Upropastio je i dunjaluk i Ahiret. Zbog toga su vrata pokajanja otvorena! Allahova, dž.š., dobrota ti je na dohvat ruke! Okružuje te ujutru i navečer! Uzvišeni Allah u hadisi kudsiju kaže: „O robovi Moji, griješite mi i dan i noć, a ja opraštam sve grijehe. Zato, zatražite od Mene oprost, oprostit ću vam!"

U drugom hadisi-kudsiju kojeg prenosi Tirmizi sa vjerodostojnim senedom, stoji da je Uzvišeni Allah rekao: „O sine Ademov, dok god Me dozivaš i dok god Mi se vraćaš, Ja ću ti opraštati ono što si učinio i neću mariti. O sine Ademov, kada bi tvoji grijesi dosegli nebeske visine, a zatim Me zamolio da ti oprostim, Ja bih ti oprostio i ne bih mario! O sine Ademov, kada bi mi došao s punom zemljom grijeha, a ne budeš Mi druga pripisivao, Ja ću ti doći sa isto toliko oprosta!"

U *Sahihima* se prenosi kako je neki čovjek pretjerao u griješenju, pa je na samrti naredio svojim sinovima: „Kada umrem, sakupite drva, pa me spalite i moj pepeo neka raznese vjetar." Ovaj čovjek je mislio da će se na taj način spasiti polaganja računa za ono što je radio.

Slavljen neka je Uzvišeni koji kaže:

﴿ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُۥ ۖ قَالَ مَن يُحْيِ ٱلْعِظَٰمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا ٱلَّذِيٓ أَنشَأَهَآ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴾ يس: ٧٨ - ٧٩

„Nama navodi primjer, a zaboravlja kako je stvoren, i govori: 'Ko će oživjeti kosti, kad budu truhle?' Reci: 'Oživjet će ih Onaj koji ih je prvi put stvorio.'"

Nakon što je ovaj čovjek umro i njegovi sinovi izvršili njegovu oporuku, Uzvišeni Allah mu se obratio: „Moj robe, šta te je navelo te si postupio kako si postupio?" „Gospodaru moj," odgovorio je čovjek, „bojao sam se Tebe zbog svojih grijeha i propusta." Tada je Uzvišeni kazao: „O meleki, budite svjedoci da Sam mu oprostio i uveo ga u Džennet!"

Slavljen neka je Onaj što oprašta bez obzira koliko mi griješili,

Što robu Svome oprašta dok god on grijehe Njemu čini!

Što onome koji griješi obilno daje i ne uskraćuje! I veličinu Svoju, darujući blagodati griješniku pokazuje!

ISKUŠENJE

Snaga čovjekovog imana se ogleda u trenucima iskušenja. Vjernik u takvoj situaciji se okreće dovi, pa makar i ne vidio tragove njenog ispunjenja. Njegova nada i ambicije ne jenjavaju, pa makar se iskušenja pojačala, jer je svjestan Allahove, dž.š., mudrosti, koju naši ograničeni umovi ne mogu shvatiti i dokučiti. On, Uzvišeni, najbolje zna ono što je naša korist! Znak slabosti imana je da čovjek požuruje u ispunjenju njegove dove i da pada u očaj ukoliko dova ne bude uslišana odmah, misleći da je njegovo pravo da mu dova odmah bude uslišana!

O ti, što požuruješ sa svojom dovom, zar nisi čuo Jakubovu, a.s., priču? Osamdeset godina je potrajalo njegovo iskušenje! Njegova nada je svo to vrijeme bila ista, nije se mijenjala! I onda kada je, pored Jusufa, izgubio i Benjamina, i dalje je polagao istu nadu, govoreći: *Možda mi ih Allah obojicu vrati zajedno!*

Ovo značenje nam otkrivaju Allahove riječi:

﴿ أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مَّثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُم ۖ مَّسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَىٰ نَصْرُ اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾ ﴾ البقرة: ٢١٤

Zar vi mislite da ćete ući u Džennet, a još niste iskusili ono što su iskusili oni koji su prije vas bili i nestali? Njih su satirale neimaština i bolest, i toliko su bili uznemiravani da bi i Poslanik, i oni koji su s njim

vjerovali – uzviknuli: 'Kada će već jednom Allahova pomoć!?' Eto, Allahova pomoć je zaista blizu!

Očigledno je da ovo nije izjavljeno o Poslaniku i vjernicima, osim tek nakon dugih iskušenja! U tom smislu su i Poslanikove, s.a.v.s., riječi: „Čovjek će biti u dobru sve dok ne bude požurivao." Upitan je: „Kako će požurivati?" „Govorit će: 'Molio sam, ali mi nije uslišeno,'" odgovorio je Poslanik.

Čuvaj se, i opet, čuvaj se da u trenucima dugih iskušenja ostaviš dovu, jer ti bivaš iskušavan nedaćama, a Allahu, dž.š., se približavaš strpljivošću i dovama! Nemoj gubiti nadu u Allahovu milost, makar iskušenja dugo trajala!

NAUČI SE...

Poslušaj priču o mladiću koji je izgubio posao. Poslao je više od hiljadu zahtjeva na različite adrese širom svijeta tragajući za poslom. Ali, kada god bi bio odbijen, uvijek bi nastavio i dalje slati svoje zahtjeve, tako da je poslao još nekoliko hiljada molbi. Ali svaki njegov zahtjev bi bio odbijen, sve dok jednog dana nije dobio ponudu od kompanije koja je bila vlasnik pošte. Rečeno mu je: „Tvoja ustrajnost i upornost u slanju zahtjeva može biti uzrokom tvog uspjeha u radu u pošti."

Uspješan trgovački menadžer, čiji godišnji prilog je 600 hiljda dolara je upitan od strane novog radnika: „Kada izgubiš nadu da će neko od kupaca odustati od kupovine polise osigurnja?" Na što je on odgovorio: „To zavisi od toga koji od nas dvojice će prvi umrijeti!"

Verner fon Braun koji je spoznao da je greška suštinska učenja. U toku Drugog svjetskog rata radio je na razvoju njemačke rakete za bombardovanje Londona. Ali raketa nije bila spremna za lansiranje i svi pokušaji su ostali neuspješni. Njegovi pretpostavljeni su ga pozvali da nakon više od 65 hiljada neuspjelih pokušaja im odgovori na pitanje: „Koliko još neuspjeha će se dogoditi prije nego uspiješ proizvesti tu raketu?" On im je odgovorio: „Možda će biti još nekih 5 hiljada pokušaja, ali nakon toga ću uspjeti u njenoj proizvodnji." Njemačka je i uspijela da u drugom di-

jelu rata Britaniju bombarduje raketama Verner (Fau 1 i 2) kada nijedna druga država nije posjedovala to oružje!

Verner je uspio nakon više od sedamdeset hiljada neuspjelih pokušaja! Takva je situacija velikih ljudi. Oni nikada ne očajavaju koliko god puta da se neuspjeh ponovi. Takvi ljudi znaju da greške prate potpunost i da se neuspjeh ne mjeri brojem grešaka već on nastupa onog trenutka kada čovjek odluči prestati djelovati, odnosno, kada odabere očaj i kapitulaciju.

Vilijam Džejms kaže: „Talasi koji dolaze do obale i udaraju po hridinama, nemaju nikakvog uticaja na dubine okeana. Oni jedino utiču na obalu. Isto tako, problemi s kojima se susreće čovjek koji potpuno vlada činjenicama i realnošću, i u tome je ustrajan, za njega ne predstavljaju ništa bitno. Na taj način čovjek postaje istinski pobožan, daleko od potresa. Ispunjen staloženošću i spreman, u potpunom miru, izvršiti bilo šta što se od njega traži."

OSOBE S INVALIDITETOM

Ibn Side je napisao knjigu *El-Muhassis*, a bio je slijep. Ova knjiga sadrži sedamnaest tomova i svaki tom sadrži oko 300 stranica. Knjiga tretira osnove i metodologiju jezika i njegove karakteristike i kao takva predstavlja nezaobilazno djelo lingvista u svim vremenima. Pogledajte samo te ustrajnosti i nade!

Jedan iranski slikar, Sadiki, je potpuno paraliziran. On leži na postelji, četkicu uzima svojim ramenima i uljanim bojama po bijelom platnu oslikava svoje impresije. On kaže: „Od sedamnaeste godine kada sam doživio saobraćajni udes i tu slomio sedmi vratni pršljen. Od tog dana ja sam paraliziran od vrata pa naniže, tako da čak ni prstom ne mogu pomjeriti. Od svojih prijatelja sam dobio veliki poticaj i podstrijek, tako da sam počeo vježbati slikanje. Osjetio sam snažnu želju u otkrovenju suštine ove umjetnosti. Nemam potrebe ni kazati da nikada nisam imao nikakvih želja za tom umjetnošću prije ove saobraćajne nesreće. Nikada nisam razmišljao da u budućnosti budem slikar."

Ibn Mukafe'a, poznati pisac, prsti su bili paralisani i ukočeni od silnog pisanja. Ali, uprkos tome, on je nastavio pisati, tako da je i umro pod knjigama. On je preveo na arapski jezik Kelilu i Dimnu, a sam izraz Mukafe'a znači onaj čiji prsti su skupljeni uslijed bolesti ili udarca.

Toliko su mu prsti bili oboljeli, da je svoje ruke

držao u džepovima, jer su mu bile hladne.

Stephen Hawking, britanski naučnik i profesor, poznati fizičar, jedan od najvećih autoriteta u fizici u historiji uopće, boluje od parcijalne paralize još od djetinjstva.

Bišr b. Burd, poznati slijepi pjesnik, koji se smatra jednim od velikih inovatora u arapskoj književnosti nije mogao vidjeti.

Zalog dvije prepreke – Ebul-E'ala el-Mearri, jedan od najvećih pjesnika koji je imao tjelesne mahane, sebe je nazvao Zalogom dvije prepreke, slijepila i svoga stana. Njegove knjige su ostavlie velikog traga, pa i na evropske autore, kao što je *Božanska komedija,* Danta Aligijerija.

Abdullah el-Berduni, slijepi savremeni jemenski, ali i jedan od poznatih arapskih pesnika. Nazvan je imenom el-Mearri ovog vremena zbog svoje duge historije u borbi sa životom!

Glas, poznati švedski geneolog, doživio je paralizu kičmenog stuba uslijed povrede pri ronjenju, ali je dvije godine nakon toga dobio prestižnu nagradu u oblasti geneologije.

Rijan Martin, doktor s invaliditetom, bio je jedan od najboljih tenisera među invalidima i 21. na svjetskoj listi.

Hilari Kler, slijepa amerikanka, koja je stekla titulu doktora nauka, jednu u oblasti znanosti, a drugu u filozofiji, smatra se čudom među osobama sa invaliditetom.

Taha Husejn, rođen je 1889. godine i rano djetinjstvo je proveo u jednom egipatskom selu. Zatim je prešao na Azhar gdje je studirao, ali se kasnije premestio na Kairski univerzitet i dobio univerzitetsku

diplomu. Njegove ambicije su ga nagnale da post-diplomske studije nastavi u Parizu. Uprkos brojnim problemima s kojima se susretao od izaslanstva, po treći put je predao zahtjev i uspio je doktorirati u Parizu. Nakon povratka u Egipat, uradio je brojna i vrijedna djela, od kojih izdvajamo *Ala' havamišis-sira, El-Ejjam, Mustakbelus-sekafeti fi Misr* i mnoga druga.

Za ove ljude njihov invaliditet nije bio kamen spoticanja na njihovom putu. Već, nasuprot, u njima je rasplamtao ambicije, porazio očaj i beznađe, i u njima posijao klicu nade. Oni su bili čudo svoga vremena, i kamo sreće da je više ljudi koji su poput njih.

KORMILAR

Jahja en-Nahvi (gramatičar) je bio kormilar koji je na svojoj lađi prevozio ljude s jedne na drugu obalu. Puno je volio nauku. Često bi prevozio učenike koji su bili u školi na Aleksandrijskom ostrvu. Za to vrijeme, oni bi razgovarali o lekcijama, onome što su toga dana učili i preslušavali se. Sav taj njihov govor, podsticao ga je na sticanje nauke. Jednom, dok je misao o učenju bila izrazito jaka, rekao je sebi: „Imam više od četrdeset godina, nisam ništa učio, jedino što znam jeste upravljnanje lađom, pa kako ću se posvetiti nauci?"

Dok je tako razmišljao, vidio je mrava kako nosi košpicu hurme, ta košpica mu je padala, on je podizao. Ali mrav nije odustajao sve dok košpicu nije donio do svog cilja. Tada sebi reče: „Ako ovo malo slabašno stvorenje može postići svoj cilj trudom i zalaganjem, onda je preče da ja svojim trudom i zalaganjem postignem svoj cilj."

Napustio je svoj posao, prodao lađu, počeo učiti gramatiku, logiku i jezik, i postao poznat u ovim naukama, jer je među prvima koji je izučavao ove nauke.

SEDŽDA

Kada te zadesi umor, kada te obuzme napetost i budeš imao konstantnu glavobolju ili nervozu, što su bolesti koje neminovno vode očaju... Ako budeš imao briga o kojima razmišljaš, problema koje želiš riješiti ili prepreka na tvome putu... Ako se budeš bojao bolesti, učini sedždu... To će otkloniti tvoje nervne i psihičke probleme!

Ovo su najsavremenija medicinska otkrića do kojih je došao dr. Muhammed Dijaud-din Hamid, profesor biologije i predsjednik odjela za zračenje hrane u Radiološkom institutu.

Poznato je da je čovjek izložen povećanim dozama zračenja i da u većini situacija boravi u elektromagnetnim poljima. To ostavlja utjecaj na ćelije i povećava njihovu energiju, i zbog toga, kaže dr. Dija: „Sedžda oslobađa čovjeka od viška zračenja koja izazivaju brojna oboljenja."

VLASNICI AMBICIJA

Imam Buhari bi se tokom noći budio nekoliko puta, raspalio bi svjetiljku i zapisivao mudrosti koje bi mu pale na um! Nakon što bi ih zapisao, ugasio bi svjetiljku i legao, ali bi se opet probudio i ustao. Tako bi nekada činio i po dvadeset puta. Isti Buhari jednom prilikom kada je ostao bez igdje ičega, nije mu dostojanstvo dozvolilo da zatraži išta od drugih ljudi, već je jeo travu.

Imam Ahmed b. Abdus je klanjao sabah s jacijskim abdestom trideset godina, 15 godina tako što bi učio od jacije do sabaha, a 15 narednih tako što je ibadetio.

Ibn Ebi Hatim je ispričao: „U Egiptu smo bili sedam mejseci, a da nismo okusili čorbe. Tokom dana bismo išli kod šejhova i od njih uzimali znanje, a tokom noći bismo prepisivali i obnavljali naučeno. Jednom smo pored puta primijetili kako se prodaje neka riba, svidjela nam se i mi smo je uzeli. Što smo stigli kući, nastupilo je vrijeme odlaska kod šejha te smo produžili. Tako je riba ostala tri dana, umalo se nije pokvarila, pa smo je i pojeli sirovu, nismo je ispekli." Onda je dodao: „Znanje se ne može steći uz tjelesni užitak."

Imam i šejh el-Hafiz Ibrahim kaže: „Trideset godina života sam proveo jedući samo dvije vekne. Ako bi mi majka ili sestra donijele te vekne, ja bi ih pojeo, u suprotnom, ostao bih gladan i žedan do naredne

noći. Narednih trideset godina sam proveo samo na jednoj vekni. Ako bi mi je supruga ili jedna od kćerki donijela, pojeo bih je, a ako ne bi, ostao bih gladan i žedan do naredne noći.

Ubejd b. Jeiš je rekao: „Trideset godina nisam jeo, već me je hranila sestra, a ja pisao hadis."

Pogledajte kakva je to čvrstina i odbacivanje očajanja! Kakva je to ustrajnost u sticanju znanja uprkos siromaštvu, nedostatku hrane i otuđenosti!

RASTANAK I SUSRET

Ummu Selema, r.a., prenosi kazivanje o svojoj hidžri u Medinu: „Kada je Ebu Seleme naumio krenuti u Medinu, pripremio je sebi devu, te na nju popeo mene i našeg sina Selemu. Onde je uzeo devu za ular i krenuli smo. Tada su nas vijdeli ljudi iz mog plemena Benu Mugire i došli do nas. Rekli su mu: 'Ti hoćeš mimo nas da je vodiš, šta će biti sa našom rođakom? Zar da ti dozvolimo da je odvedeš u tuđu zemlju?' Uzeli su huzde njegove deve i odveli me sa sobom. To je rasrdilo pleme Benu Esed, te dođoše po Selemu i rekoše: 'Tako nam Boga, nećemo ostaviti našeg sina kod nje! Uzet ćemo ga od njegove majke!' Došli su ljudi iz Ebu Selemine porodice i uzeli mi sina Selemu, a moje pleme je mene zarobilo i nisu mi dozvolili izlazak. Moj suprug je sam nastavio put prema Medini dok nije i stigao. Tada smo svo troje, ja, moj muž i moj sin bili rastavljeni. Svakog jutra sam izlazila na brežuljak i tu plakala dok ne bi pao mrak. Tako je bilo dok pored mene nije jednom prilikom prošao jedan od mojih amidžića, te, vidjevši moje lice, on reče ljudima iz Benu Mugire: 'Zar se nećete smilovati i sažaliti ovoj jadnici? Odvojiliste je od njenog supruga i njenog sina!' Tada su mi oni kazali: 'Idi svome mužu, ako hoćeš.' Onda su mi i ljudi iz Benu Abdil-eseda vratili sina, te sam na devi krenula prema Medini. Svoje dijete sam stavila u utege i krenula prema Medini, tražiti svoga supruga. Samnom nije bilo žive duše.

Kada sam stigla u Ten'im, susrela sam Osmana b. Talhu, brata plemena Benu Abdu-Dar, koji me upita: 'Kuda si krenula, kćeri Ebu Umejje?' 'Svom suprugu u Medinu,' odgovorila sam. 'Ima li koga s tobom?' upitao me je. 'Nema, tako mi Allaha! Osim Allaha i ovog mog djeteta,' odgovorila sam. Tada mi je rekao: 'Tako mi Allaha, nećeš moći nigdje odsjesti.' Onda je uzeo moju devu za ular i krenuo je voditi. Tako mi Allaha, nisam vidjela nikada plemenitijeg Arapa od njega. Kada smo stigli do mjesta za odmor, zasjeo je devu, sišla sam, a on je poveo pod drvo i legao ispod njega. Kada se približilo vrijeme pokreta, doveo je devu. On je otišao malo iza i rekao mi da se popnem. Kada sam se ispela, on je prišao, uzeo huzde deve i krenuo. Tako je činio svo vrijeme dok nismo ugledali nastanbe Benu Amra b. Aufa u Kubi. Tada mi je kazao: 'Tvoj suprug je u ovom selu.' Ebu Seleme je bio odsjeo u ovom mjestu." Ebu Seleme je dočekao svoju suprugu Ummu Seleme i svog sina sa radošću i veseljem, onako kako se susreću i sretaju porodice nakon perioda rastanka i duboke tuge.

Zato, stranče, nemoj očajavati kada budeš daleko od svog rodnog grada, daleko od svoje kuće. Kada se ispriječe problemi i okolnosti između tebe i tvojih voljenih, jer uz Allahovu, dž.š., pomoć, doći će dan kada ćete ponovo biti zajedno.

Pjesnik je kazao:

Allah spoji dvoje rastavljenih,
Kad svaku nadu u susret izgubiše.

SNAGA DUHA

Jačanje snage duha pomaže u otklanjanju očajanja i sijanju nade u dušama ljudi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., kao najbolji, najblaži i najmilostiviji učitelj, podigao je vrijednost svih ashaba i u njihova srca izgradio uzvišene ambicije. S njima je Uzvišeni Allah nakon smrti Svoga Vjerovjesnika očuvao vjeru i oni su upravljali svijetom nakon Poslanika, s.a.v.s. Poslanik, s.a.v.s., je nastojao podići snagu njihovog duha i to na sljedeći način:

O Ebu Bekru, r.a., je rekao: „Kada bih uzimao prisnog prijatelja, uzeo bih Ebu Bekra za prisnog prijatelja."

O Omeru, r.a., je kazao: „Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, kada god te šejtan susretne da ideš jednim putem, on promijeni put."

O Osmanu, r.a., je kazao: „Zar da se ne stidim čovjeka od koga se stide meleki?"

O Aliji, r.a., je kazao: „Ti si meni kao što je Harun bio Musau, stim što nakon mene nema vjerovjesnika."

O Sa'du b. Ebi Vekkasu, r.a., je rekao: „Za tebe bih žrtvovao oca i majku!"

O Zubejru, r.a., je rekao: „Svaki vjerovjesnik je imao svog pomoćnika, a moj pomoćnik je Zubejr."

O Ebu Ubejdi, r.a., je rekao: „On je povjerenik ovog ummeta!"

Ovako je Poslanik, s.a.v.s., postupao sa svim

svojim ashabima, tako da su ga zavoljeli do tog stepena da su se za njega žrtovali.

Od šejha Alija Tantavija se prenosi da je kazao: „Kada ti dođe neko, želeći da ga naučiš gramatiku za tri dana, nemoj mu kazati da je to nemoguće, pa da mu tako oslabiš odlučnost i skršiš ambicije. Podučavaj ga i omili mu gramatiku, pa će se možda i u trenucima samoće posvetiti njenom čitanju."

Kakvo god stanje bilo, znaj da podizanje morala i duha drugih ljudi, kod njih rađa nadu. Nemoj sijati očaj u alejama oko tebe, već budi poput blagodarnog oblaka kojem se raduje ispucala i bezvodna zemlja!

Zaodjenuh se odjećom nade, dok drugi ljudi spavahu,
I Gospodaru se okrenuh, šaljući svoje brige i žalbe.

Zavapih: 'O nado,' u svakom trenutku moga život,
Pouzdavši se u Njeg' da će me muke spasiti.

Tebi se jadam na muke što ih najbolje znadeš,
Na ono na što se strpiti ne mogah niti ga podnijeti!

Pružam Ti ruke ponizno i skrušeno moleći,
Tebe, Najboljeg kome ruke svoje mogu pružiti!

Nemoj ih vratiti, Gospodaru moj, praznim,
More Tvoje plemenitosti svakom žednom žeđ će utoliti!

SPALJENA KOLIBA

Snažan vjetar se osuo na lađu koja je plovila morskom pučinom i potpio je. Nekoliko ljudi se spasilo. Među njima je bio i jedan čovjek s kojim su se talasi poigravali dok ga nisu izbacili na obalu nekog nepoznatog i pustog ostrva. Čim je čovjek došao sebi i udahnuo prvi dah, pao je na koljena i zatražio pomoć od Uzvišenog Allaha. Molio Ga je da ga izbavi iz ove bolne situacije.

Prošlo je nekoliko dana, a ovaj čovjek je preživljavao jedući plodove drveta i ponekog zeca, kojeg bi ulovio. Vodu je pio s obližnjeg potoka, a spavao je u malenoj kolibi koju je sagradio od granja. U toj kolibi štitio se od hladnoće noću i žege danju.

Jednog dana čovjek ode malo od kolibe čekajući da se ispeče hrana koju je ostavio, ali kada se vrati zateče svoju kolibu u plamenu. Počeo je vikati: „Zašto, Gospodaru!? Čak mi je i koliba izgorjela! Sada nemam ništa na ovome svijetu! Ja sam jadnik i stranac! Sada mi je izgorjela i koleba u kojoj sam spavao! Zašto, Gospodaru? Zašto mi se događaju sve ove nesreće?!“

Tako gladan i tužan, čovjek je zaspao. Ali, ujutru ga je čekalo iznenađenje. Vidio je kako se neka lađa približava ostrvu. Spustili su mali čamaz za spasavanje. Kada se čovjek ispeo na lađu, upitao ih je kako su pronašli to mjesto? Odgovorili su mu: „Vidjeli smo dim, te smo znali da neko traži pomoć!“

Slavljen neka je Onaj koji je znao stanje ovog čovjeka i vidio njegovo mjesto! Slavljen neka je Onaj koji sve određuje i planira, a da mi ništa ne slutimo niti znamo! Zato, kada se okolnosti pogoršaju, ne boj se! Budi siguran da u svemu onome što ti se dogodi skriva se Allahova, dž.š., mudrost! Imaj o Allahu, dž.š., uvijek lijepo mišljenje! I onda kada tvoja koliba sagori, situacija se pogorša i tada znaj da Allah, dž.š., želi da te izbavi! I tada želi da tvoj očaj i beznađe zamijeni nadom i uspjehom!

NE OČAJAVAJ

I doista, nadu u milost Gospodara svoga gube samo oni koji su u očitoj zabludi! Oni koji su zalutali od Allahovog, dž.š., puta. Oni ne iščekuju odmor u okrilju Njegove milosti, niti joj se nadaju! Oni nisu svjesni Njegove dobrote, brige i pažnje! A srce koje je ispunjeno imanom, koje je u čvrstoj vezi sa Er-Rahmanom, ono ne očajava. Ono ne gubi nadu koliko god ga nedaće okružile i problemi okupirali. Koliko god se se oblaci tame i nedaća nad njim nadvili. Koliko god lice nade bilo prekriveno tamom i koliko god bila osora realnost! Takvo srce zna da je milost Allahova blizu vjerničkome srcu. Vjerničko srce je svjesno da Allahova, dž.š., moć stvara uzroke kao što stvara i rezultate, da mijenja realnost kao što mijenja i obećanje.

Uzvišeni Allah kaže:

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjerički!

﴿ قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ ﴾ الحجر: ٥٦

'Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli' – reče on.

﴿ وَإِذَآ أَذَقْنَا ٱلنَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا۟ بِهَا ۖ وَإِن تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ

إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾ الروم: ٣٦

Kad dopustimo ljudima da se blagodatima naslađuju, oni im se obraduju. A kad ih pogodi nevolja, zbog onoga što su ruke njihove činile, odjednom očajavaju.

﴿ وَإِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ أَعْرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ فَذُو دُعَآءٍ عَرِيضٍ ﴿٥١﴾ ﴾ فصلت: ٥١

Kada čovjeku milost Našu darujemo, postaje nezahvalan i uzoholi se, a kada ga nevolja dotakne, onda se dugo moli.

﴿ لَّا يَسْـَٔمُ ٱلْإِنسَٰنُ مِن دُعَآءِ ٱلْخَيْرِ وَإِن مَّسَّهُ ٱلشَّرُّ فَيَـُٔوسٌ قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾ ﴾ فصلت: ٤٩

Čovjeku ne dosadi da bogatstvo traži, a kada ga neimaština zadesi, onda zdvaja i nadu gubi.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je očaj i beznađe spojio sa nemoralnim i razvratnim djelima i širkom. Fudala b. Ubejd, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Nemoj pitati za trojicu ljudi: za čovjeka koji nastoji okititi se Allahovim svojstvima, a Allahova svojstva su veličina i dostojanstvo, za čovjeka koji sumnja u Allahovu naredbu i za čovjeka koji je izgubii nadu u Allahovu milost."

Enes, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., znao govoriti: „Allahu moj, sačuvaj me nemoći, lijenosti, kukavičluka i oronulosti. Allahu moj, Tobom se štitim od iskušenja života i smrti i Tobom se štitim od kaburske kazne."

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Snažan vjernik je bolji i Allahu draži od slabog vjernika, a u svakom od njih je dobro. Žudi za onim što će ti koristiti, traži pomoć od Allaha i nemoj

malaksati. Ako te nešto zadesi, nemoj kazati: 'Da sam uradio, bilo bi tako i tako...' Već kaži: 'Allah je odredio i ono što On želi to i biva.' Jer riječ: '...da je...' otvaraju vrata šejtanu."

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upozorio i na širenje očaja, pesimizma i beznađa u društvu i to okarakterizirao pogubnim za pojedinca, ali i za zajednicu.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Onaj ko kaže da su ljudi propali, on je najviše propao."

I POBJEGNITE ALLAHU

Kada je Jakub, a.s., izgubio sina i dugo godina ostao bez njega, nije izgubio i nadu i izlazak iz te situacije. Onda kada je izgubio i drugog sina nije izgubio nadu u Jedinoga, već je kazao: *Možda mi ih Allah obojicu vrati!*

Jedino našem Gospodaru pripada hvala, jedino Njemu žalbe možeš uputiti i u Njega se ponadati, da će ti otkloniti brige i probleme. Kada ti dani postanu teški, kada se pred tobom zatvore svi putevi i pad ti bude izgledao neminovnim! Kada noć raširi svoju tamu i spusti svoje zastore, okreni svoje lice u tami noći prema nebesima, ponizno podigni svoje ruke i zamoli Plemenitoga da ti otkloni problem i olakša stanje! Kada se čvrsta nada spoji sa srcem, onda dova iz takvog srca ne biva nikada odbijena: *Ko uslišava pozive nevoljnika kada Ga pozove i otkloni zlo?* Osloni se na Moćnog. Okreni se Njemu i kod Njega zatraži spas skrušena i ponizna srca. On će ti otvoriti vrata!

Fudaj b. Ijjad je rekao: „Ako si izgubio nadu u stvorenja, od njih nemoj ništa tražiti. Tada će ti tvoj Gospodar dati sve ono što želiš."

Ibrahim, a.s., je ostavio svoju suprugu Hadžeru i sina Ismaila u pustoj dolini u kojoj se ništa ne sije niti ima kakvih plodova! On je vjerovjesnik koji svojoj porodici naređuje da obavljaju namaz i daju zekat!

Nije ni Junus, koji je bio bez odjeće i nag propao. Onaj ko svoj problem povjeri Allahu, Allah će ga iz-

baviti. Zato, često uči dovu Junusovu: *La ilahe illa Ente, subhaneke inni kuntu minez-zalimin – Nema božanstva osim Tebe, slavljen neka Si. Ja sam bio od onih koji su nepravdu učinili!* Učenjaci kažu: „Koji god unesrećeni je zamolio Allaha, dž.š., ovim riječima, Uzvišeni Allah mu je otklonio brige i nesreće." Ibn Kajjim kaže: „Oprobano je da je onaj koji je kazao: *A mene je nesreća zadesila, a Ti si od milostivih Najmilostiviji,* da mu je sedam puta otklonjena nedaća!"

Iznesi svoj problem pred Allaha, dž.š., veži svoju nadu za Njega, predaj svoju situaciju Milostivome, od Njega traži izlaza. Ostavi se stvorenja, iskoristi vrijeme kada se dova prima, na sedždi i zadnjoj trećini noći! I nikako, baš nikako, nemoj produživati vrijeme iskušenja i bježati, i ostavljati dovu. Ti si pogođen iskušenjima, nagrađen i u ibadetu svojom strpljivošću i dovama, zato ne očajavaj u milost Gospodara tvoga, pa makar iskušenja dugo trajala! Izlaz je blizu! Moli Onoga što vrata sreće i uspjeha otvara, jer je On Plemenit i ako ti On nesreću dadne, niko ti je ne može otklonit sem Njega. On čini ono što hoće! Pa i Zekerija, kada je u duboku starost došao, plemenitim sinom i odabranim vjerovjesnikom je darivan.

Ibrahim, a.s., je obradovan da će dobiti sina u trenutku dok je njegova hanuma u svom halu govorila: *„Zar da rodim, a ja sam starica, a i ovaj moj suprug je već ostario?"*

Ako ti opskrba zakasni, učešćaj činjenje teube i istigfara, jer grijeh, neminovno, ostavlja svoje posljedice. Ako ne vidis rezultate svoje dove, onda, možda, tvoje pokajanje nije bilo potpuno iskreno, pa ga obnovi. Nakon toga prioni na dovu jer nema veće plemenitosti i obilnije darežljivosti od one koje Ple-

meniti pruža! Ukoliko te zadesi kakav problem, znaj da sadaka otklanja nesreće i štiti te od njih. A kada problemi budu riješeni, onda učešćaj sa zahvalnošću i pohvalama Uzvišenom Allahu. Znaj da je jedno od najvećih iskušenja samoobmana o sopstvenoj sigurnosti! Kazna može zakasniti, a razuman je onaj koji je može naslutiti! Zato uvijek čvrsto vjeruj u Allahovu odredbu, Njegovo stvaranje i planiranje, i budi strpljiv na Njegova iskušenja i odredbe, i potpuno Mu se predaj!

Davud b. Sulejman, Allah mu se smilovao, je rekao: „Na bogobojaznost vjernika ukazuju tri stvari: potpuno i lijepo oslanjanje na Allaha u onome što još nije postigao; zadovoljstvo s onim što je postigao i strpljivost u onome što ga je mašilo." Onaj ko bude zadovoljan s onim što mu je Allah, dž.š., odredio, pogodio je svoju sudbinu. Bit će pohvaljen, blagodaran i pomilovan zbog toga. A i u suprotnom, sudbina će mu se ostvariti, a on će biti prezren i lišen milosti. U svakom slučaju, sudbina se ne može izbjeći. Neki mudri čovjek je upitan: „Šta je to bogatstvo?" „Male želje i zadovoljstvo s onim što se ima," odgovorio je. Šurejh, Allah mu se smilovao, je rekao: „Koji god čovjek bude pogođen nekim iskušenjem, treba imati na umu tri stvari: da ga to iskušenje nije zadesilo u vjeri, da nije veće nego što jeste i da je bilo neminovno dogoditi se."

BUDI SIGURAN U SVOJU VRIJEDNOST

Ahmed ez-Zuhajli, dobitnik Nobelove nagrade za hemiju, za 1999. godinu je na svojoj svesci i na vratima svoje sobe ispisao "Doktor Ahmed ez-Zuhajli", još dok je bio učenik u osnovnoj školi, a roditelji su ga uvijek zvali: „Doktore Ahmede..."

Kada je Leonardo de Vinči imao svega 12 godina, sebi je dao obećanje: „Postat ću jedan od najvećih umjetnika na svijetu. Jednog dana živjet ću među kraljevima i ići rame uz rame s prinčevima."

Paster je kazao: „Dozvoli mi da ti ukažem na tajnu koja me dovela do ostvarenja moga cilja: jedina snaga krila se u mojoj čvrstini i ustrajnosti."

Hamton, jedan poznati matematičar, je kazao: „Do novih otkrića u prirodnim naukama može doći svaki onaj koji posjeduje strpljivost, vještinu ruku i istančana osjećanja."

Maršal Montgomeri, najpoznatiji britanski vojskovođa, je kazao: „U životu sam naučio da su tri stvari ključne za uspjeh: naporan rad, apsolutna ustrajnost i izvanredna hraborost!"

Čerčil, nekadašnji britanski premijer, je kazao: „Čuvaj se, i opet, čuvaj se bježanja!" Ovo je govorio Čerčil, koji je kao učenik sjedio u zadnjoj klupi i bio jedan od lijenih i neažurnih učenika.

Vilijam Džejms, otac savremene psihologije, je

kazao: „Razlika između genija i drugih običnih ljudi ne leži u njihovoj specifičnosti, posebnim svojstvima ili prirodnome talentu, već u ciljevima prema kojima usmjeravaju svoje ambicije i stepenu njihove koncentrisanosti na ostvarenju tih ciljeva."

Takio Osahira je u ostvarenju svoga cilja proveo više od 17 godina, spavajući veoma malo.

Dok je sultan Mehmed el-Fatih planirao osvajanje Konstantinopolja jedino gdje bi zaspao, bile su vojne karte koje su bile pred njim.

SODOMA I GOMORA

Znate li priču o dva grada, Sodomi i Gomora, i o supruzi Allahovog vjerovjesnika Luta, a.s.? Priča nam kazuje da su ta dva grada ogrezla u nasilju i nepravdi. Uzvišeni Allah je upravo trebao uništiti ta dva grada jer su odabrali živjeti u tami. Ali, iz ta dva grada, Uzvišeni Allah je izuzeo Luta, a.s., i njegovu porodicu, jer su oni bili dobri robovi i vjernici, za razliku od ostalih žitelja. Zbog toga ih je Uzvišeni Allah i spasio. Jedini uvjet koji im je postavljen, bio je da se ne obaziru iza sebe pri izlasku. Ali, Lutova žena se okrenula i uništena je. U nekim verzijama stoji da je pretvorena u hrpu soli. Ova žena nije mogla prekinuti veze sa prošlošću i produžiti naprijed! Ostala je ustrajna u svom nevjerovanju, grijehu i tvrdoglavosti. Šta možemo zaključiti i kakvu pouku uzeti iz ovog primjera? Možemo naučiti da čovjek treba ići naprijed, nikada se ne obazirući na svoju prošlost i ono što je iza njega!

Lutova žena to nije mogla učiniti, jer u njenom srcu nije postojala unutarnja snaga, niti duboka i snažna vjera. Takvo je stanje očajnih. Njih neki vanjski faktori odvajaju od svega i oni u jednom trenutku padaju u očajanje i osjećaju tjeskobu.

Pravi vjernik je potpuno siguran da njegova snaga leži u njegovom apsolutnom imanu, u njegovoj potpunoj vjeri u svoga Stvoritelja, a zatim u njegovom samopouzdanju i nužnosti očuvanja unutarnje snage, koja mu daje impuls da ide naprijed.

Prekini svoje veze s onim što je bilo i nemoj se nikada osvrtati! Neka impuls tvog života uvijek bude tvoja unutarnja snaga koja izvire iz tvoje ličnosti i vjere u sebe! Nemoj dozvoliti vanjskim faktorima da ti nametnu prošlost i skamene te na jednom mjestu, dok se cio kosmos oko tebe kreće!

NABROJ SVOJE POKUŠAJE

Ša'bi je upitan: „Odakle ti sve ovo znanje?" Odgovorio je: „Do njega sam došao svojim trudom, putovanjem po svijetu, strpljivošću poput kamena i ranjenjem poput gavrana."

Poznati filozof Muhammed el-Farabi je pročitao Aristotelovu knjigu *Duša* sto puta, dok je nije shvatio, a knjigu *Prirodni sluh* istog autora je pročitao četrdeset puta.

Ibn Sina je Aristotelovu *Metafiziku* pročitao četrdeset puta ali nije razumio njen sadržaj. Onda je i naučio napamet, ali opet nije razumio njen sadržaj. Sve dok mu u ruke nije slučajno dospjela el-Farabijeva knjiga koju je na pijaci knjiga kupio za nekoliko srebrnjaka. Ona je tumačila Aristotelovu *Metafiziku.* Tek tada je potpuno razumio ovu knjigu.

Ibn et-Tiban Abdullah b. Ishak je oko hiljadu puta pročitao knjigu *El-Mudevina* iz malikijskog fikha.

Paul Erlich je pronašao anestetik koji se koristi u liječenju veneričnih bolesti i nazvao ga "Lijek br. 606," što je zapravo redni broj pokušaja u kojem je uspio doći do njegovog finalnog oblika.

Ako ti neka situacija postane teška i komplicirana, pokušavaj sve dok ne uspješ. I nemoj zaboraviti da kapljica vode iskopava rupu u tvrdoj stijeni!

ISTRAJNOST I ODLUČNOST

Šejh Halid el-Ezheri je radio na Azharu. Njegova uloga bila je da pali svjetiljke. Jedne noći, dok je išao Azharom sa uljem za potpaljivanje svjetiljki u ruci, nabasao je na nekog čovjeka kako leži u mesdžidu. Tada šejh Halid prosu ulje po ovom čovjeku, a ovaj čovjek u srdžbi i podsmjehu reče: „Šejhul-ezheru...!" Halid u sebi osjeti želju i reče sebi: „Tako mi Allaha, to ću i biti!" Nakon nekoliko godina šejh Halid je postao šejh Azhara.

Agata Kristi, poznata spisateljica kriminalističkih romana, je imala probleme u shvatanju osnova jezika, a u djetinjstvu je imala i problem izgovora glasova. Ali, uz riječi ohrabrenja svoje porodice, ona je uspjela prebroditi ovaj problem. Štampano je više od 500 miliona njenih romana koji su širom svijeta rasprostranjeni.

Markoni, izumitelj radia, je objavio kako je otkrio način prenošenja radio-talasa vazduhom bez ikakvih kabala i drugih sredstava, što je kod njegovih prijatelja izazvalo podozrenje, te su ga odveli na ispitivanje u duševnu bolnicu. Ali Markoni je vjerovao u sebe i nije se obazirao na prigovore ljudi, te je 1896. godine izumio radio. Godine 1901., izumio je bežičnu telegrafiju, a 1910. godine je uspio poslati bežični signal iz Irske u Argentinu, na razdaljinu od oko 10 hiljada kilometara. Sve ovo je uradio Markoni, isti onaj koga su optuživali za ludilo!

Kada su braća Rajt, izumitelji aviona, pokušali predstaviti sredstvo za letenje, ljudi su ih smatrali ludim. Kada su i neki ambiciozni autori počeli pisati o mogućnosti letenja na mjesec i njih su okarakterizirali kao ludake!

Volt Dizni je bio urednik jednih novina, nije puno prošlo, a ostao je bez posla i to zbog nedostatka ideja koje je trebao ponuditi! To je stajalo u obrazloženju koje je dao glavni i odgovorni urednik. Imao je pet pokušaja dok nije napravio Dizniledn. Mjesto koje je donijelo milijarde dolara i koje su posjetili milioni ljudi, i to i dalje čine!!

NADA SE VRAĆA

Kada učenik izgubi nadu u uspjeh, zapostavi knjigu i olovku, i kuća i škola mu postanu tijesni. Uvjeren je da mu nisu od koristi ni privatni i opšti časovi. Savjeti mu ne prijenjaju, mjesto ga ne drži niti mu atmosfera odgovara... Ali, sve ove probleme bi mu riješio povratak samo jedne stvari, to je nada! Kada se nada vrati svi problemi bivaju riješeni!

Kada bolesnik izgubi nadu u lijek, prezret će lijekove i ljekare, prezret će klinike i apoteke! Život i svi ljudi oko njega postat će mu tijesni i naporni. Izliječit će se tek onda kada mu se povrati nada. Tako ovaj svijet postaje taman i mračan u očima onoga koji zapadne u očaj. U njegovim očima sve izgubi svoj sjaj i ljepotu. Pred njim se sva vrata zatvore i svaki razlog života prestaje imati svrhu, i zemlja mu postaje tijesna uprkos svoj njenoj širini. Beznađe je tihi otrov ljudske duše, uništilac i rušilac ljudske aktivnosti. Tada čovjek gubi svoju produktivnost i osjećaj. Beznađe za sobom vuče i nevjerstvo, kao što nada promovira vjerovanje! Nije neobično da mnoge očajnike i ljude bez nade pronađemo među onima koji negiraju Allaha, dž.š., i koji su daleko od Njegove vjere: *A nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!* A na drugom mjestu stoji: *A nadu u Allahovu milost gube samo oni koji su u zabludi.*

Ovo očajanje i beznađe najviše se očituju u trenucima tegobe i nedaća, kao što Uzvišeni kaže:

﴿ وَلَئِنْ أَذَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَٰهَا مِنْهُ إِنَّهُۥ لَيَـُٔوسٌ كَفُورٌ ﴿٩﴾ ﴾ هود: ٩

Ako čovjeku milost Našu pružimo, pa mu je poslije uskratimo, on pada u očajanje i postaje nezahvalan.

﴿ وَإِذَآ أَنْعَمْنَا عَلَى ٱلْإِنسَٰنِ أَعْرَضَ وَنَـَٔا بِجَانِبِهِۦ وَإِذَا مَسَّهُ ٱلشَّرُّ كَانَ يَـُٔوسًا ﴿٨٣﴾ ﴾ الإسراء: ٨٣

Kad čovjeku kakvu blagodat darujemo, on se okreće i oholo udaljava, a kad ga zadesi zlo, onda očajava.

Uzvišeni još kaže: *Ako ga zadesi kakvo zlo on gubi nadu i očajava!*

Ali, Uzvišeni Allah ovdje pravi jedan izuzetak, a to su: *Osim onih koji se strpe i dobra djela čine.*

Ako takvom čovjeku propadne trgovina ili doživi neuspjeh u školi, ili, uopšte, ne bude imao dobrih rezultata u bilo čemu, on ne očajava i ne gubi nadu, jer je njegova nada u njegovog Milostivog i Blagog Gospodara stalna i konstantna. A očajnik i beznadežnik su sav svoj sluh i osjećanja prepustili šejtanu, koji ih podstiče na očaj i beznađe. Šejtan dan takvog čovjeka pretvara u tamnu noć koja kraja nema!

ALLAHOV, DŽ.Š., OPROST

Zar tvoja prsa nije prostranim učinio?! Zar ti brigu i tugu nije otklonio i sreću ti podario?! Tvoj Uzvišeni Gospodar se obraća:

﴿ ۞ قُلْ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُوا۟ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا۟ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ﴾ الزمر: ٥٣

Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.

Uzvišeni Allah se ljudima obraća: *O robovi moji...* pridobijajući njihova srca i pripitomljavajući njihove duše. Uzvišeni Allah se ovako obraća onima koji su pretjerali u griješenju. Onima čiji grijesi su mnogobrojni! Šta tek onda kazati za one koji nisu takvi? Zabranio im je očajanje, beznađe i gubljenje nade u Allahov oprost, i obavijestio ih, da On, Uzvišeni, oprašta grijehe svima onima koji pokajanje učine, bilo da su veliki ili mali, a zatim Sebe opisuje koristeći, uz imenicu i zamjenicu *doista je O,* koja ima svrhu da potrvdi i pojača intezitet, ali i određeni član *el* uz imenicu što ukazuje na potpunost i savršenstvo Allahovih imena, *Onaj koji prašta i Milostivi.*

Zar se ne raduješ i veseliš riječima Uzvišenoga:

﴿ وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا۟ فَٰحِشَةً أَوْ ظَلَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا۟ ٱللَّهَ فَٱسْتَغْفَرُوا۟ لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا۟ عَلَىٰ مَا فَعَلُوا۟ وَهُمْ

يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ آل عمران: ١٣٥

I za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehe svoje zamole.- A ko će oprostiti grijehe ako ne Allah? - I koji svjesno u grijehu ne ustraju.

I još Allahove, dž.š., riječi:

﴿ وَمَن يَعْمَلْ سُوٓءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُۥ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ يَجِدِ ٱللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١١٠﴾ ﴾ النساء: ١١٠

Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti – naći će da Allah prašta i da je milostiv.

Nakon što je Musa, a.s., ubio čovjeka, kazao je: „Gospodaru moj, ja sam nasilje prema sebi učinio, pa mi oprosti' pa mu On oprosti."

Uzvišeni kazuje o Davudu nakon što se pokajao i vratio: *I Mi smo mu to oprostili, i on je, doista, blizak nama i divno prebivalište ga čeka.*

U vjerodostojnom hadisu koji se prenosi od Poslanika, s.a.v.s., stoji: „Uzvišeni Allah je rekao: 'O sine Ademov, dok god Mi se moliš i vraćaš, opraštat ću ti ono što si uradio i neću mariti. O sine Ademov, kada bi tvoji grijesi dosegli nebeske visine, a zatim Me zamolio da ti oprostim, Ja bih ti oprostio i ne bih mario! O sine Ademov, kada bi mi došao s punom zemljom grijeha, a ne budeš Mi druga pripisivao, Ja ću ti doći sa isto toliko oprosta!"

U *Sahihu* se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Uzvišeni Allah pruža Svoju ruku noću da bi se pokajali oni koji čine grijeh danju, a pruža Svoju ruku danju, da bi se pokajali oni koji griješe noću, i tako sve dok Sunce ne izađe sa zapada."

U hadisi-kudsiju stoji: „O robovi moji, vi griješite i

danju i noću, a Ja opraštam sve grijehe. Zamolite Me za oprost, Ja ću vam oprostiti."

Poslanik, s.a.v.s., je još kazao: „Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, kada vi ne biste griješili, Allah bi umjesto vas doveo ljude koji bi činili grijehe i za oprost Ga molili, te bi im On opraštao."

U vjerodostojnom hadisu se prenosi i sljedeće: „Uzvišeni Allah se više obraduje pokajanju nekog Svog roba, nego što bi se neko od vas obradovao svojoj devi na kojoj su mu hrana i piće, i koja se u pustinji izgubi, tražeći je izgubi nadu da će je naći i tako zaspe. Kada se probudi, zatekne je poviše svoje glave, te poviče: 'Allahu, Ti si moj rob, a ja Tvoj gospodar,' pogriješivši u svom ushićenju."

IZMEĐU OČAJA I NADE

Uzvišeni Allah nam u Svojoj plemenitoj knjizi kazuje riječi Jakuba, a.s., koje je kazao svojim sinovima nakon Jusufovog odsustva od 81 godinu, bez ijedne vijesti o njemu.

﴿ يَٰبَنِيَّ ٱذۡهَبُواْ فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَاْيۡـَٔسُواْ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيۡـَٔسُ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٨٧﴾ ﴾ يوسف: ٨٧

O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u milost Allahovu; samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost.

U drugom ajetu stoji:

﴿ قَالَ وَمَن يَقۡنَطُ مِن رَّحۡمَةِ رَبِّهِۦٓ إِلَّا ٱلضَّآلُّونَ ﴿٥٦﴾ ﴾ الحجر: ٥٦

Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli.

U trećem ajetu Uzvišeni Allah kaže:

﴿ ۞ قُلۡ يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ أَسۡرَفُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمۡ لَا تَقۡنَطُواْ مِن رَّحۡمَةِ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَغۡفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًاۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ﴾ الزمر: ٥٣

Reci: 'O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.'

Priča o očajanju i nadi nije samo puko kazivanje povezano sa psihičkim stanjem čovjeka čije rezultate vidimo na osnovu pozitivnih ili negativnih ishoda.

Ovaj problem je, na osnovu Allahovih, dž.š., riječi, povezan s pitanjem čovjekovog vjerovanja. Ukoliko si čovjek u čijem srcu i umu živi nada, onda je to znak da si vjernik, a ukoliko tobom vlada očaj, onda je to znak nevjerstva. Nevjerstvo i iman ne moraju uvijek biti direktni, već mogu biti i indirektni. Očaj i nada mogu krenuti od čovjeka koji je upao u svoje grijehe i koga su oni okružili, i pogoditi čovjeka čiji život je ispunjen entuzijazmom i radom, i to je problem. Allah, dž.š., želi od Svog roba da ne gubi nadu u Njegovu milost i oprost. Gubljenje nade u Allahovu milost je ubrojano u velike grijehe. Čovjek mora biti svjestan osobina praštanja i milosti svoga Gospodara. Njegov oprost je veći od Njegove srdžbe! Njegova milost je pretekla Njegovu srdžbu. On je Onaj koji prašta i Koji je milostiv: *Moja milost obuhvata sve*. Zbog toga svaki vjernik, pa i onaj koji je prešao sve razumne granice u griješenju, mora znati i razmišljati da je Allah, dž.š., otvorio vrata pokajanja, šire nego što je prostor između nebesa i Zemlje.

O robovi Moji... kroz neke kur'anske ajete shvatit ćeš svu nježnost i blagost božanskih riječi: *Reci: 'O robovi moji, koji ste se prema sebi ogriješili.'* Israf, izraz koji se u ovom ajetu upotrebljava za grijeh označava prelaženje svih granica u grijehu: *Ne gubite nadu u Allahovu milost...* Nemojte govoriti: „Učinilo smo velike grijehe i Allah, dž.š., nam se nikada neće smilovati!" Osobine tvoga Gospodara kojem si neposlušan bio i prema kome si pretjerano griješio su oprost i milost: *Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv.*

Baš ovako čovjek treba živjeti, s nadom u Allahovu milost i Njegov oprost. Ali i u ovoj situaciji, čovjek

se ne treba predati snovima o oprostu i milosti, što ga može odvesti upuštanju u grijehe, kao što je slučaj s mnogim ljudima koji odlažu pokajanje i čine grijehe, govoreći: „Sutra ću se pokajati." Pjesnik je kazao:

Ne govori: 'Sutra ću se pokajati...'
jer možda sutra dođe a ti pod zemljom.

Čovječe, ko ti garantira da ćeš se sutra pokajati? Možda sutra ne budeš živ, a i ako budeš živ možda ne budeš sposoban učiniti pokajanje. Zbog toga čovjek treba uvijek živjeti između svjetlosti straha i svjetlosti nade. „Boj se Allaha toliko da pomisliš ukoliko bi Allahu otišao sa ogromnim dobrim djelima da bi te kaznio. A nadaj se Njegovoj milosti tako da pomisliš da ako Mu dođeš s teškim grijesima, da će ti oprostiti." Ovo je balans između straha i nade i on bi te trebao podsticati i nagoniti na činjenje dobra, i pokornost Allahu, dž.š., a odvraćati od grijeha i spasiti očaja.

OMLADINA

Omladina često zna očajavati u svome životu. Onda kada se susretnu s emotivnim, porodičnim, materijalnim ili sličnim problemima. Onda oni gube nadu, jer im život nije pružio mogućnost da spoznaju njegovu prirodu i životne zakone, spoznaju kur'anskih principa: *Doista s mukom dolazi i olakšanje*. Sa problemima dolazi i izlazak iz njih. Zbog toga padaju u očaj i beznađe, a nekada ih taj očaj i beznađe mogu odvesti i u samoubistvo, kao što to danas vidimo kod mnogih mladića i djevojaka. Uzvišeni Allah nam kroz priču o Jakubu i Jusufu, a.s., stavlja do znanja da je naša obaveza da nikada ne izgubimo nadu, jer gubljenje nade znači nevjerstvo. Kao da kažeš da Allah, dž.š., nije moćan, odnosno, to znači da Allah, dž.š., nije u stanju riješiti tvoje probleme. Moraš biti svjestan da taj problem mora uzeti jedan dio tvog života, možda u njegovom rješenju nije dobro po tebe.

Trebamo se zapitati; zbog čega je Uzvišeni Allah spojio nevjerstvo s beznađem, kada je kazao: *Nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!*

Beznađe i očajanje znači nedostatak potpunog imana u Allahovu, dž.š., moć. Takvo stanje vodi čovjeka u nevjerstvo, zato što jedna od osnova vjerovanja je vjerovati u Allahovu, dž.š., apsolutnu moć. Zbog toga kada vjernika zadese neki problemi, on ih treba proučiti na realnoj osnovi i potražiti izlaze posredstvom kojih se može spasiti tih problema. Tre-

ba tragati za horizontima koji će se otvoriti pred njim! Ne smije sebe baciti u tamnicu očaja i pesimizma, već sebi širom otvoriti vrata nade i optimizma! Uzvišeni Allah nas u brojnim ajetima upoznaje s činjenicom da bogobojaznost koju čovjek živi u svom razumu, srcu i životu, čovjeka vodi pronalaženju izlaza u bezizlaznoj situaciji. Bogobojaznost mu nudi rješenje onda kada rješenja nema i donosi mu opskrbu odakle se i ne nada: *Ko se Allaha boji, On će mu izlaza dati i opskrbit će ga odakle se i ne nada.* Onda kada se sva vrata zatvore, čovjek stane gledati lijevo i desno, tamo-amo, ne vidjeći izlaza, ali Allah, dž.š., daje izlaza u bezizlaznoj situaciji i opskrbljuje čovjeka odakle se ovaj i ne nada.

Onaj ko se na Allaha osloni, On će mu riješiti probleme. Onaj ko se na Allaha osloni, On će dati pa će razumijeti realnost. Onaj ko se na Allaha osloni, On će mu budućnost isplanirati.

Onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio. Kada Uzvišeni nešto želi, to se i dogodi. On, dž.š., još kaže: *Allah je svemu vrijednost odredio.* Dakle, Uzvišeni Allah je svakom problemu odredio tačano vrijeme trajanja, a i rješenje će nastupiti u tačno određeno vrijeme, i vjernicima otvorio brojne nove horizonte, u umovima, u srcima i osjećanjima! Biti vjernik znači ne dozvoliti očajanju i beznađu da se uvuku u naš život! Biti vjernik znači gledati u sunce i u onim trenucima kada zalazi, i kada tama i mrak nad njime ovladavaju! Biti vjernik znači gledati u zvijezde koje su najbolji dokaz da tama nije vječna i da će osvanuti zora koja će obasjati sve svojom svjetlošću!

U trenucima kada osjećaš tamu i mrak razmišljaj,

dok čekaš zoru, o tačkama svjetlosti rasutim po tvome životu. Neka u tvom srcu bude što više nade, neka bude što više nade u zoru! Ove riječi govorim omladini koja ima problema u svojim studijama, osjećanjima i emocijama! Ove riječi upućujem i borcima koji se svakodnevno susreću sa izazovima. Tama nije apsolutna i vječna! Neka naši umovi zablistaju svojom svjetlošću! Neka i naša srca zablistaju svojom svjetlošću! Neka svjetlost isija i iz našeg truda! Kako bi se susrela sa svjetlošću koju nam Uzvišeni Allah pruža!

VJERNIK

Kada oslabi volja, malaksa odlučnost, onda duša postane slabašna pred talasima svakodnevnice u naizgled nerješivim problemima. Kada ovakav čovjek doživi neuspjeh u jednoj ili više situacija, on onda biva pogođen očajanjem koje je poput teških okova što čovjeku uskraćuju slobodne pokrete i vežu ga za određeno mjesto čineći ga nemoćnim da išta uradi, da se potrudi promijeniti realnost, jer je očaj ovladao njime! Pesimizam ga okružuje sa svih strana! O svom Gospodaru ima loše mišljenje! Na Njega se veoma malo oslanja, a nada u ostvarenje njegovog cilja je prekinuta!

To je veoma loš psihološki elemenat, koji čovjeka obuzima brigom i odvraća ga od djelovanja, a srce ispunjava uznemiravanjem i bolom, ubijajući u njemu duh nade!

Rob, vjernik, nikada ne dozvoljava očaju da ovlada njegovom dušom! Kako će čovjek upasti u očaj ukoliko čita Allahove, dž.š., riječi:

﴿ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا۟ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ ۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيْـَٔسُ مِن رَّوْحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴾ ﴿٨٧﴾ يوسف: ٨٧

I ne gubite nadu u Allahovu milost! Doista, nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički.

Kako će čovjeka obuzeti očajanje i beznađe kada

zna da sve što se na ovom svijetu događa biva na osnovu Allahovog određenja:

﴿ مَآ أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ فِي ٱلْأَرْضِ وَلَا فِيٓ أَنفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَٰبٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَأَهَآ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لِّكَيْلَا تَأْسَوْا۟ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا۟ بِمَآ ءَاتَىٰكُمْ ۗ وَٱللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ ﴾ الحديد: ٢٢ - ٢٣

Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi. - To je Allahu, uistinu, lahko – da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On dade. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce.

Kako može čovjek očajavati i gubiti nadu ukoliko čvrsto vjeruje u ove riječi? U toj situaciji, on svakom problemu prilazi sa snažnom voljom, potpunim zadovoljstvom i iskrenom odlučnošću, nastojeći da ispoštuje sve potrebne uvjete!

Kur'an, dakle, u srcu vjernika sije duh nade i optimizma: *I ne gubite nadu u Allahovu milost!*

Nemoj se žalostiti zbog jednog dana ispunjenog bolom,
Koliko je samo dana u radosti i sreći prošlo!

I ne očajavaj, jer beznađe nevjerstvo je,
Pa možda Allah te zadovolji s malo!

I nemoj o svom Gospodaru mislit ništa osim dobra,
Jer Allahu je najbliža ljepota!

ČOVJEK I ČOVJEK

Koliko je velika razlika i dubok jaz između dvije riječi: beznađe i nada! Kolika je razlika između čovjeka koji živi u duhu optimizma i nade, i čovjeka koji je žrva beznađa i poraza? Razlika leži u tome što čovjek koji na život gleda očima punim nade i dobrog optimizma pred sobom stvara divnu sliku budućnosti i uljepšava je u svojoj imaginaciji. Zato što je svaki njegov pokret zahtjevan, a zahtjevna je slika koja obitava u njegovoj mašti, pa je zato svaki pokret radi zahtjevanog. Kada čovjek pred sobom postavi određeni cilj, onda mu se potpuno posveti i u njega ulaže ambicije, trud i žrtvu. U duši ovog čovjeka ključa tolika količina snage i aktivnosti, da je to nepojmljivo ljudskom umu. Ali onda kada iz čovjekovog uma nestanu ambicije i pokreti, kada se ugase blistave slike, onda čovjek pada u očaj, beznađe, neambicioznost, slabašan duh, nemoćan je bilo šta uraditi...

Čovjek s nadom i ambicijama je zauzet budućnošću i nastoji ispuniti je onim što će za njega lično i njegovu zajednicu donijeti plodove koristi i dobra. Poražena ličnost je ona koja živi u stresu i bolu prošlosti. On je sin prošlosti koji živi okružen njenim problemima okolnostima i iskušenjima.

Očajanje i beznađe ne nude rješenje ni za jedan problem. Ne doprinose ničemu, već samo povećavaju bolove i nesreće. Stalni povratak u ono što je prošlo,

a čemu ga vodi beznađe, utiču na povećanje negativne slike o sebi, okolnostima u kojima živiš i stanju oko tebe. Veliki broj psihičkih oboljenja, poput uznemirenosti i depresije, u svom početnom stadiju uzrokovane su negativnom slikom koju čovjek stvara o sebi. Ovakvo stanje pogoršava i okretanje prema prošlosti i situacijama koje su, možda, u određenoj dozi bile i negativne.

Kada živimo u nadi, to ne znači da sebi gradimo kuću obmane ili lažnih ružičastih snova. To znači da želimo pokret i trud koji će biti početak kretanja prema naprijed. Želimo zakoračiti prvi korak kojeg će pratiti koraci uspjeha, pionirstva i kreativnosti. Kažimo vremenu našeg poraza: 'Opraštam se od tebe!' Od sada počinjemo mijenjati sebe i u svoje srce, i svaki aspekt našeg života, sijati samopouzdanje. Zajednica čije individue su okupirane beznađem i očajom nisu u stanju ostvariti pobjedu i uspjeh. Ne mogu se kandidirati za prijestol vođstva, civilizacije i napretka. Niti pojedinac niti zajednica ne mogu prosperirati ukoliko svome intelektu, razumu i duši ne postave cilj kojem će težiti, radi kojeg će se svaka ćelija njegovog tijela angažirati sve dok ga ne ostvari!

Znaj, ukoliko je nada tvoj pokretač, optimizam tvoja savjest, ambicija i odlučnost impuls tvoga života, ukoliko sebi postaviš cilj kojem težiš i želje za koje imaš snage i elana, ti koračaš ispravnim putem i, uz Allahovu pomoć, postići ćeš ono što želiš.

Postavlja se jedno pitanje: Zašto većina nas o sebi stvara nisku sliku? Kada gleda druge ljude i posmatra njihovo stanje, čini mu se da je njihovo stanje bolje i

ljepše, njihov prizor je bolji a njihovo stanje pozitivnije... Nekada to može biti i stvarno tako i čovjek može biti blizu loših i negativnih stvari, što zahtjeva brzu reakciju i promjenu. Možda te druge ličnosti budu uspješne i kreativne. Ali nije očekivano niti logično da tvoj životni put i način na koji razmišljaš budu bazirani na usporedbi s drugim ljudima tako da lošu, crnu i negativnu sliku vežeš samo za sebe, a da o drugima misliš da su savršeni i da im se ne događa to što im se događa. Zbog toga, najbolje je da svako od nas za sebe odabere velike ličnosti u znanju, dobru, reformama i kulturu za kojima će se povoditi i na koje će se ugledati. Trebaš se ugledati na njega, ali ne u kontekstu da upoređuješ svoj s njegovim životom, tako da kad god čovjek postigne neki uspjeh taj uspjeh usporedi s onim koji je još uspješniji od njega, a kada doživi neuspjeh, on živi s ambicijom, odlučnošću, nadom i optimizmom.

Prestani više sa komparacijama i nastoj u svojoj duši pronaći ona lijepa, dobra i pohvalna svojstva, one sposobnosti i ambicije koje ti je Allah, dž.š., usadio. Ne da bi se njima hvalio i oholio, već da bi ti to bio podstrijek da nastaviš naprijed. Često se dešava da plemenite osobine koje čovjek primijeti kod sebe budu podstrek jačanju njegovih ambicija, snaženju njegove odlučnosti i impuls koji će ga, praćen trudom i zalaganjem, odvesti do željenog cilja.

Početak svakog puta koji vodi do vrha, neminovno mora biti težak i naporan. Svaki čovjek koji je uspio u životu u svom sjećanju nosi brojne poteškoće i probleme s kojima se na tom putu susretao! Ali iz svakog problema je učio, na svakoj nedaći se strpio

dok željeni cilj nije postigao! I nemoj misliti da se ugled, uspjeh i cilj postižu uz malo rada!

Nailazit ćeš na poteškoće, i poteškoće, i poteškoće... Okupiraće te apatija, umor i dosada, ali, opskrbi se strpljivošću i ustrajnošću, jer je to najbolja hrana za onoga koji sanja o visinama i ugledu!

NE ZABORAVI

Ako si danima Allahu u grijehu ustrajao,
I prijetnje se u Danu povratka budeš bojao!

Znaj da ti je od Uzvišenog oprost stigao!
I da je na tebe obilje blagodati izlio!

Nemoj gubiti nadu u Gospodara kada si sam,
I dok si u utrobi majke i beba bio, On te je štitio!

Da te je želio vječnoj Vatri predati!
Ne bi te na riječi šehadeta uputio!

DAIJE

Pogledamo li jednu grupu ljudi koji pozivaju Allahovoj, dž.š., vjeri čudom ćemo se načuditi. Očaj je potpuno ovladao njihovim srcima i okovao njihove snove. Takvo stanje često biva posljedica određenog događaja ili nekog problema koji je njega lično zadesio, ili islamski ummet uopšte. To je razlog njegove loše reakcije, što ga odvodi od aktivnosti u misionarstvu i radu, jer je uvjeren da plodovi koje uzbira na ovoj njivi nisu vrijedni truda koji ulaže. Prihvatljivije mu je da se okane ovog posla i okrene nekim dunjalučkim koji će mu donijeti brži profit i zaradu?

Ovakvi ljudi na većinu stvari vezanih za islam i muslimane, bilo da su opšte ili neke specifične, gledaju sa pesimizmom i kroz crnilo. U njegovom srcu nema nimalo nade niti optimizma. Kada se govori o tom problemu, on kaže: „Nema pobjede niti pomoći za Istinu, osim uz dolazak Mehdija. Zašto da se zamaramo onim od čega nema nikakve koristi?!"

Ovakvi pogledi imaju za rezultat općinjenost zapadnjačkim dostignućima i civilizacijom, i prijezir prema islamskoj civilizaciji i muslimanima. To utiče na njega, te počinje zanemarivati islamske propise i pitanja. Sve to počinje smatrati beskorisnim i nebitnim, te tako, od onoga ko je izgrađivao ummet, postane jedan od onih koji ga ruše.

Ovakvi crni, beznadežni i očajnički pogledi ne priliče običnom muslimanu, a da ne govorimo o daiji, čovjeku koji poznaje Allahove, dž.š., propise!

SLIJEPAC I HROMI

Živjela su dva siromašna čovjeka. Jedan je bio slijep, a drugi hrom, nije se mogao kretati. Dani su prolazili, a oni su bili u ovakvom stanju. Nakon nekoliko dana, pogodila ih je teška glad, nisu imali šta jesti. Slijepac je razmišljao i razmišljao, pa na koncu zaključi: „Poći ću da pokušam uloviti nešto i od toga jesti," Onda razmisli: „Pa, kako ću loviti kada sam slijep?" Onda reče svom sakatom prijatelju: „Hajmo da ulovimo nešto." Ovaj mu odgovori: „Kako da idemo kada se ja ne mogu pomjeriti, a i ti ništa ne vidiš?" „Popni se na moja leđa i usmjeravaj me lijevo i desno, pa da tako nešto ulovimo," reče slijepac. Tako se složiše i pođoše u lov.

Dok su tako lovili, naiđoše na malu gazelu slomljene noge, nije se mogla pomjeriti i pobjeći te je uhvatiše. Htjeli su je ispeći, ali je ovaj hromi primijetio zmiju kako se primiče ovom slijepcu, pa je dohvati i kamenom joj razbi glavu. U tom trenutku i šejtan mu poče ubacivati misli, te ovaj razmisli: „Sam ću pojesti gazelu i uživati u njenom mesu, a ovom slijepcu ću dati zmiju neka je pojede." Ustrajao je u svojoj namjeri, i kada bi gotovo meso i zmije i gazele, dade slijepcu meso zmije, dok je on jeo i uživao u mesu gazele. Kada se slijepac zasiti i ostade malo one masnoće na njegovim rukama, te njima potrija po licu i očima izgovorivši: *Hvala Allahu*! Vid mu se vrati.

Pogleda u svoju ruku i vide ostatke zmije i njene kože, a pored sebe i njenu glavu. Onda je pogledao i svog prijatelja invalida, koji nije mogao povjerovati da je njegovom prijatelju vraćen vid.

Slijepac pogleda svog prijatelja sa srdžbom i prijezirom, te reče: „Je li ovo kraj našeg prijateljstva? Zar si me želio ubiti? Ali Allah, dž.š., me spasio od tebe!" Gledao ga je očima punim mržnje i prijezira. Dohvatio je granu s obližnjeg drveta i počeo udarati svog prijatelja, te ovaj u naletu panike ustade i poče hodati. Tako ponovo postadoše prijatelji. Neka je slavljen Allah! Otišli su kao invalidi, a vratili se potpuno zdravi. Slavljen neka je Allah!

IZVOR ZLATA

Fan Klifort, holandski poljoprivrednik se odselio u Južnoafričku republiku, tragajući za boljim životom. Prodao je sve što je u Holandiji posjedovao u nadi da će za taj novac kupiti velike površine zemlje i pretvoriti ih u oranice. Ali zbog neznanja i mladosti, zamlja koju je kupio je bila loša, neplodna, a uz to i puna škorpiona, zmija i kobri. Dok je jednom tako sjedio, koreći svoju sudbinu, dođe mu odlična neočekivana ideja. Zašto ne bi zaboravio ideju o poljoprivredi i iskoristio brojnost zmija u proizvodnji prirodnog seruma. To je bilo iz više razloga; zmija je bilo na svakom mjestu, a tim poslom se niko nije bavio. Postigao je brz i zadivljujući uspjeh tako da je njegova njiva danas postala jedna od najvećih svjetskih fabrika za proizvodnju seruma.

Ova priča nas podučava kako lošu sreću preokrenuti u dobru, samo na taj način što ćeš promijeniti svoj cilj, uposliti svoj mozak i pokušati prilagoditi se realnosti. Ova priča je poklon svakom frustriranom i nezaposlenom, koji je upao u očaj i bezađe i nije još razmišljao o promjeni. Neostvareni snovi vrlo brzo se pretvore u različite početke i neočekivane prilike. Ono što danas preziremo sutra može postati naš interes, shodno kur'anskom pravili: *Možda vi nešto prezirete, a ono je dobro za vas.* Ako pogledaš živote uspješnih ljudi, vidjet ćeš da je kamen spoticanja bio odskočna daska u uspjehu.

KREIRANJE USPJEHA

Iz kazivanja o narodu Hadravmevta možemo mnogo naučiti i svaki put se uz njih zadržati. Ta kazivanja su postala legende i realnost. Neki televizijski kanali poput Al-Arabije, emitovali su program *Seobe Hadravmevta* želeći baciti tračak svjetlosti na ovu zadivljujuću i veličanstvenu priču. To je narod koji je izgradio svoju slavu svojim radom, zalaganjem, mukom, ustrajnošću, znojem i žrtvom. Veliki učenjak arapskog poluostrva šejh Hamed el-Džasir u svom uvodnom dijelu Sekaffove knjige o historiji Hadravmevta i njegovih stanovnika s impresijama govori da je jedan od uspjeha njegovih žitelja to što su u tuđoj sredini, među drugim narodima postali zvijezde vodilje i simboli uspjeha. To je jedino svojstveno njima. Ibh Haldun, ovaj veliki genije i autoritet je porijeklom iz Hadravmevta, njegova porodica se odselila u Tunis. Prvak svih pjesnika, Imru'ul-Kajs je porijeklom iz Kinda iz Hadramevta. Legendarni pjesnik Mutenebi el-Kindi vodi porodično stablo iz Hadramevta. Zbog toga je o Mutenebiju Es-Sekkaf napisao knjigu *EL-Awdu al-hindi fi šerhi medžalisi el-Kindi.*

Hadramevtćani su se raširili u veliki broj država. Od njih su bili brojni ministri, ambasadori i poznati trgovci. Svoj otisak su ostavili u svakoj zemlji u kojoj su boravili. Ko od nas ne zna Muhammeda b. Ladina, Muhammeda Husejna el-Amudija, Ibn Mahfuza

i mnoge druge? Zbog čega naša omladina ne izučava priču o Hadravmevćanima, o njihovoj ustrajnosti, upornosti, ambicijama i trudu, umjesto što ostaju u kahvama, konzumiraju cigarete, nargile i igraju različite igre? Boravio sam u jednoj zemlji, gdje sam vidio da je puna banaka koje nose imena Hadramevćana. Hadramevćanin počinje raditi kao taksista, trudi se i zarađuje, onda osnuje svoju banku i putuje svojim privatnim avionom, zapošljava radnike u zemlji u kojoj je došao i postaje im predsjednik. To je zato što oni nisu stekli slavu u snovima, pustim željama i nerelanim ambicijama, odlaganjem, već čvrstom odlučnošću, kontinuitetom i ustrajnošću. Es-Sekaf u svojoj veličanstvenoj historiji o Hadramevtu prenosi divnu priču gdje se spominje da je neki čovjek kao siromah iz Hadramevta otišao za Indiju. Nakon nekog vremena se vratio u svoj kraj noseći džakove zlata i u svom vlasništvu je imao dvadeset pet lađa.

Prije nekoliko godina, istražujući njihov uspjeh i historiju s jednom grupom saudijskih učenika i biznismena smo otputovali u Hadramevt. Otišli smo nadajući se da ćemo otkriti uzrok njihove genijalnosti i uspjeha. Da li je tajna u kvalitetu njihove zemlje? Pa ne, njihova zemlja je isto kao i naša. Da li je u vodi tajna takvih osobina? Ne, voda je ista! Ali tu tajnu smo pronašli u živim srcima, dragocjenim ambicijama, snažnom duhu, krupnim ambicijama, snažnom entuzijazmu i ogromnoj odlučnosti!

Hadramevci su se istakli u znanju, književnosti, imetku, politici, idejama, skromnosti, ambicijama i lijepom moralu. Ovdje treba spomenuti i njihovu darežljivost, ekonomičnost i odnos prema imetku. Dovoljno je spomenuti Hatima et-Taija, zatim, znam

ljude iz ovog mjesta koji su izgradili na stotine džamija, drugi je iskopao na stotine bunara za siromašne, a treći je uvakufio veliki imetak na Allahovom putu.

Hvala Allahu za tu njihovu genijalnost i neka im Uzvišeni Allah podari blagoslov u plemenitim dušama iz kojih su iznikli Imru'ul-Kajs, Mutenebbi, Ibn Haldun, Baksir, Muhammed b. Ladin, Muhammed el-Amudi, Ibn Mahfuz, Balbid, Bakšan, Bahšeb, Bašen, Baderik, Basmih i mnogi drugi.

Molimo našu braću iz Hadramevta da nas poduče tajnom receptu uspjeha, da nam pokažu ključ prosperiteta na njihovom putu, da nas usmjere na kuću koja ih je učinila zvjezdama vodiljama u nauci, ekonomiji, politici, književnosti i idejama. Željeli bismo ove riječi kazati neaktivnim, pospanim, očajnim i lijenim, onima koji sve ostavljaju za sutra, kolebljivcima, kako bi im bio podsticaj na putu uspjeha.

RECI NE BEZNAĐU!

Sva ova dešavanja, sve ove bogate oaze i divna pristaništa na našem putu iz čovjekovog života izbacuju bilo kakvu pomisao na očaj i beznađe. U ovom ummetu neprestano će biti dobra i haira, sve dok Allah ne naslijedi Zemlju i sve što je na njoj.

Budućnost pripada ovoj vjeri koja ispunjava srca ljudi smirajom i dostojanstvom. U trenucima samoće ovakvo srce razdragano izgovara: „Allahu! Allahu!“

NADA

U čovjekovom životu postoji široko nadanje i velika nada. Ukoliko čovjek ne bi imao nade i na njoj ne koncipirao svoj život, onda u njegovim očima dunjaluk ne bi ništa predstavljao. Ali, bitno je da čovjekova nada bude zasnovana na realnosti. Tri su vrste nade: nemoguća, realna i lahka!

Vjerniče, ako su ti prošli sati u nesreći i problemu, potrudi se za trenutke koji su pred sobom! Ako si pogriješio, iskupi se za svoju grešku!

Čovjek bez nade je kao biljka bez vode, a čovjek bez osmjeha je kao ruža bez mirisa!

MANDELA I NADA

Zbog svoje borbe pritiv rasne diskriminacije, Nelson Mandela je proveo dvadeset sedam godina u Južnoafričkim zatvorima. Tokom svih ovih godina živio je u senci teških prilika, gladi i mučenja. Kada je stigao u zatvor Robin Ajland, poznat po zloglasnosti, čuvari su mokrili po njemu, govoreći mu: „Ovdje ćeš umrijeti." Svo ovo vrijeme nije osjetio ni trunku mržnje prema bijelcima. Nikada nije izgubio nadu i snove o društvu u kojem će crnci i bijelci živjeti zajedno i integrisano, kao što nije ni gubio nadu da će jednog dana izaći iz zatvora!

Kao što je napisao u svojim memoarima, nikada nije izgubio nadu „da će jednog dana svojim stopama gaziti mehku travu, da ću ići obasjan sunčevim zracima kao svaki slobodan čovjek." Za njega je nada predstavljala „ići uzdignute glave prema suncu, koračajući naprijed. Prošli su mi brojni mračni trenuci u kojima je moje vjerovanje u himanizam bilo na bolnom ispitu. Ali nikad se nisam predao očaju. Bilo mi je propisano da to proživim."

U njegovom plemenu bio je običaj da djed izabira ime za svoje unuke. Zbog toga je sinu svoje najstarije kćeri dao ime koje u prijevodu znači nada. U svojoj autobiografiji, Long Walk to Freedom kaže: „Ovo ime je za mene imalo posebno značenje, jer me nada nije napuštala sve ove godine koje sam proveo

u zatvoru, kao što me nikada neće ni napustiti. Uvijek sam vjerovao da će ovo dijete biti dio jedne nove generacije koja će izrasti u južnoafričkom narodu, koja će na rasne razlike gledati kao na ružne i daleke uspomene."

Svoju robiju odslužio je nakon približno deset hiljada dana, postao je slobodan u svojoj sedamdeset prvoj godini, da Južnoafričku Republiku povede u istinsku demokratiju, ne izlažući bijelce kolektivnom istrebljenju od strane crnaca. Toga su se bijelci i bojali. Mandela je kazao: „Nikada nisam izgubio nadu da će se ovaj veliki preokret dogoditi. Znao sam da uvijek u dubini svakog čovjeka živi milost i tolerancija! Dobrota ljudskog srca je poput žara, može u jednom trenutku se zagasnuti, ali nikada u potpunosti ugasiti."

Život Nelsona Mandele je jedna od najsnažnijih priča o snazi nade. Uspio je staloženom ustrajnošću postići nemoguće. Ne samo za sebe već za 43 miliona crnaca i bijelaca koji nastanjuju Južnoafričku Republiku. U svom govoru na inauguraciji za predsjednika pohvalio je „narod Južnoafričke Republike, taj obični i skromni narod koji je pokazao izvanrednu veličinu ustrajnosti i strpljivosti radi preporoda ove zemlje." Ove riječi kao da je kazao o samome sebi!

U ovom tamnom zatvoru, Nenson Mandela je uspio okoristiti se jednom karakteristikom zakopanom duboko u ljudskoj duši, nadom i iščekivanjem. Ta snaga nam olakšava put uz strpljivost u ostvarenju ciljeva. Možda mi to i ne vidimo, ali ona je tu!

Nada i strpljivost

Naučna istraživanja su pokazala neraskidivu vezu između nade i strpljivosti. Studenti koji polažu nadu daju rezultate na bolji način od njihovih kolega koji nemaju izražen osjećaj nade. Ovome treba dodati da su ove dvije grupe bile istih intelektualnih sposobnosti. Uzrok ovakvog rezultata veže se za ustrajnost i izdržljivost. Nada je nadahnula studente iz prve grupe na pripreme i poticaje na ustrajnost u pokušajima. U drugom eksperimentu su studenti iz dvije grupe stavljeni u hipotetičku situaciju, gdje je od svakog od njih zahtjevano da sebi postavi cilj dobijanje ocjene dobar na kraju školske godine. Ali s pretpostavkom da je na prvom ispitu koji predstavlja 30% ukupne ocjene dobio ocjenu slab. Nakon toga svako od njih je upitan: „Šta ćeš raditi u ovoj situaciji?“ Prva grupa studenata je iznijela sve moguće načine i metode kako da popravi svoje ocjene, dok se druga grupa, koja nije imala nade, predala. Jedan pisac nas podsjeća i kaže: „Koliko god ostvarenje tvoga sna kasnilo, to ne znači da se nikad neće ostvariti. Šta je ono što želiš svim srcem? Zaslužuje li to da o njemu razmišljaš i njemu se nadaš? Dok smo u tami iščekivanja, mi strpljivošću hranimo nadu, tako da će se, možda, jednog dana u potpunosti ostvariti naše želje.“

KOLIKO JE KORISNIH ŠTETA!

Problemi i poteškoće te nekada mogu navesti da padneš u očaj, da izgubiš nadu. Ali kada bolje osmotriš te kratkoročne probleme uvidiš da je u njima dugoročna korist. Ako bi neko upitao kakva je korist u stvaranju onih bića koja čovjeka uznemiravaju. Odgovor bi bio da sve to ima svoju potvrđenu korist, a ukoliko se u nečemu pobojiš, onda je potrebno da to prihvatiš.

Ništa što je stvoreno ne nanosi samo štetu već u njemu ima i neke koristi. Jednom ljekaru je rečeno: „Taj i taj čovjek mi kaže da sam štetniji od škorpiona."

Ovaj mu odgovori: „Kako malo zna, on je od koristi kada se otvori njegov stomak pa se privije na mjesto uboda."

ZATVORENIK LUJA XIV

Jedan zarobljenik u vrijeme Luja XIV bio je osuđen na smrt. Bio je u jednoj tvrđavi naspram brda. Do izvršenja smrtne kazne ostao mu je samo još jedan dan. Prenosi se da je kralj to jutro poranio i čudno se ponašao, te noći je zatvorenik iznenađen. U trenicima najvećeg očajanja, vrata su se otvorila i ušao je kralj Luj sa svojom pratnjom. Došao je da mu kaže: „Znam da se sutra nad tobom treba izvesti smrtna presuda. Ali dat ću ti šansu, ako uspješ iskoristiti je, bit ćeš spašen. Imaš mogućnost da se spasiš. U ćeliji postoji izlaz kroz koji možeš izaći a da te stražari ne vide. Ako to ne uspiješ, stražari će sutra doći i odvesti te na izvršenje smrtne kazne. Nadam se da ćeš biti srećan pronalaskom ovog prolaza."

Nakon uzimanja ruže, zatvorenik je bio siguran u kraljevu ozbiljnost. Znao je da on to ne govori kako bi ga ismijao. Čuvari su skinuli okove s ruku zatvorenika i sa kraljem izašli iz zatvorske ćelije. Nisu mu željeli uzimati više vremena. Zarobljenik je sjeo zbunjeno. Znao je da imperator govori istinu, a znao je i za kraljev običaj da nekada tako postupi. Pošto nije imao izbora, odlučio je iskoristiti priliku. Pokušaji su počeli!

Počeo je tumarati po krilu zatvora u kojem se nalazio, a koje je obuhvaćalo nekoliko soba i ćelija. Nada mu se probudila kada je primijetio jedan prekrivač. Pomakao ga je i vidio da je nešto prekriveno malim

tepiščetom. Tu je našao stube koje su vodile u donju kriptu. Dole je pronašao stepenište, ispeo se uz njih, zatim druge koje su vodile do trećih. Tako se penjao i penjao, dok nije počeo osjećati dašak vjetra. To mu je ulilo još više nade. Ali stepenice se nikako nisu završavale, već se penjao i penjao sve više. Tako je došao do kraja, do jedne velike kule. Zemlju skoro da nije ni vidio. Ostao je očajan neko vrijeme, nije mogao naći nikakav način da pobjegne. Vratio se istim stepenicama kojima je došao, tako da se obreo u istu onu prostoriju iz koje je pošao. Ali, bio je siguran da ga kralj nije prevario.

Dok je on tako očajno ležao na podu, udario je nogom u zid i vidio da jedan kamen pod njegovom nogom se pomjera. Skočio je i počeo pomjerati kamen i vidio da ga može pomjeriti. Kada ga je izmakao, pronašao je veoma uske stepenice niz koje se jedva mogao provući. Silazio je tako sve dok nije čuo žubor vode. Pojačala mu se nada, jer je znao da je tvrđava iznad vode. Došao je do metalnog prozora kroz koji je mogao vidjeti rijeku. Nastavio je s pokušajima, te je vidio da se ove stube završavaju zatvorenim dijelom. Vratio se udarajući svaki kamen nadajući se da će tu naći ključ za otvor. Ali svi njegovi pokušaji su propadali. Noć je prolazila, a on je nastavljao s pokušajima.

Svaki put bi otkrio novu nadu, ali na kraju bi završio pred metalnim prozorom ili niz duge stepenice, skoro bez kraja koje bi ga vraćale u istu ćeliju. Tako je cijelu noć proveo jureći u pokušajima. Nekada bi mu se nada javila s jedne, a drugi put s druge strane. Svaki put na početku bi bio pun nade, ali bi na kraju doživio poraz i to bi mu povećalo očajanje.

I na kraju, noć se završavala. Na prozoru su se

ukazali zraci sunca, dok je on ležao na podu ćelije na vrhuncu očaja, slomljene nade uslijed bezizlaznih pokušaja. Bio je siguran da mu se kraj primakao i da nije uspio iskoristiti priliku. Na vratima je vidio lice kralja kako ga posmatra i govori mu: „Vidim da si i dalje tu." „Vjerovao sam da si iskren prema meni, vladaru," reče zatvorenik. „Bio sam iskren," odgovori on. Zatvorenik mu reče: „Pa nisam ostavio ni jedan jedini kamen gdje nisam pokušao! Gdje je izlaz o kojem si mi pričao?" Vladar mu odgovori: „Vrata tamnice su bila otvorena!"

RAZOČARENJE NADE

U zadnjem broju američkog časopisa *Psihologija* iznešena je duga, precizna i dubinska studija gdje su ispitane dvije hiljade mladića: mlađih i starijih, oženjenih i nezaposplenih. Profesor s Harvarda Arnold Gold Smit je došao do zaključka da je savremena psihička bolest, zastupljena u većini zemalja ono što Nijemci nazivaju welt Shmerc ili razočarenje nade... pad... poraz... gubljenje nade u uspjeh, potpuno onako kako je italijanski pisac Dante napisao na vratima svoga *Pakla*: „O vi što ulazite, za sobom ostavite svaku nadu u spas."

Profesor Smit ističe da postoje nade određene grupe ispitanika u vjeru, zatim u politiku, ekonomiju, kao što postoje male i velike nade. Sve njih može susresti razočarenje, osjećanje neuspjeha, uz to veliki broj njih nije ništa ni pokušao. Postoje određene vrste tableta i anestetika koje pred čovjekom zatvaraju vrata nade u budućnost i sputavaju ga od svakog pokušaja. To znači da kod čovjeka postoji osjećaj neuspjeha i prije pokušaja, u toku pokušaja, ali i nakon njega. Ovakvo stanje je očigledno kod omladine, te uslijed takvog beznađa oni lahko upadaju u vjerski ekstremizam, droge, nemoral ili terorizam i strah od svega toga!

Drugim riječima kazano, postoje osjećanja koja govore da je neuspjeh siguran i zbog toga čovjek ne pokušava ništa. Ili da je neuspjeh okončanje svakog

posla, pa čovjek, koliko god pokušavao i uspijevao, na kraju uvijek izgubi. Dokle god je ideal o neuspjehu na početku i kraju svakog posla, onda nema ničega što bi čovjeka pozvalo u rad i trud, čovjek ostaje nepomičan poput mrtvaca, očekujući saučešće za sebe i ljude oko sebe!

ŽIVOTNE NEDAĆE

Jednog dana kćerka se požalila ocu na neke životne probleme, govoreći: „Ne znam šta učiniti da im se suprotstavim?“ Željela je predati se, umorna od borbe i problema. Ona nije rješavaja jedan problem dok se ne bi pojavio drugi.

Otac je pošao s njom u kuhinju gdje je i radila kao kuharica i napunio tri posude s vodom i stavio ih na peć pa su ubrzo sve ove posude počele ključati.

U jednu posudu je stavio korijenje, u drugu je stavio jaje, a u treću je stavio kafu u zrnu i to tako ostavio.

Djevojka je gubila strpljivost, stajala je i nije znala šta otac radi. Otac je sačekao nekoliko minuta, ugasio štednjak. Izvadio je korijenje i stavio u jednu posudu, zatim je izvadio jaje i stavio ga u drugu posudu, a onda i kahvu i stavio je u trećoj posudi.

Pogledao je svoju kćerku i rekao joj: „Draga, šta vidiš?“ Odgovorila je: „Vidim korijenje, jaje i kahvu u zrnu.“ Onda je otac od nje tražio da opipa korijen te je ona zaključila da je već kuhan, omekšao i labav. Onda joj je kazao da razbije koru jajeta, te je vidjela da je jaje počelo tvrdnuti. Onda je djevojka probala nesto kuhane kahve i nasmijala se na njen ukus. Onda je djevojka upitala: „A šta ovo znači, oče?“

Otac je odgovorio: „Znaj, kćeri moja da su svo ovo troje bili suočeni s istim problemom, sa proključalom vodom. Ali svaka od ovih namirnica je na različit

način postupila prema tom problemu. Korijen je bio čvrst i snažan, ali je veoma brzo, nakon stavljanja u proključalu vodu, omekšao i oslabio. Kada je jaje u pitanju, njega je kora štitila od kuhanja, ali je i ona ubrzo popustila pa se jaje počelo kuhati. Kada je kahva u pitanju, onda je njena reakcija bila jedinstvena, ona je uspjela vodu prilagoditi sebi. Šta je s tobom? Jesi li ti korijen, koji izgleda snažan i čvrst, ali kada bude izložen bolu i poteškoći, postaje mekan i slabašan, gubeći svoju snagu? Ili si poput jajeta, čija unutrašnjost je mehkana, ali u trenicima poteškoće i problema ono postaje čvrsto i snažno. Tvoja vanjštinja naizgled ostaje ista, ali se menja tvoja unutrašnjost, postaje gruba i ispunjena gorčinom! Ili ćeš biti poput kahve preobratiti je te će postati ukusni napitak!"

Ukoliko budeš poput kafe, uspjet ćeš da u trenucima problema i nedaća promijeniš stvari oko sebe i učiniš ih vrijednijim i boljim!

PREDAH UZ POEZIJU

Kada vidiš da ti povratka na staro nema,
Jedino u napredovanju izlaz je iz problema!

Dozivam Onoga što ga je i Junus dozivao,
Nakon što je tri tame prebrodio, pa ga je izbavio!

TIMUR LENK

Timur Lenk je poražen u jednoj pomorskoj bici. Zbog toga je bio veoma tužan. Odvijo se od svoje vojske i otišao na izolovano mjesto, daleko od njih. Dok je on tako sjedio razmišljajući o svom porazu, vidio je mrava kako nisu zrno pšenice, kako ga pokušava ispeti na visoki zid gdje se nalazilo stanište mrava. Zrno mu je padalo, ali ga on nije ispuštao. Svaki put bi se vraćao i ponovo ga uzimao. Padao mu je dva, tri, četiri puta... Svaki put bi se mrav ponovo vratio, dok na kraju nije smogao svu svoju snagu i ispeo se na vrah.

Timur Lenka se zadivio onim što je vidio, te je u sebi rekao: „Ako mrav nije izgubio nadu u uspjeh nakon ovoliko neuspjeha, kako ću je izgubiti ja, a ja sam vođa koji zna razmišljati, razumno biće!"

Tada je Timur Lenka skočio, i bez ratničke odjeće postrojio vojsku. Pripremio je veliku vojsku za sukob s neprijateljem i žestoko ih porazio. Ponavljao je pjesnikove riječi:

Nemoj očajavati zbog jednoga pada
Jer je uspjeh pratilac svake ustrajnosti!

ONI SU PORAZILI OČAJ

ISTOČNJACI

IBRAHIM, A.S.

Kada je Ibrahimu, a.s., stigla vijest da će mu Allah podariti dijete, u poznim godinama života, on se tome začudio i kazao: *'Zar mi donosite radosnu vijest sada kad me je starost ophrvala?' – reče on -, 'čime me radujete?'Meleki mu odgovoriše: 'Donosimo ti radosnu vijest koja će se doista obistiniti' – rekoše oni -, 'zato nadu ne gubi!' Na to Ibrahim, a.s., reče: 'Nadu u milost Gospodara svoga mogu gubiti samo oni koji su zabludjeli' – reče on.*

Iako se stvari iskomplikuju, iako se okolnosti pogoršaju, kada se nevolje povećaju, onda je izlaz blizu:

﴿ حَتَّىٰٓ إِذَا ٱسْتَيْـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا۟ جَآءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَن نَّشَآءُ ۖ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ ٱلْقَوْمِ ٱلْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾ ﴾ يوسف: ١١٠

I kad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć Naša bi im došla; Mi bismo spasili one koje smo Mi htjeli, a kazna Naša ne bi mimoišla narod nevjernički!

Jedna poteškoća ne može nadvladati dva olakšanja: *Doista, s mukom dolazi i olakšanje! Doista s mukom dolazi i olakšanje!*

Dok god je čovjek živ i kreće se, ne smije zapasti u očaj. Tako nas je podučio naš Vjerovjesnik, s.a.v.s. Kod njega su ušli Habba i Halid, sinovi Halida, r.a., a Poslanik je nešto popravljao. Oni su mu pomogli

u tome, te Poslanik reče: „Nemojte gubiti nadu u traženju nafake dok god vam glave mrdaju. Čovjeka majka rodi crvena, bez tena, pa ga Allah opskrbi."

U svojim nastojanjima i pokušajima čovjek u životu biva nekada izložen različitim oblicima neuspjeha. U tim situacijama u svojoj duši treba probuditi duh nade i analizirati svoju prošlost kako bi pronašao uzroke neuspjeha i klonio ih se u budućnosti. Treba se nadati ostvarenju naumljenog i njegova parola treba biti: „Nema očajanja dok god život traje!"

Nekada dušu kore zbog nade što u njoj izgara
A kako bi život tijesan bio da ga nada ne ispunjava!

Ovakav način postupanja je bolji za čovjeka od bacanja krivice i prijekora na druge ljude.

Ibn Mes'ud je kazao: „Najveći grijesi su: širk, pripisivanje Allahu druga, sigurnost od Allahove kazne, gubljenje nade u Allahovu milost i očajanje u Allahovu dobrotu."

Dobri Allahovi robovi su se približavali Allahu nadom i bježanjem od očaja. Tako je Zun-Nun el-Masri govorio u svojim dovama: „Gospodaru moj! Tebi molitve svoje usmjeravam! Tebi svoju potrebu iznosim! U Tebe nadu polažem da će moj zahtjev primljen biti! U Tvojim rukama su ključevi riznica za koje molim! Samo od Tebe se za dobro molim! Niti u koga drugog osim Tebe nade polažem! Ne izgubih nadu u Tvoju milost, nakon što spoznadoh Tvoju plemenitost!"

JUNUS, A.S.

U Mosulu, u Iraku, postojalo je mjesto koje se zvalo Niniva, čiji stanovnici su skrenuli s Allahovog puta, napustili pravi put. Obožavali su kipove i Allahu pripisivali druga i partnera. Uzvišeni Allah ih je želio uputiti da Njemu robuju i ibadet čine, želio ih je uputiti na Pravi put te im je poslao Svog vjerovjesnika Junusa, a.s., da ih pozove u iman i ostavljanje kipova, koji im ne mogu niti štetu niti korist pribaviti. Ali su oni odbacili vjerovanje u Allaha, ustrajali u obožavanje kipova, ustrajali u svom nevjerstvu i zabludi tako da niko od njih nije povjerovao. Oni su, čak Junusa u laž utjerivali i protiv njega se pobunili. Počeli su ga ismijavati i s njim se šegačiti.

Junus je izgubio nadu u svoj narod, izgubio je nadu da će mu se njegov narod odazvati. Uzvišeni Allah mu je objavio da obavijesti svoj narod da će ih On zbog njihovog nevjerstva kazniti. Junus je poslušao naredbu svoga Gospodara, obavijestio svoj narod i prenio im prijetnju o silasku kazne od Uzvišenog Allaha. Nakon toga ih je u očaju i beznađu napustio bez dozvole svoga Gospodara.

I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi: 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!'

Kada je Junus u tom očaju i beznađu napustio svoje mjesto, otišao je na morsku obalu, ukrcao se

na lađu. Kada je lađa bila na morskoj pučini, vjetar je počeo puhati i talasi su se uzdigli. Lađa se počela navoditi i umalo se nije potopila.

Lađa je bila puna teške robe, te su ljudi jedan njen dio bacili u mora, kako bi smanjili teret. Lađa se, uprkos tome, nije smirivala. I dalje su je talasi udarali, bacajući je desno i lijevo. Međusobno su se posavjetovali da olakšaju i ljudski teret, te se složiše da bace kocku. Onaj na koga kocka padne, sam će skočiti u vodu.

Kocka je pala na Allahovog vjerovjesnika Junusa, ali su ljudi odbili da se on baci. Kocku su bacili i po drugi put, pa je ponovo pala na Junusa, a.s. Onda su bacanje ponovili i po treći put i ona je opet pala na Junusa, te je on ustao i skočio u more. Tamo ga je čekala velika riba koju je Uzvišeni Allah poslao. Naredio joj je da proguta Junusa, ali da mu ne ošteti meso niti polomi kosti, te je ona tako i uradila: *I Junus je bio poslanik. I on pobježe na jednu lađu prepunu i baci kocku i kocka na njega pade, i riba ga proguta, a bio je zaslužio prekor.*

Junus je zapao u situaciju očaja i beznađa, došao je u stanje straha, stanje divljine koju jedino Allah zna. Koga će se sjetiti u tom trenutku? Sjetit će se oca? Sjetit će se majke? Sjetit će se supruge?

Junus, a.s., je u utorbi ribe ostao neko vrijeme, slaveći Allaha i moleći Ga da ga izbavi iz ovog problema:

I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi: 'Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se zaista ogriješio prema sebi!' – odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto, tako Mi spašavamo vjernike.

Uzvišeni Allah je naredio ribi da Junusa izbaci na obalu, gdje je Allah dao te je izrasla biljka širokih listova koja ga je štitila, pokrivala i branila od sunčeve žege: *Mi ga izbacismo na jedno pusto mjesto, a on je bio bolan, i učinismo da iznad njega izraste vriježa jedne tikve.*

Allah je naredio Junusu da ide svom narodu, da ih obavijesti da im je Allah oprostio i da je s njima zadovoljan. Junus se pokorio naredbi svoga Gospodara, obavijestio ih o onome što je Allah objavio, te su povjerovali u Allaha. Uzvišeni Allah im je dao berićet u njihovom imetku i djeci. Uzvišeni kaže: *I poslasmo ga stotini hiljada ljudi, i više, i oni povjerovaše, i njima dadosmo da do roka određenog požive.*

Uzvišeni Allah je u Kur'anu pohvalio Junusa, a.s., te je kazao: *I Ismaila i Eljese'a i Junusa i Luta, sve njih smo nad ostalim svijetovima uzdigli.*

Allahov Poslanik, s.a.v.s., nas je obavijestio da onaj koga zadesi kakva nedaća ili bude pogođen kakvim problemom treba Uzvišenog zamoliti Junusovom dovom, i Allah će mu problem otkloniti: „Koji god Allahov rob zamoli dovom Zunnuna koji je bio u utrobi ribe: *Nema istinskog božanstva osim Tebe, slavljen neka si,* radi ostvarenja nečega, Allah će mu to uslišati."

Pa dozivaj Allaha ovim riječima ti kome je dunjaluk postao tijesan uprkos njegovoj širini, ti koga su problemi okupirali. Očekuj olakšanje, jer je olakšanje blizu. Sa očajom je nada, izlaz i olakšanje!

JUSUF, A.S.

Korelacije između poteškoće i olakšanja, očaja i nade, najizvanrednije se ogledaju u kazivanju o Jusufu, a.s., kada su se njegova braća okupila i skovala zavjeru o njegovom ubistvu. *Ubijte Jusufa ili ga u kakav predio ostavite, - otac vaš će se vama okrenuti, i poslije toga ćete dobri ljudi biti'* Oni su kovali zavjeru, a većina njih je smatrala da ga treba ubiti. Svi su dali ovaj prijedlog, osim jednog, od njega se ukazao put nade. Prije nego je donošena odluka da Jusuf bude ubijen, ovaj reče: *'Ako baš hoćete nešto da učinite, onda Jusufa ne ubijte, već ga na dno nekog bunara bacite, uzet će ga kakva karavana.'*

Tada dolazi spas i dolazi olakšanje, neposredno prije izdavanja odluke dolazi najrazumniji od braće i kaže: *Jusufa ne ubijte*... Ovo je olakšanje nakon muke, ovo je nada nakon beznađa...

Onda ulazi u drugi problem, onda kada su ga prodali u roblje, a on je bio Plemeniti, sin Plemenitog, a ovaj također sin Plemenitog a i on sin Plemenitog. Jusuf je sin Jakubov, Jakub sin Ishakov, a Ishak sin Ibrahimov, neka je na sve njih Allahov selam. U tuđoj zemlji, kao rob, za nekoliko novčića, Jusuf je prodat. Ovo je jedno od najvećih iskušenja koje ga je zadesilo. Tjelesne poteškoće se ne mogu ni uporediti s duševnim. Ali i nakon te poteškoće dolazi olakšanje, kakvo olakšanje?

Allah mu je olakšao tako što ga je kupio dostojan-

stvenik Egipta, a nakon što ga odveo kod svoje kuće, rekao je svojoj supruzi: *Učini mu boravak prijatnim! Može nam koristan biti, a možemo ga i posiniti!* Pogledajte ovo smjenjivanje olakšanja i poteškoća u Jusufovom životu, poteškoće su uvijek dolazile sa olakšanjem, a beznađe s nadom. Živio je u dvorcu egipatskog velikodostojnika poput princa. Allah ga je spasio robovanja i iz ropstva ga odveo u dostojanstvo koje je vladar oporučio svojoj ženi.

I onda kada ga je ona počela na grijeh navoditi, kada je zaključala sva vrata, zamislite samo poteškoću situacije, dominantna žena, zaključana vrata. Oko Jusufa su se objedinila tjelesna i duševna iskušenja. Nakon toga dolazi izbavljenje i nada. Kako?

Prvo, onda kada je ugledao opomenu od svoga Gospodara: *I ona je bila poželjela njega, a i on bi nju poželio da od Gospodara svoga nije opomenu ugledao.* Viđenje upozorenja koje mu je Allah dao u oovm trenutku je veliko olakšanje. To što ga je Allah sačuvao i zaštitio ga da ne upadne u grijeh je veliko olakšanje koje mu je Allah dao. Nakon toga dolazi i drugo olakšanje koje se ogleda u njegovom bježanju iz ovog ćor-sokaka.

I onda, kada ga je sustiga i pocijepala mu košulju sa zadnje strane, umalo ga ne dohvativši, u tom trenutku, kada su stigli do vrata: *I muža njezina kraj vrata zatekoše.* Ovo je još jedno izbavljenje.

Onda ga je ona optužila: *'Kakvu kaznu zaslužuje onaj koji je htio da ženi tvojoj zlo učini' – reče ona – 'ako ne tamnicu ili kaznu bolnu?'* Ovo je nova poteškoća i novo iskušenje. Žena je brzinom svoje izjave i svoje potvore bila uvjerljiva. U ovakvim situacijama, više se vjeruje ženi nego muškarcu. Ali tada dolazi i novo

olakšanje: *Posvjedoči jedan rođak njezin.* Ovo je veliko olakšanje, koje je Jusufa spasilo ovih potvora i optužbi koje je protiv njega imala vladareva žena. To je priznao i prihvatio i njen muž, te je zato rekao: *A ti traži oprost za grijeh svoj, jer si zaista htjela da zgriješiš!* A Jusufa je opravdao: *Ti, Jusufe, pusti se toga!* Znao je da je njegova žena pogriješila.

Onda, nakon dugo godina provedenih u tamnici: *I u tamnici ostade nekoliko godina*, kralj je usnio san, usnio je ovaj veliki san. Taj san je bio uzrok Jusufovog izbaljenja iz tamnice. Ko je učinio da kralj usnije ovaj san? Ko je učinio jedino Jusufa sposobnim da ovaj san protumači? To je Allah! Ko je podsjetio onog čovjeka iz tamnice što je zaboravio na Jusufa? Allah! To je veliko olakšanje.

I na kraju priče, onda kada je Jakub bio kao što ga Kur'an opisuje: *A oči su mu bile pobijeljele od tuge, bio je vrlo potišten.* Bol se toliko povećao da mu sinovi rekoše: *'Allaha nam,' – rekoše oni – 'ti toliko spominješ Jusufa da ćeš teško oboljeti ili umrijeti!'* on im na to odgovori: *'Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate' – reče on.* Još dodade: *'O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u milost Allahovu; samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost.'* U ovom trenutku stanje je došlo na vrhunac, iskušenje je dostiglo svoju kulminaciju, i onda dolazi olakšanje: *I kad oni iziđoše pred Jusufa, rekoše: 'O upravniče, i nas i čeljad našu pritisla je nevolja; donijeli smo malo vrijedne stvari, ali ti nam podaj punu mjeru i udijeli nam milostinju, jer Allah doista nagrađuje one koji milostinju udjeljuju.' 'A znate li' – upita on – 'šta ste s Jusufom i bratom njegovim nepromišljeno uradili?'*

Ali olakšanja slijede jedna za drugim, svome ocu šalje košulju i njemu se vraća vid, Allah mu daje olakšanje: *'Allaha nam,' – rekoše oni – 'ti i sada kao i prije griješiš.' A kad glasonoša radosne vijesti dođe, on stavi košulju na lice njegovo i on progleda. 'Zar vam ne rekoh: - reče – 'da ja znam od Allaha ono što vi na znate.'*

Tako je u ovom kazivanju jedno za drugim došlo olakšanje, nije više bilo očaja i beznađa. Zbog toga, o vjerniče, nemoj očajavati, nemoj gubiti nadu: *Jer nadu u Allahovu milost gibi samo narod nevjernički.* Koliko god da ti se problemi jedan za drugim nižu, nemoj gubiti nadu u Allahovu milost. Koliko su samo Jakub i Jusuf preživjeli problma, muka za mukom, iskušenje za iskušenjem, dogodilo se ono što se dogodilo, sve dok nije došlo olakšanje koje se okončalo na sljedeći način:

﴿ وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى ٱلْعَرْشِ وَخَرُّوا۟ لَهُۥ سُجَّدًا ۖ وَقَالَ يَٰٓأَبَتِ هَٰذَا تَأْوِيلُ رُءْيَٰىَ مِن قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّى حَقًّا ۖ وَقَدْ أَحْسَنَ بِىٓ إِذْ أَخْرَجَنِى مِنَ ٱلسِّجْنِ وَجَآءَ بِكُم مِّنَ ٱلْبَدْوِ مِنۢ بَعْدِ أَن نَّزَغَ ٱلشَّيْطَٰنُ بَيْنِى وَبَيْنَ إِخْوَتِىٓ ۚ إِنَّ رَبِّى لَطِيفٌ لِّمَا يَشَآءُ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْعَلِيمُ ٱلْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ ﴾ يوسف: ١٠٠

I on roditelje svoje postavi na prijesto i oni mu se svi pokloniše, pa on reče: 'O oče moj, ovo je tumačenje moga sna nekadašnjeg. Gospodar moj ga je ispunio. Allah je bio dobar prema meni kad me je iz tamnice izbavio i vas iz pustinje doveo, nakon što je šejtan između mene i braće moje bio razdor posijao. Gospodar moj je zaista milostiv onome kome On hoće, i On, zaista, sva zna i mudar je!

EJJUB, A.S.

Ejub, a.s., je najveći primjer strpljivosti i ostavljanja beznađa, ne gubljenja nade u Allahovu milost, te plemenite osobine koja dolazi do izražaja u trenucima iskušenja, kada Allah nekog od Svojih robova stavi na kušnju. Allahov vjerovjesnik Ejjub, a.s., bio je primjer strpljivosti. Kada ga je zadesila teška bolest, dao je lekciju ostalima u strpljivosti, neočajavanju i zadovoljstvu s Allahovom odredbom. Uzvišeni Gospodar ga je opisao riječima: *I Mi smo ga strpljivim pronašli. Divan li je bio rob Ejjub.*

Ejjub je živio u jednom od Šamskih gradova. Živio je sa svojom suprugom u izobilju i bogatstvu. Kako učenjaci tefsira i hadisa navode on je imao veliko bogatstvo, a u isto vrijeme je bio darežljiv, bogobojazan i milostiv. Činio je dobro siromasima i izdržavao siročad i ugošćavao goste. Bio je zahvalan Uzvišenom Allahu na svim blagodatima koje mu je podario i izvršavao je svoje obaveze u imetku. Njegova žena je bila skromna i zahvaljivala je Gospodaru na blagodatima kojima ih je opskrbio, na ćerkama i sinovima koje im je darivao i na imetku koji je njen muž posjedovao.

Ejubova iskušenja su počela tako što mu je čitava porodica umrla. Svi organi su mu oboljeli, tako da su mu zdravi bili jedino jezik i srce kojima je spominjao Uzvišenog Gospodara, podnoseći u takvom stanju sve to strpljivo i nadajući se nagradi. Spominjao je

Uzvišenog Stvoritelja danju i noću, jutrom i večerom. Njegova bolest je potrajala i ljudi su ga ostavili. Niko ga više nije gledao, osim žene, koja je oslabila i čiji imetak se omalio. Tako da je počela raditi po kućama za nadnicu, kako bi prehranila svog bolesnog muža. Radila je to strpljivo i nadajući se nagradi. Kada god bi se Ejubu povećala bol, povećala bi se i njegova strpljivost i zahvalnost Allahu na onome što je On propisao.

Ova pobožna i kreposna žena je živjela iskušenja svoga muža punih osamnaest godina. Bila je primjer žene koja svome mužu čini dobročinstvo i njeguje ga.

Uprkos ovoj teškoj bolesti i ovim surovim iskušenjima, kojima je Ejub bio izložen, njegovo srce je bilo zadovoljno i strpljivo. Nije se rasrdio niti jedan trenutak. Sufjan es-Sevri je upitan o dvojici robova, jednom koji je iskušan problemom, pa se strpio, i drugom koji je iskušan blagodatima, pa je bio zahvalan, te je kazao da su oni na istom stupnju. Uzvišeni Allah je na isti način pohvalio dvojicu robova, jedan od njih je bio strpljiv, a drugi zahvalan. O Ejubu je rekao: *Divan li je rob pokajnik bio.* A i o Sulejmanu je kazao: *Divan li je rob pokajnik bio*.

Nakon svih ovih nedaća, Ejub je uputio dovu da mu otkloni ovo iskušenje: *Mene je nedaća zadesila, a Ti si od milostivih Najmilostiviji.* I još: Šejtan me na zlo navraća i misli lažne mi uliva!

Uzvišeni Allah je uslišao Ejubovi dovu, otklonio mu iskušenje Svojom bezgraničnom moću, koji za ono što hoće da bude kaže: *Budi* i ono biva. U tom trenutku dolazi Božije olakšanje, koje je u Allahovim riječima opisano: 'Udri nogom o zemlju, - eto hladne

vode za kupanje i piće!' I stvarno, došlo je olakšanje. Uzvišeni Allah je naredio Svome vjerovjesniku da nogom udari u zemlju, iz koje je provrla pitka voda. Napio se tom vodom i izliječio sve bolesti koje je imao u stomaku. Onda se okupao ovom vodom, pa ga je Allah izliječio od svih bolesti koje su napadale vanjske dijelove njegovog tijela.

Ejub se vratio svojoj ženi na svoje noge, pun snage i svježine. Kada ga je supruga ugledala nije ga prepoznala uprkos tome što je ličio na njenog muža prije nego ga je bolest skrhala. Upitala ga je: „Jesi li vidio moga bolesnog muža?" Spomenula mu je sličnosti između njega i njenog muža dok je bio zdrav. On joj je na to rekao da je on Ejub i da ga je Allah izliječio od svega što ga je zadesilo. Zatim ga je Uzvišeni obasuo blagodatima. Uzvišeni kaže: *Mi smo mu iz milosti Naše čeljad njegovu darovali i još toliko uz njih, da bude pouka za one koji imaju pameti.* Uzvišeni Allah je njegovoj porodici podario ugodan život, tako da je njihov broj dostigao kao što je i bio, onda je broj njegovog potomstva udvostručen. Kao što mu je Uzvišeni Allah povratio zdravlje i raspoloženje, povratio mu je i imetak

FARAONOVA ŽENA

Kraljica je odgajana na dvoru, naviknuta na dvorski život, vidjela je svu osorost moći i grubost vladara i pokornost sluga i raje. Ali svjetlo imana je obasjalo njeno srce i prosvijetlilo njen unutarnji vid. Život u zabludi je raspršen, i ona je počela živjeti u okrilju islama. Molila je svoga Gospodara da je spasi takvog života, pa joj je Allah uslišao dovu i učinio je primjerom onima koji vjeruju:

﴿وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱمْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ٱبْنِ لِى عِندَكَ بَيْتًا فِى ٱلْجَنَّةِ وَنَجِّنِى مِن فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِۦ وَنَجِّنِى مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١١﴾﴾ التحريم: ١١

A *onima koji vjeruju – Allah kao pouku navodi ženu faraonovu, kad je rekla: 'Gospodaru moj, sagradi mi kod Sebe kuću u Džennetu i spasi me od faraona i mučenja njegova, i izbavi me od naroda nepravednog!'*

Njeno ime je Asija, kćerka Mezahimova, a žena faraonova, koja je bila primjer iskrene i dobre vjernice a koji je Uzvišeni Allah učinio primjerom. Kada je spoznala put istine, počela ga je slijediti ne bojeći se zablude i nasilja njene porodice. Povjerovala je u Uzvišenog Allaha toliko snažno da se od njega nije mogla odvratiti niti popustiti. U odvraćanju od njene vjere nisu davala rezultata niti faraonove prijetnje niti strahobe kojima joj je prijetio. Nije je mogao odvratiti niti udaljiti od puta istine i upute. Trgovala

je s Allahom i njena trgovina je uspjela. Prodala je ugled, dvore i sluge za skupocjenu nagradu, za kuću u Džennetu.

Faraonova žena je bila među prvim osobama koje su povjerovale u Musaovu objavu. Kada je faraon saznao za vjerovanje svoje supruge, potpuno je poludeo. Kako će njegova žena s kojom život dijeli povjerovari u Allaha a faraona zanijekati? Počeo je kažnjavati, jer mu je bilo nepojmljivo da napusti njegovu i prihvati vjeru njegovog neprijatelja. Naredio je da bude kažnjena najžešćim oblicima kazni, kako bi se vratila u svoju prvobitnu vjeru. Ali, uprkos svemu, ostala je vjernica u Allaha i podnosila je bolove na Njegovom putu.

Naredio je svojim vojnicima da je prostru po zemlji, da je privezu za četiri stuba i da je tako bičuju. Ali, ona je bila strpljiva i izdržljiva u svim bolovima koji su je pogađali. Nakon toga je naredio da joj se na prsa spusti mlinski kamen, a preko njega teška stijena. Da li je obuzeo strah pri susretu s faraonom? Da li je obuzeo očaj i beznađe u susretu sa faraonovom diktaturom i nasiljem? Ne, već je ostala čvrsta i postojana! Ona je imala lijepo mišljenje o svome Gospodaru i čvrsto se držala nade koja u srcu vjernika nikada ne umire.

Molila je Allaha da je izbavi od faraona i njegovih zlodjela. Uzvišeni Allah je uslišao njenu dovu i njenu dušu uzdigao njenom Stvoritelju. Meleki su joj hlad svojim krilima napravili i u Džennet je naselili. Povjerovala je u svoga Gospodara i na tom putu podnosila sve vrste padnji i stradanja. Zaslužila je blizinu svoga Gospodara i dvorac u Džennetu! Divne li nadoknade!

HENDEK

Jevreji iz plemena Benu Nadir su odlučili osvetiti se Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim ashabima zato što su ih prognali iz njihovih kuća u Medini. Odlučili su oformiti snažan front kojim bi se suprotstavili Poslaniku, s.a.v.s., i ashabima.

Prvaci Benu Nadira su otišli Kurejšijama i sa njima se usaglasili u borbi protiv Poslanika, s.a.v.s., sklopivši zajednički savez. Ali jevreji se nisu zadovoljili samo tim sporazumom. Otišli su i u pleme Benu Gatafan, podstičući ih da se pridruže njima i Kurejšijama. Obećali su im cjelokupan godišnji rod hurmi Hajbera ukoliko dođe do pobjede.

I tako je pete godine nakon Hidžre, u mjesecu ševalu krenula ogromna vojska od deset hiljada boraca koje je predvodio Ebu Sufjan.

Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., saznao za ovo, pozvao je svoje ashabe i s njima se posavjetovao. Selman el-Farisi mu je predložio da oko Medine iskopaju rov. Poslanik, s.a.v.s., i ashabi su prihvatili njegovo mišljenje. Radili su na tome, a jevreji Benu Kurejza su im pružili pomoć, shodno međusobnom ugovoru među njima.

Poslanik, s.a.v.s., je s ashabima radio, te su naišli na ogromnu stijenu koja je bila prepreka ostvarenju Selmanove ideje. O njoj su se lomile čelične krampe. Tada joj je prišao Allahov Poslanik, s.a.v.s., udario je

izgovorivši: *U ime Allaha,* i jedan njen dio je otpao, a velika varnica se ukazala. Tada je Poslanik, s.a.v.s., rekao: „Allahu ekber, tako mi Gospodara Kabe, to su dvorci Šama." Onda je i drugi put udario i varnica se opet pojavila, te je Poslanik, s.a.v.s., kazao: „Allahu ekber, tako mi Gospodara Kabe, ovo su dvorci Perzije!" Muslimani su uspjeli da nakon trideset dana hladnoće i oskudnog života završe s kopanjem hendeka.

Iz pravca brda Uhud pojavile su se prethodnice nevjerničke vojske, ali ih je postojanje hendeka iznenadilo, jer nisu očekivali ovakvo iznenađenje.

Nevjernici nisu imali mogućnosti pronaći bilo kakav ulaz u Medinu. Ostali su danima i noćima naspram muslimana, ne pomjerajući se. Onda je došao Hajj b. Ahtab, koji je otišao Benu Kurejzu i ubijedio ih da prekrše ugovor s Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. Kada je Poslanik to saznao, poslao je grupu svojih ashaba da se raspitaju i uvjere u istinitost tih obavještenja. Ispostavilo se da su informacije istina. Tako su se muslimani našli u potpunom obrucu sa svih strana. Ali Poslanik, s.a.v.s., i ashabi nisu izgubili nadu u Allahovu dobrotu i milost. Znali su i čvrsto vjerovali da Allah nad njima bdi.

I na kraju, Allahova pomoć je došla vjernicima. Veze među nevjerničkom vojskom su oslabile i među njima se izgubilo povjerenje. Uzvišeni je poslao i jak vjetar koji je isprevrtao njihove šatore, posude i pogasio vatru. Strah se uselio u srca nevjernika te su prestravljeni pobjegli u Mekku.

Kada je svanulo jutro, muslimani više nisu nikoga vidjeli od te ogromne vojske. Njihovo vjerovanje se povećalo i povećalo im se pouzdanje u Allaha, koji ne

zaboravlja Svoje robove.

I tako, bitka protiv saveznika nije bila klasična vojna bitka, već je to bila bitka nerava, ispita i iskušenja duše i srca. Zbog toga su na ovom ispitu pali licemjeri, a uspjeli vjernici, jer su o Allahu imali lijepo mišljenje i nisu gubili nadu u Njegovu milost.

JEDAN IZ PRVIH GENERACIJA

Među prvim generacijama muslimana, bio je neki čovjek ćelave glave, gubava tijela, slijep, paraliziranih ruku i nogu, ali je vazda govorio: „Hvala Allahu, koji me je zaštitio od iskušenja kojima je iskušao mnoge druge ljude i nad njima mi prednost dao." Jednom je pored njega prošao neki čovjek i rekao mu: „Od čega te zaštitio? Pa vidiš da si gubav, ćelav, slijep, paraliziran?! Od čega te zaštitio?" On mu je odgovorio: „Teško tebi, čovječe, dao mi je jezik koji Allaha spominje i zahvalno srce, dao mi je strpljivo tijelo u problemima. Gospodaru moj, svaku blagodat s kojom osvanem ja ili neko od Tvojih robova je samo od Tebe i Tebi hvala. Nema istinskog božanstva osim Tebe, Tebi pripada hvala i zahvala." Uzvišeni Allah kaže: *Onome ko se bude slijepim pravio da ne bi Milostivog veličao, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati.*

AMIR I OMER, R.A.

Amir b. Rebi'a, r.a., je bio jedan od prvih muslimana koji se pripremao učiniti hidžru u Abesiniju. Otišao je obaviti neke poslove za svoju porodicu, a suprugu ostavio da završi još neke poslove. Tada je kod nje došao i stao Omer b. Ebi Hattab, r.a., koji još nije prihvatio islam. Ona priča: „Od njega smo uvijek bili mučeni, susretali se s problemima i zlostavljanjima." Omer je rekao: „To dolazite, majko Abdullahova?" „Da, tako mi Allaha, idemo u Allahovu zemlju. Zlostavljali ste nas i patili, pa nam je Allah dao izlaza." Na to je on rekao: „Allah neka je uz vas." Tada sam vidjela blagost kod njega koju ranije nisam viđala. Otišao je tužan zbog našeg odlaska koji je vidio. Onda je došao Amir, obavivši svoje poslove, te sam mu rekla: „Oče Abdullahov, da si samo vidio Omera kako je tužan i žalostan zbog našeg odlaska." „Misliš li da to može značiti da će on prihvatiti islam," upitao je on. „Da," odgovorila sam. On je rekao: „Prije će Hattabov magarac prihavtiti islam nego što će to uraditi Omer." On je to rekao u očaju znajući sve poteškoće i grubosti koje je Omer predstavljao za islam i muslimane.

Ashab koji je prije Omera primio islam, izgubio je nadu u Omerov islam. Omer se žestoko obračunavao s muslimanima. Ali u njega nije izgubljena nada. Primio je islam. I ne samo to, već i nadmašio u stepenu one koji su izgubili nadu u njegov islam. Postao je jedan od tri najznačajnija čovjeka u islamskoj državi, a

Poslanik, s.a.v.s., ga je prozvao imenom El-Faruk, onaj koji rastavlja istinu od neistine. Njegovo prihvatanje islama predstavljalo je pomoć i potporu za islam i muslimane.

Interesantno je da većina muslimana ne zna za Amira b. Rebi'u, ali nema nikoga ko ne poznaje Omera b. Hattaba.

Uzvišeni Allah je dao Omeru ono što nije dao onome koji je izgubio nadu u Omera. Tako je onaj u koga je izgubljena nada nadmašio u vrijednosti onoga koji je izgubio nadu. To znači da je vrijednost i dobro u Allahovoj ruci, daje je kome On hoće, a Allah je vlasnik velikih blagodati. Nemoj gubiti nadu u Allahovu dobrotu i milost, pa makar tvoja želja izgledala nemogućom.

EBU EJUB, R.A.

Ebu Ejub, r.a., je otišao iz Medine kod Ukbe b. Nafi'a u Egipat, samo da bi ga pitao o jednom hadisu koji je čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Kada je došao do kuće Mesleme b. Muhlida el-Ensarije, namjesnika Egipta, on je izašao i izgrlio ga. Pitao ga je: „Radi čega si došao, Ebu Ejjube?" On mu je odgovorio: „Doveo me hadis koji sam čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a pored mene jedino ga je još čuo Ukbe, pa pošalji mi nekog da me uputi na njegovu kuću." Kada je došao kod Ukbine kuće, Ukbe ga je začuđeno pogledao i uputao: „Ebu Ejube, šta te je dovelo?"Ebu Ejub mu odgovori: „Doveo me je hadis koji sam čuo od Allahaovog Poslanika, s.a.v.s., a koji si pored mene jedino još ti čuo. Hadis govori o pokrivanju muslimana." Ukbe je rekao: „Da, čuo sam Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Ko pokrije sramotu muslimana na dunjaluku, Allah će ga pokriti na Sudnjem danu.'" Ebu Ejub reče: „Istinu si rekao." Zatim se okrenuo i uputio prema svojoj jahalici, vrativši se u Medinu, niti je razvezao jahalicu, niti je sjeo.

To je samo jedan hadis u čije riječi se htio uvjeriti. Radi toga je otputovao od Medine do Egipta. Kakve li strpljivosti na vrhuncu poteškoće, na čvrstini u problemima i teškom putu, bez očajanja i gubljenja nade! Slavljen neka je Allah, kakvom nadom i čvrstinom su bili obasuti ovi učenjaci!!

IBN TEJMIJE

Bagdad je pao u ruke Mongola, počeli su uništavati zemlju i porobljavati njeno stanovništvo. Ljudi su bježali pred njima, a strah i briga su vladali njima. U ovakvom vremenu propasti, tame, mraka i nepravde, rođen je Tekijuddin Ahmed b. Abdulhalim b. Tejmije u Haranu, zapadno od Damaska, u ponedjeljak, 10. Rebiul-evvela 661. Godine po Hidžri, tri godine nakon pada Bagdada.

Ibn Tejmije je bio čovjek snažnog imana, rječit u izrazu, hrabra srca, obilnog znanja. On pojedinac je bio snažne i velike snage, tako da su ga neprijatelji računali kao hiljadu drugih. Ljudi su se počeli vezivati za njega i oko njega se okupljati. Svoje vrijeme je provodio podučavajući ljude u džamiji, upućujući ljude stvarima vjere, pojašnjavajući ono što je Allah učinio dozvoljenim i zabranjenim i braneći sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ali njegovi neprijatelji i suparnici su mu vazda kovali spletke. Između njega i sultana Egipta i Šama Ruknudina Bejberusa su napravili razdor, te je on prebačen u Egipat i tu mu je suđeno u prisustvu velikih sudija i prvaka države. Osuđen je na godinu ipo dana zatvora u tvrđavi. Nakon toga su ga izveli iz zatvora i organizirali sučeljavanje između njega i njegovih suparnika i protivnika. Ibn Tejmije je pobijedio u ovoj raspravi, ali i pored toga nije ostavljen na miru. Protjeran je u Šam, pa se onda ponovo vratio u Egipat gdje je uhapšen i zadržan osam mjeseci.

Ibn Tejmijina iskušenja su potrajala sve dok se nije vratio u Kairo kada je kralj sultan Nasir Muhammed b. Kalavun ukinuo sve optužbe protiv njega i dao mu mogućnost da kazni sve njegove nepritelje koji su bili uzrok njegovih kažnjavanja i zlostavljanja. Ali imam Ibn Tejmije je odlučio oprostiti im. Takvi su ljudi plemenitih svojstava!

Ibn Tejmije je ostao u Kairu šireći znanje, tumačio Kur'an i pozivao muslimane da slijede Allahovu knjigu i sunnet Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Onda se, nakon sedam godina odsustva, vratio u Damask. U toku svog boravka u Damasku izdao je fetvu po nekom pitanju, ali je vladar od njega zatražio da promijeni mišljenje. Ibn Tejmije se nije obazirao na sultanove zahtjeve, već je kazao: „Ne priliči mi da skrivam znanje." Uhapsili su ga i osudili šest meseci. Nakon izlaska iz zatvora, ponovo je nastavio izdavati fetve po svom mišljenju, a na osnovu Allahove knjige i sunneta Njegovog Poslanika, s.a.v.s.

Ali njegovi protivnici su iskoristili njegove fetve o obilaženju grobova vjerovjesnika i dobrih ljudi. Ibn Tejmije je smatrao da takva obilaženja nisu obavezna muslimanima, što su njegovi protivnici iskoristili da mu upute prijekore, tako da su on i njegov brat koji su mu služili zarobljeni. Uprkos tome, on nije prestao pisati i sabirati djela. Ali i to su mu zabranili, želeći skriti i utišati glas njegovog znanja. Oduzeli su mu tintu i papire. Ali njegova odlučnost nije opala, niti se njegova ambicija smanjila. Nastavio je pisanje komadićima uglja po papirićima razbacanim tamo-amo. Njegove riječi su bile i: „Moja tamnica je osamljivanje s mojim Gospodarom, moje ubistvo je šehadet na Allahovom putu, a moje protjerivanje je turizam."

Ibn Tejmije je umro 768. Godine u takvom stanju, strpljivo podnoseći i hrabro se boreći. Umro je u stanju zaokupljenosti znanjem. Njegovoj dženazi prisustvovalo je više od pet stotina hiljada muslimana. Iza sebe je ostavio brojna djela čiji broj premašuje tri stotine tomova, od kojih su većinom u oblasti fikha, usula i tefsira.

Protjerivanje, zatvor, otuđenost i kažnjavanja nisu nimalo odvojile ovog velikog alima od odlučnosti i ustrajnosti. Uhapsili su ga, uskratili mu pero i pisanje, ali on nije pao u očaj. Tragao je za zrakom nade u tamnoj i tijesnoj zatvorskoj ćeliji i našao je u komadu uglja, koji je među njegovim prstima postao blistava buktinja koja je ispisala svijetle retke na bijelom papiru!

Nevin je bačen u tamu zatvora, ali nije oslabio niti je izgubio nadu, već je sa nadom i optimizmom kazao: „Moje zatočeništvo je osamljivanje s Gospodarom, moje ubistvo je pogibija na Allahovom put, a moje protjerivanje je turizam." Samobodrenje ovim veličanstvenim riječima bilo je poput zapaljene buktinje koja ga je napajala snagom i postojanošću, što je i bio uzrok da nam u nasljedstvo ostavi tolika i brojna djela, a da u isto vrijeme od njegovih protivnika i nasilnika nije ostalo niti jedne riječi!

EL-HEJTEMI

Kada je bio mladi, želio je učiti hadise napamet. Pokušavao je i pokušavao, ali nije uspio biti poput ostalih momaka koji su naučili brojne hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Umalo da očaj nije ovladao njegovim srcem i neuspjeh obeležio čitav njegov život.

Jednog dana je krenuo u šetnju među seoskim baštama. Šetao je dugo dok je očaj okupirao njegovo srce i razum. Približio se bunaru u sredini bašte, sjeo je u njegovoj blizini i počeo razmišljati. Dok je tako razmišljao, vidio je kako je uže na koje je bila privezana kofa urezalo trag na kameni obod oko bunara. Stijena se udubila od brojnih izvlačenja i spuštanja kofe. Dakle, trebalo je ponavljanja i vremena. Tako je ovaj mladić odlučio da po drugi put pokuša ponovo učiti hadise. Sebi je dao obećanje da će ponavljati hadise pa makar ih ponovio i po pet stotina puta. Ponavljao je i pokušavao, držeći se svoga obećanja. Toliko je ponavljao da bi njegovoj majci dosadilo ponavljanje i sažalila bi se na njega. Uz svu tu izdržljivost i ustrajnost, uspio je naučiti Kur'an, izdavati fetve i održavati predavanja ljudima prije nego je napunio dvadeset godina. Napisao je brojna djela i knjige i zaslužio nadimak šejhul-islam i imamul-haramejn, to je veliki fakih, enciklopedijskog znana Ahmed b. Hadžer el-Hejtemi

EL-FUDAJL

Fudajl je bio griješnik koji se pokajao. Uzvišeni Allah mu je primio pokajanje i učinio ga jednim od dobrih robova. Uzvišeni Allah ga je od drumskog razbojnika preobratio u skromnog pobožnjaka. Uzrok njegovog pokajanja bilo je to što je jedne noći, dok je stojao uslonjen uz zid neke kuće, čuo učenje Allahovih riječi: *A zar nije došlo vrijeme da se srca njihova smire kada se Allah pomene i ono od istine što se objavljuje!*

Onda je prošao pored jednog mjesta gdje je zatekao ljude, gdje su jedni od njih govorili: „Putovat ćemo." A drugi: „Sačekat ćemo dok svane, jer nam Fudajl može preseći put." Tada je Fudajl pomislio: „Ja svake noću žurim u činjenju grijeha, a ovi muslimani ovdje me se boje! Mislim da me je Uzvišeni Allah ovdje doveo samo kako bih čuo njihove riječi i pokajao se! Allahu moj, ja Ti se kajem i moju tevbu činim ovdje u blizini Tvog svetog hrama." Svoje pokajanje je učinio u blizini Allahove kuće, gdje se spušta Allahova milost i berićet. Molio je Allaha i od Njega tražio oprost, kajao se za sve nepravde koje je u Allahovom pravu učinio. Odselio se u Mekku i u njoj ostao do svoje smrti.

Jednom prilikom je Harun er-Rešid učinio hadž, te je upitao jednog od svojih prijatelja o čovjeku koga bi mogao nešto upitati. Ovaj ga je uputio na Fuda-

jla, te su kod njega otišli. Fudajl ih je primio i rekao: „Omer b. Abdulaziz je, kada je došao na mjesto halife, pozvao dobre i pobožne ljude i rekao: 'Ja sam iskušan ovom nesrećom, pa me posavjetujte.' Omer b. Abdulazizi je hilafet nazvao nesrećom, a ti i tvoji prijatelji ga smatrate blagodatima." Er-Rešid je plakao, čuvši te riječi, a halifin drug se obrati Fudajlu: „Budi milostiv prema vladaru pravovjernih." Fudajl mu odgovori: „Ti i tvoji prijatelji ga ubijate, a meni govorite da budem blag prema njemu!" Fudajl je ovim želio kazati da je nesavjetovanje vladara isto što i njegovo ubistvo. Na to je halifa nastavio: „Daj još, Allah ti se smilovao."

Fudajl je nastavio savjetovati ga i opominjati, a onda mu reče: „O ti čovječe lijepa lica, ti ćeš na sudnjem danu biti pitan za ove ljude. Ako možeš da zaštitiš svoje lice od vatre uradi to, ali nikako ne smiješ osvanuti niti zanoćiti a da u svome srcu nosiš iole prijevare i pakosti prema svojim podanicima,jer je Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Nema niti jednog čovjeka koji ima neku upravu i vlast nad muslimanima, pa ih bude varao i u takvom stanju umro a da mu Allah neće uskratiti Džennet!"

Harun er-Rešid je plakao, a onda upitao Fudajla: „Imaš li kakav dug da ti ga odužim?" On je odgovorio: „Da, imam, dug prema mome Gospodaru za koji me još nije pitao. A teško meni, ako počne zalaziti u detalje i teško meni ako ne prihvati moje argumente!" Halifa mu reče: „Mislio sam na dugove prema ljudima." Fudajl mu reče: „Moj Gospodar mi nije to naredio. Naredio mi je da Njegovo obećanje smatram istinitim i da se pokoravam Njegovoj naredbi." „Ovo je hiljadu zlatnika, uzmi ih, potroši ih na svoju porodicu i pomogni se u ibadetu Svome Gospodaru,"

reče mu halifa. Ali Fudajl odgovori: „Slavljen neka je Allah! Ja te upućujem na put uspjeha, a ti mi tako uzvraćaš! Allah ti dao dobro i pomogao te!“ zatim je ušutio i nije izustio ni jedne jedine riječi. Fudajl je bio izrazito skroman čovjek. Uvijek je gajio osjećaj svojih nedostataka u Allahovim pravima, uprkos brojnosti svojih namaza i ibadeta.

Kako je divna nada u trenicima kada duša izgubi orijentir, kako je divna nada koja je tada izvodi iz tame grijeha u svjetlo pokornosti!

O ti čovječe, ti što si u grijehe uronio i s nepokornošću pretjerao! Pogledaj ovog velikog učnenjaka kako je osjetio slast pokornosti Allahu! Nije izgubio nadu u Allahovu milost! Okrenuo se od dunjaluka i njegovih prolaznih ukrasa ka svjetlu božanskom, koje ljudsku dušu izbavlja iz grijeha i nizina!

AHMED B. HANBEL

Ahmed b. Hanbel, opisujući neke detalje njegovog mučenja, priča: „Kada je donešen bič, Mu'tesim je pogledao u njega, a zatim rekao dželatima: 'Počnite.' Onda je bič uzeo neki čovjek i udario me je dva puta i tako nastavio. Kada je došao do 19 udaraca, halifa je prišao i rekao mi: 'Ahmede, zbog čega sebe ubijaš? Tako mi Allaha, ja sam prema tebi blag. Želiš li da poraziš ove?' Neki koji su bili tu prisutni povikaše: 'Teško tebi, halifa ti stoji nad glavom!' Drugi rekoše: 'Vladaru pravovjernih, okrvavi mu vrat! Ubij ga!' Halifa reče: 'Ahmede, teško tebi, koje su tvoje riječi?' Ja sam odgovorio: 'Dajte mi nešto iz Allahove knjige ili sunneta i ja ću to reći!'" Imam Ahmed je ovim želio ukazati da je i dalje čvrst i nepokolebljiv u stavu da Kur'an nije stvoren.

„Mu'tesim se onda vratio, sjeo i rekao dželatu: 'Počni i budi strožiji, Allah ti ruke oduzeo.' Onda je Mu'tesim po drugi put ustao i rekao: 'Teško tebi, Ahmede, odgovori mi!' Ljudi oko mene su mi počeli govoriti: 'Ahmede, tvoj vođa stoji iznad tvoje glave, udovolji mu kako bismo te ostavili na miru!' Ja sam rekao: 'Vladaru pravovjernih, dajte mi nešto iz Allahove knjige!' Halifa se vratio i rekao dželatu: 'Pristupi.' Dželat je nastavio bičevati me sa dva biča, dok nisam pao u nesvijest. Izgubio sam svijest od žestokih udaraca."

Nakon žestokih udaraca i tamnice, Mu'tesim se pobojao da bi imam Ahmed mogao umrijeti, a narod

se protiv njega pobuniti, te je prestao bičevati ga i predao ga porodici.

Šta je to što je učinilo imama Ahmeda sposobnim podnijeti udarce i bičevanja koje nisu mogli podnijeti ni postojana brda! Šta je bio razlog te nije popuštao niti odustajao od svoje odlučnosti i čvrstine? Šta je to iz njegove duše izagnalo očajanje i beznađe, uprkos tome što je njegovom neprijatelju data vlast nad njim i što nije imao izlaza?

To je nada i ne padanje u očaj od Allahove milosti i dobrote! Tako vjernici crpe svoju snagu iz božanske svjetlosti u trenucima kada ih poteškoće okruže i kada ih problemi zadese! Neka Allah podari obilnu i široku milost imamu Ahmedu!

KRALJ ABDULAZIZ

Kralj Abdulaziz Ali Saud je rođen u Rijadu 1297/1880. godine i uspio je povratiti Rijad 1319/1902. godine u bici pred kojom istoričari i danas stoje u čudu diveći se hrabrosti i strategiji. Iz Rijada je ovaj Soko Poluostrva krenuo u nastavak borbe i truda. Uspio je objediniti državu. Uspio je objediniti sve rascjepkane krajeve zemlje. Od tih krajeva, 21. Džumades-sanije 1351. godine ili 23. Septembra 1932., što je sada nacionalni praznik Kraljevine.

Uspjeh u aktivnostima kralja Abdulaziza leži u tome što se on oslonio jedino na Allaha. Ni od koga drugog nije tražio pomoć niti podršku. To je uspio i sposobnošću rješavanja problema shodno prioritetima koje je on na osnovu svoga viđenja ustrojio.,

Mi ovdje trebamo napraviti razliku između onih bitaka koje su se odvijale prije obnove i onih poslije obnove, počevši od velike bitke koju je kralj iz porodice Saud poveo u Nedždu pa sve do učešća njegovih snaga u palestinskom ratu 1948. Godine.

Možda je najznačajniji trag koji je ovaj veliki vladar ostavio kraljevini i svome narodu, a što je bio i temelj na kome se i danas temelji, a to je prodoran i čvrst put, metodologija u upravljanju i vlasti. Ta metodologija se zasniva na šerijatu, ne zapostavlja šuru, prisegu niti nasljedstvo.

U svojoj knjizi *Soko pustinje* zapadni putopisac Bisar Rofajl govori sa uvažavanjem i respektom o

ličnosti kralja Abdulaziza, o njegovoj reformatorskoj, društvenoj, političkoj, strateškoj, vojnoj i sigurnosnoj ulozi u izgradnji i obnovi temelja Kraljevine. Govori o njegovoj ulozi u pisanju historije ove kraljevine, o njegovim umnim i inovatorskim sposobnostima koje su mu pomogle da prevaziđe sve probleme i poteškoće, da riješi probleme s kojima se susretao na svome putu, da iznađe obrazac za svaku okolnost koja se iznova pojavi. Kada čovjek bude imao iskren odnos prema svome Gospodaru, Allah mu otvori vrata Svoje pomoći i uspjeha u mnogobrojnim poljima.

IBN ABDULVEHAB

Imam Muhammed b. Abdulvehab je rođen 1115. hidžretske godine. Odgajan je na lijep i ispravan način. Vrlo rano je počeo učiti Kur'an i angažovati se u učenju. Prvo znanje iz fikha sticao je pred svojim ocem šejhom Abdulvehabom b. Sulejmanom. Kada je dostigao punoljetstvo, obavio je hadž i učio pred nekim učenjacima u Haremu. Nakon toga je otišao u Medinu i tamo sticao znanje kod medinskih učenjaka. Nakon Medine, na putu sticanja znanja je otišao u Irak, u grad Basru gdje se susreo s njenim učenjacima. Tamo je stekao znanja koliko je Allah odredio i počeo pozivati ljude u monoteizam i slijeđenje sunneta. Objavio je ljudima kao obavezu da svoje vjerovanje moraju crpiti iz Kur'ana i sunneta Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Nakon toga se uputio u grad Harimla. To se dogodilo u petoj deceniji 12. vijeka po Hidžri. Nakon toga se uputio u Ujejnu, gdje je namjesnik bio Osman b. Muhammed b. Ma'mer. Šejh je došao u ovaj grad, a namjesnik mu je ukazao dobrodošlicu i ugostio ga. Tada mu se obratio i rekao mu: „Pozivaj Allahu, a mi ćemo biti uz tebe i pomagati te." Iskazao mu je pažnju, ljubav i slaganje u njegovim stavovima.

Jednog dana je šejh kazao emiru Osmanu: „Hajde da porušimo turbe Zejda b. Hattaba, r.a., jer njegova izgradnja nije ispravna. Uzvišeni Allah nije zadovoljan takvim djelima, a Poslanik, s.a.v.s., je zabranio izgradnju na grobovima i njihovo uzimanje za bogo-

molje. Ovo turbe dovodi ljude u iskušenje i mijenja njihovo vjerovanje." Emir Osman je rekao: „Nema prepreke tome." Šejh je na to odgovorio: „Bojim se da se stanovnici Džebilije, sela u blizini turbeta, ne pobune." Tada je Osman krenuo s vojskom od 600 boraca da poruši turbe. S njima je bio i Šejh. Kada su se približili turbetu. Kada su stanovnici ovog mjesta čuli za to, izašli su kako bi ga zaštitili.

Kada su vidjeli emira Osmana, odustali su od toga i vratili se, te je šejh prišao i lično porušio turbe. Allah je ponizio ovu praksu šejhovim rukama.

Stanovnici Nedža su u vrijeme prije davetskog angažmana šejha Ibn Abdulvehaba bili u nezavidnoj situaciji, kada je vjera u pitanju. Veliki širk se već bio raširio u Nedždu. Toliko se raširio širk da su ljudi počeli obožavati turbat, drveće i kamenje. Počeli su tražiti zaštitu i upućivati dove Allahovim stvorenjima, ljudima i bićima koja su potpuno bila bez razuma. Proširili su se i sihrovi i vračanja. Ljudi su počeli pitati vračare i vjerovati im u njihova proročanstva. To su prezirali samo oni za koje je Allah to odredio. Ljudi su se okrenuli dunjaluku i njegovim čarima. U Nedždu se bio proširio i običaj činjenja dova džinima, traženje njihove pomoći kao i prinošenje žrtava njima i njihovo metanje u uglovima kuće, u nadi da će se postići njihova naklonost i sačuvati se njihovog zla. Kada je šejh vidio ovu vrstu širka, njegovu zastupljenost među ljudima i nepostojanje prijekora i osude toga. Vidio je da nema davetskih aktivnosti koje bi to spriječile. Pokazao je vrhunac ozbiljnosti i strpljivosti u davetu. Znao je da je borba neminovna, znao je i neminovnost strpljivosti i podnošenja patnji i uznemiravanja. Zbog toga je u Ujejni uložio maksi-

malan trud u podučavanju, podsticanju i usmjeravanju ljudi. Uspostavio je korespondenciju sa učenjacima ne bi li ih podstakao da zajedno s njim pomognu Allahovu vjeru i okrenu se protiv ovog širka i devijacija koje su se javile. Veliki broj učenjaka Nedžda, dvaju Harema i Jemena mu se odazvao i iskazao svoje slaganje s njegovim stavovima. S druge strane, bilo je i onih učenjaka koji su mu se suprotstavili, prekorili su njegov poziv i kritizirali ga.

Šejh je više od pedeset godina ustrajao u pozivanju Allahovoj vjeri. Njemu pripada velika zasluga zato što su se ljudi vratili ponovo Allahovom zakonu, udaljili se od zablude i vratili istini. Svjetlo Allahove vjere je obasjalo Arapsko poluostrvo i džamije su se ponovo ispunile studiranjem i izučavanjem Allahove knjige i plemenitog sunneta. Umro je 1205. Godine, a njegovi potomci, sinovi, unuci, učenici i pomagači su nastavili s borbom i upozoravanjem ljudi na novotarije i devijacije. Šejh Muhammed b. Abdulvehab je podnio različite vrste zlostavljanja i ismijavanja od strane običnih ljudi i onih koji su promovirali i držali se novotarija i devijacija. Ali sve to ga nije bacilo u očaj, nije ga okupiralo niti zaokupilo od poziva u čišćenje umova ljudi od širka i novotarija koje su se umalo uvriježile u njihove umove. Neka se Uzvišeni Allah smiluje šejhu i nagradi ga najljepšom nagradom za njegov doprinos.

ER-RAFI'I

Mustafa Sadik er-Rafi'i je rođen 1880. Godine u mjestu Buhtejm, u provinciji Kaljubija. Nakon toga se naselio u gradu Tanta i tu proveo čitav svoj život.

Er-Rafi'i je počeo pohađati školu sa svojih dvanaest godina, završio je osnovnu, ali nije nastavio dalje jer se teško razbolio. Ta bolest je toliko bila jaka da je ostavila posljedice na njegov sluh. Sluh mu je počeo slabiti sve dok nije potpuno oglunjeo ne napunivši ni trideset godina. Ništa iz okolnog svijeta do njega više nije dopiralo.

Ali je er-Rafi'i pristupio pisanju i učenju tako da se počeo baviti zapisničarskim poslovima u šerijatskim sudovima da bi stalno zapošljenje našao u sudu grada Tante gdje je ostao do posljednjeg dana.

Zbog svog stanja nije se puno miješao s ljudima, ali je bio jako lijepog ophođenja i precizan u poslovima. Također je bio poznat po snazi svoje pobožnosti i slijeđenja tradicije prijašnjih generacija.

Svoje jezičke informacije i sposobnosti er-Rafi'i je obogatio učenjem napamet Kur'ana, hadisa, izrekama islamskih velikana, poezijom, retorikom i izrekama prijašnjih i kasnijih autoriteta. Bio je izvanredan pjesnik, dobar pisac i kritičan historičar.

Er-Rafi'i je, uprkos kratkoći svog života, za sobom ostavio značajna i bogata književna djela. Ostavio je dva divana poezije a uz to i brojna književna djela i samostalne kaside.

Tako ovaj nedostatak sluha nije bio razlog koji je er-Rafi'ija bacio u očaj. On je uspio, bio je inovator u svojoj oblasti. Ovako je stanje uspješnih koji svaki svoj nedostatak pretvaraju u oštricu kojom ocrtavaju priču svoga izvanrednog uspjeha!

IBN BAZ

Njegovo ime je Abdulaziz b. Abdullah b. Abdurrahman b. Muhammed b. Abdullah Alu Baz, to je jedna veoma značajna porodica u oblasti znanja, trgovine i poljoprivrede. Poznata je po dobroti i lijepom moralu. Porijeklo ove porodice je iz Medine, a Ibn Baz je rođen u Rijadu, prijestolnici Nedžda 12. zul-hidžeta 1330. godine, gdje je odrastao i ostario. Nije napuštao ovaj grad osim radi hadža i umre.

Šejh je dobro vidio u prvim godinama svog života. Allah je htio iz Svoje prevelike mudrosti da mu vid počne slabiti 1346. Godine kao posljedica bolesti koja je pogodila njegove oči. Tada je imao oko 20 godina. Ali to ga nije odvratilo od sticanja znanja niti umanjilo njegove ambicije i odlučnost. Ustrajao je u sticanju znanja držeći se najbolje grupe plemenitih učenjaka i dobrih islamskih pravnika. Od njih se veoma dobro okoristio. Na početku njegovog naučnog života pružili su mu ispravnu riječ, korisno znanje i podsticaj za dostizanje najvrijednijih stvari. Dali su mu plemenit odgoj, lijep moral i dobro obrazovanje. To je ostavilo najvećeg traga i najdublju korist u njegovoj ustrajnosti.

Bitno je spomenuti da se šejh Abdulaziz gubitkom vida puno okoristio. Ovdje ćemo spomenuti samo četiri stvari:

Prvo: velika nagrada i lijepi sevap kod Uzvišenog Allaha. Imam Buhari u svome *Sahihu* prenosi hadisi

kudsi gdje Uzvišeni Allah kaže: „Kada iskušam Svoga roba tako što mu uzmem njegova dva draga oka, za uzvrat ću mu dati Džennet."

Drugo: Snaga memorije i izvanredna inteligencija. Šejh je bio hafiz svog vremena u hadisu. Kada bi ga upitao o nekom hadisu iz šest najpoznatijih hadiskih zbirki ili iz nekih drugih poput Musneda imama Ahmeda, u većini slučajeva bi izdiktirao taj hadis sa senedom, metnom i govorio o njegovim značenjima i prenosiocima.

Treće: zanemarivanje dunjalučkih ljepota, iskušenja i ukrasa. Šejh je bio veoma skroman i pobožan. Okrenuo se od dunjaluka i svoje srce usmjerio prema Ahiretu, prema skormnosti i poniznosti pred Uzvišenim Allahom.

Četvrto: okoristio se nedostatkom svoga vida tako da je ustrajao i sebe podsticao na sticanje znanja. Tako je postao jedan od velikih učenjaka i isticao se širinom znanja, sposobnošću spoznaje i snagom argumenata. Svjetlost očiju Uzvišeni Allah mu je zamijenio svjetlošću srca i ljubavlju prema znanju, rječitošću, koračanjem na ispravnom putu i inteligencijom u prsima.

Ono što je povećavalo njegov ugled bilo je i to što je izbjegavao govor, izbjegavao je ružne riječi i potpuno se udaljio od svega onoga što bi moglo okrnjiti njegov stid.

Ovim veličanstvenim položajem, mjestom i dostojanstvom uspio je postati simbol skrušenosti i lijepog ophođenja, simbol ambicioznosti i iskrene odlučnosti.

Šejh je imao nedostatak vida, ali taj nedostatak nije mu bio prepreka u sticanju znanja. Ovo iskušenje

koje ga je zadesilo nije bilo razlogom da se očaj useli u njegovo srce. Potpuno se predao Allahovoj odredbi i vjerovao u Njega. Zbog toga mu je Gospodar podario Svoju dobrotu, snagu memorije i dubinu znanja što je doprinjelo tome da zasluži uzvišeno i visoko mjesto. Pogledaj, o ti očajni, i razmisli koliko je samo ljudi s dobrim vidom živjelo u vrijeme šejha i u toku čitave historije, a iza sebe nisu ostavili nikakav trag niti su ostali u sjećanju ikome! Ovako je šejh svoje iskušenje pretvorio u dar!

OMER MUHTAR

Omer Muhtar je rođen 1858. godine od pobožnih i dobrih roditelja. U mjestu Batnan kod Brege. Otac mu je umro na putu prema Meki gdje je krenuo obaviti hadž. Od kako su Italijani zauzeli Tripoli i Bregu, pa sve dok poraženi i potučeni nisu napustili Libiju, Libijci su priču svoga otpora i borbe ispisivali svojom krvlju. Pokazali su da narodi koji se ponose svojom vjerom i svojom istorijom ne mogu biti uništeni uprkos materijalnoj snazi i moći koja se ogleda u puškama i topovima kojim bivaju napadani. Širom zemlje su se proširile vijesti o italijanskom napadu na Tripoli i Bregu. Među prvima koji su pristupili u pomoć Osmanlijama u borbi protiv Italijana u Bregi bio je veliki mudžahid Omer Muhtar. U početku je preuzeo upravu nad Zelenim brdima, da bi kasnije preuzeo potpuni komandu nad svim odredima mudžahida. Ovaj veliki heroj se nimalo nije kolebao u prihvatanju ove komande. Organizirao je nacionalnu vojsku čiji plan je bio organizirati odbranu i napadati neprijatelje iz zasjede. Kada god bi Italijani napustili svoje logore, mudžahidi bi ih napali, nanijeli im teške gubitke i zarobili brojna sredstva koja su im bila neophodna u borbi.

Nakon toga Italijani su pokušali unijeti klicu razdora među mudžahidima, te su Omeru Muhtaru ponudili veliko bogatstvo. Nastojali su privući ga ugodnim i lijepim životom u blagodatima, ali nisu uspjeli.

Nakon okupacije juga Libije 1927. godine Italijani su uspjeli prekinuti komunikaciju između Zelenih planina i Brege s jedne strane i Egipta s istočne strane, kao i vezu s ostalim senusijama na jugu. Tako su doveli Omera Muhtara i njegove mudžahide u potpunu izolaciju na sjeveru.

Da li je Muhtar oslabio, da li je malaksao? Da li je očajanje pronašlo put do njegova srca? Ne, ni slučajno! Svi ovi događaji nisu imali nikakvog utjecaja na njega. Osmjehivao se osmjehom čovjeka koji se pouzdaje u svoga Gospodara, koji vjeruje u svoga Stvoritelja i Njegovu objavu! Nastavio je svoju borbu uprkos okolnostima i rezultatima. U ovim teškim okolnostima, okolnostima tame i očaja, izvodio je napad za napadom u okolini Derne, tako da je prinudio Italijane da izađu s vojskom u susret. Sukobili su se i bitka je trajala dva dana. Pobjeda je bila na strani Omera Muhtara.

Kada je Uzvišeni Allah htio da okonča Omerov život šehadetom, Omer je izašao, kao po običaju s grupom od četrdeset konjanika kako bi ispitao položaje neprijatelja. Izgubio je centralu ostalih mudžahida, te je prošao kroz jednu dolinu kuda je prolazak bio otežan. Za njega su, posredstvom svojih špijuna saznali za njega. Naređeno je da se opkoli dolina i Omer Muhtar i ljudi s njim su u jednom trenutku shvatili da se nalaze u neprijateljskom obruču. Tu se povela žestoka borba. Uprkos brojnosti neprijatelja i njihovom obruču, uspjeli su probiti njihovu liniju i proći zapadno. Ali su ih tamo iznenadile druge itali-

janske snage. Muhtarove snage su bile na izmaku, a upustili su se drugu bitku u kojoj su poginuli svi vojnici koji su bili u društvu Omera Muhtara. Ubijen je i njegov konj, koji je pao na njega, ali je Omer uspio izvući se. Nastavio je sam pružati otpor sve dok nije ranjen u ruku. Nakon toga su na njega navalili neprijatelji i savladali ga. Zarobili su ga ne znajući ko je on. Kada su saznali o kome se radi, poslali su ga u Susa, odakle je prebačen u zatvor u Bengaziju.

Italijani su doveli Omera Muhtara u sudnicu okovanog u gvožđe i sa svih strana okruženog čuvarima. Suđenje je i po načinu i po procesu bilo formalno. Dan prije suđenja su pripremili vješala i počeli s pripremama za pogubljenje i sprovođenje presude prije njenog izdavanja. Cijelo suđenje, od početka do kraja trajalo je sat i petnaest minuta. Nakon takvog suđenja izdata je presuda da Omer Muhtar bude pogubljen. On je to dočekao kur'anskim ajetom: *Svi smo mi Allahovi i Njemu se vraćamo.*

Ujutru, u srijedu 11. septembra 1931. Italijani su sproveli smrtnu kaznu objesivši Omera Muhtara. Kada su vidjeli da nije umro, po drugi put su ponovili vješanje. Strah od ovog junaka je ispunjavao njihova srca i nakon njegove smrti. I prije nego je dostojno umro, prenijeli su njegovo tijelo ka Bengaziju i ukopali ga u veoma dubok kabur zabetoniran cementom. Pored groba su postavili stražara koji je dugo vremena tu ostao. Bojali su se da stanovnici Libije ne izvade njegovo plemenito tijelo.

Da je Omer Muhtar svoje srce ispunio očajom ili

bio poražen pri prvom susretu s neprijateljom, onda klica džihada ne bi bila zasijana, Libija se ne bi oslobodila, ne bi postala nezavisna niti bi protjerala italijanskog kolonijalizatora sa svoje teritorije. Takve su ambicije velikih ljudi! Njihova duša je uvijek vezana za svog Stvoritelja. Ko bude u takvom stanju, onda očajanje ne može naći puta do njegovog srca.

SULEJMAN ER-RADŽIHI

Šejh Sulejman b. Abdulaziz er-Radžihi počeo je iz ničega, sve dok nije postao jedna od najznačajnijih ličnosti na mapi istaknutih biznismena. Očajanje se nikada nije uselilo u njegovo srce. Bio je iskren prema Allahu u svakom svom malom i velikom postupku, pa je Allah i potvrdio njegovu iskrenost. U svom gostovanju na televiziji nije se ustručavao navesti čitavu svoju historiju, od vremena kada je bio nosač i zarađivao jedan rijal dnevno, pa sve dok nije postao direktor pod čijom upravom je bilo 15 hiljada radnika.

Poslušajte ga kako sa skromnošću i pouzdanju priča kazivanje o toku svoje životne borbe: „Odrastao sam kao i drugi mladići u ovoj zemlji. Jedina diploma koju sam imao bila je diploma osnovne škole. Trgovci toga vremena nisu posjedovali više od hiljadu ili hiljadu ipo rijala, i to ukoliko je tvrdica. Na početku mog životnog puta počeo sam kao nosač, zarađujući po jedan rijal dnevno. To sam radio iz ponosa i muškosti, nisam mogao dozvoliti sebi da pružim ruku i tražim od nekog nešto. Nakon toga sam radio kao šegrt, a onda kao lugar. Iznosio sam pepeo iz kuća, miješao ga sa zemljom i od toga pravili mesdžide. To sam radio za 10 rijala dnevno. Vlasnici kuća su mi kao zamjenu za pepeo koji bi mi dali tražili da im očistim peći za pečenje hljeba, tako da sam se posvetio i pekarstvu. Postao sam vrstan pekar. Prvi moj korak u

ekonomiji bio je kada me je brat Salih er-Radžihi pomogao i zaposlio kao službenika 1965. godine. Tada je moja plata iznosila hiljadu rijala."

Poslušajte šejha Sulejmana kako priča o tajni svoga uspjeha: „Uz Allahovu pomoć, imao sam program svoga rada od koga nisam nikada odustao, bez obzira da li sam radio u menjačnici, u poljoprivrednim časopisima, u fabrici i drugim projektima. Ja sam prvi koji je dolazio na posao i posljednji koji ga je napuštao. Smatram da vlasnik mora biti angažovaniji i upošljeniji od ostalih radnika. U prvu kompaniju er-Radžihi koju sam osnovao dolazio sam prije zore sa sendvičom u džepu. Dolazio sam u kancelariju dva sata prije ostalih radnika. Tako sam počeo raditi kako bih izgradio svoju trgovačku konstrukciju i uspostavio njene principe."

SALIH ER-RADŽIHI

Početak finansijskog i poslovnog puta šejha Saliha er-Radžiha bio je nošenje i prodaja izlomljenih i polovnih stvari. Ujutru bi nosio teret za male pare, a nakon ikindije bi prodavao lomljene i polovne stvari. To je bilo četrdesetih godina prošlog vijeka.

Svoj trgovački život, šejh er-Radžihi je počeo s nule. Nikada nije ni pomislio da njegovo bogatstvo može dostići ove razmjere. Dogodilo se onako kao što je ispričao u razgovoru s novinarima: „Radio sam danonoćno, kupovao i prodavao sitnice poput ključeva, brava i sličnih polovnih sitnica i stvarčica." Prodaja ključeva i brava ga je odvela do ključeva jedne od najvećih riznica i banki u Saudiji.

On nastavlja: „Nisam imao sreće u potrazi za zalogajem hljeba od mog rođenja u Bekiriji." O svom početku u oblasti bankarstva on priča: „U starom Rijadu, na jednom platou sam sjedio i pružao usluge promjene novca ljudima. Nakon što sam počeo raditi na tom mjestu ljudi su počeli dolaziti kod mene i mijenjati novac."

Godine 1366., otvorio je prvu mjenjačnicu odakle je počela s radom trgovačka kompanija er-Radžihi koja je danas prerasla u veliku ekonomsku imperiju.

Neumoran rad i požrtvovan trud stoje iza halal opskrbe. Njegova aktivnost, koja ne poznaje i ne prihvata očaj, vodila ga je, uz Allahovu pomoć u ostvarenje onog cilja i dostizanje onog stepena koji zaslužuje.

PREDAH UZ STIHOVE

I onda kada se prepreke pred tvojim željama ispriječe
I tada je strpljivost ta što svjetlu njihovog ostvarenja vrata otvara.

Ne očajavaj, makar tvoje želje neizmjerne bile
Kada se strpljivošću okitiš vidjetćeš iz bespuća izlaza.

Strpljivom će se želje njegove ispuniti
Onom što na vrata zakuca, ona će se otvoriti!

SALIH EL-UDŽEJRI

Godine 1945., u ruke kuvajtskog astronoma Saliha el-Udžejrija došla je knjiga iz astronomije *Zejdžul-masri* egipatskog autora, velikog profesora Abdulhamida Mursija Gajsa. Udžejri je pročitao više puta, ali su neke informacije ostale njemu ne shvatljive. Uputio se u Egipat kako bi se sureo s autorom knjige, kako bi mu on protumačio one informacije koje nije razumio. Od Kuvajta do Basre je otišao iznajmljenim autom, zatim od Basre do Bagdada vozom. Iz Iraka do Šama je otišao automobilima jedne kompanije, zatim do Bejruta automobilom, a iz Bejruta do Aleksandrije brodom, a onda vozom do Kaira. Autobusom je otišao do Južne provincije, a onda automobilom. Zatim je uzjahao na jahalicu i išao baštama kroz selo sve dok nije došao do kuće ovog autora. Vidio je da je to starac koji je prešao osamdeset godina. Kod njega je ostao dugo vremena, gdje je naučio puno stvari o astronomiji a uputio ga je i na značajne knjige iz te oblasti. Nakon toga ga je poslao u Kairo gdje je stekao dodatne informacije o astronimiji. Uputio se na Univerzitet kralj Fuad I gdje je specijalizirao astronomiju. Tu je završio svoje studije i postigao značajan uspjeh. Nakon toga je otišao na sjever Egipta u grad Mensuru gdje je upotpunio svoje astronomske studije.

Godine 1952. u Mensuri je održano zasijedanje Visoke astronomske komisije udruženja egipatskih astronoma, gdje je odlučeno da se el-Udžejriju da

drugo naučno priznanje za njegov doprinos u naučnim otkrićima. Donešena je odluka da bude aktivan član udruženja. Nakon ovog njegovog studijskog putovanja koje je potrajalo sedam godina, vratio se u Kuvajt.

El-Udžejri je nastavio potragu za znanjem kroz istraživanja, proučavanja, posmatranja, računanja, otkrićima i obilascima institucijama i organizacijama koje se bave astornomijom. Na tom putu posjetio je Britaniju, Ameriku, Švicarsku, Njemačku, Francusku, Tursku, Iran, Irak, Siriju, Liban, Jordan, Palestinu, Saudiju, Sudan, Tunis i Alžir. Učestvovao je na mnogim arapskim i međunarodnim kongresima astronoma. Godine 1981., Kuvajtski univerzitet mu je dao titulu počasnog doktora nauka, prvi put u svojoj historiji, za trud i zasluge koje je postigao.

Kada je doktor imao više od osmadeset godina, održao je predavanje omladini gdje je kazao: "Ono što vam želim predočiti i što treba biti vaš cilj, jeste da znanje, nauku postavite na prvom mjestu vaših prioriteta. Čovjek će znanjem postići ono što ne može postići ničim drugim. Niti jedan učitelj ti ne može približiti znanje kao što to možeš uraditi ti sam sebi. Ti si sebi najbolji učitelj. Ti se sam penješ lestvama prema slavi. Ja čvrsto vjerujem da koji god čovjek bude odlučan u postizanju svojih ciljeva u obrazovanju ili nekih svjetskih želja, to će i postići. To će postići ozbiljnošću, trudom, radom, zalaganjem, iskrenošću i ustrajnošću."

Divnih li riječi ispisanih zlatnim mastilom! Kamo sreće kada bi ih lijeni, očajni i izgubljeni kačili na zidove svojih soba. Trebaju znati da ugled i borba nisu zaostavštine koje naslijeđuju slabe generacije! Eto, takvi su borba, trud, strpljivost, neočajavanje i ustrajnost!

GANDI

Mohandas Karamčad Gandi, poznat kao Mahatma, rođen je 2. oktobra 1869. godine u mjestu Porbandar u provinciji Gudžarat, u Indiji. Potiče iz porodice koja je imala dugogodišnje iskustvo u političkom angažmanu.

Ovaj indijski vođa je sav svoj život posvetio širenju političke borbe koja je zasnovana na nenasilnim, mirnim principima. U toj borbi je ustrajao punih pedeset godina. Zadnjih godina svoga života pokazao je posebno interesovanje za zaštitu prava muslimanske manjine. Veoma teško mu je palo osamostaljenje Pakistana i žalio je zbog nesrećnih dešavanja u Kašmiru. Pozvao je hidnuse da poštuju prava muslimana, što je izazvalo srdžbu ekstremnih hindusa.

Gandi je u Indiji tragao za poslom koji je odgovarao njegovoj struci, a gdje bi, u isto vrijeme, očuvao i principe na kojima je odgajan. Ali to nije mogao pronaći, te je prihvatio ponudu koja mu je stigla iz advokatske kancelarije u Natalu, u Južnoj Africi. Otputovao je radi posla 1893. godine namjeravajući ostati samo jednu godinu. Ali stanje indijske kolonije u ovoj zemlji je zahtjevalo da odustane od te namjere, te je u toj afričkoj zemlji ostao pune dvadeset dvije godine.

Godine 1915. Gandi se vratio iz Južne Afrike u Indiju i u nekoliko narednih godina svog društvenog

angažmana postao jedan od najznačajnijih narodnih prvaka. Svoj angažman je s jedne strane usmjerio na borbu protiv nasilja i nepravde, a s druge strane na borbu protiv kolonijalizma. Posebno se, u svome radu, fokusirao na probleme radnika, seljaka i ljudi koji ne pripadaju ni jednoj kasti.

Godine 1932. počeo je s postom sve do smrti, protestujući tako protiv prijedloga zakona o izborima koji je diskriminirao one koji nisu pripadali niti jednoj kasti u indijskom društvu. To je natjeralo političke i vjerske vođe da pribjegnu kompromisu, te je povećan broj zastupnika u parlamentu koji mogu biti iz ove grupe ljudi, a i otklonjene su izborne diskriminacije.

Gandi je kritizirao i britanse zakone koji su britanskoj vlasti garantirale monopol na eksploataciju soli, što ih je dovelo u tijesnac. Gandi je predvodio narodnu povorku koja je išla prema moru kako bi iz njega vadila so. Godine 1931. ovaj problem je riješen uz kompromis ovije strane i okončan potpisivanjem takozvanog Delhijškog ugovora.

Godine 1940. ponovo se vratio građanskoj neposlušnosti. Izrazio je protest zato što je britanska vlast u Indiji uvukla u rat Indiju, ne dozvolivši joj da se osamostali. Ova neposlušnost je trajala sve do 1941. godine, kada je Gandi uhapšen i u zatvoru ostao sve do 1944. godine.

Gandijevi pozivi na poštovanje prava muslimanske manjine od strane hindu većine nisu naišli na blagonaklon stav. Neki ekstremni hindu pokreti su ovaj njegov poziv smatrali velikom izdajom i odlučili su eliminirati ga. I doista, 30. januara 1948. jedan hindu ekstremista je na Mahatmu Gandija ispalio tri projektila od kojih je Mahatma odmah pao mrtav u

79. godini života.

Ovo je jedinstvena borba koja ne poznaje očajanje, borba samog čovjeka koji ne posjeduje ništa do svoje unutarnje snage u koju je vjerovao, i kojom se ispriječio opremljenom i do zuba naoružanom kolonijalizatoru. Kazne, zatvor, mučenja i prijetnje nisu ga odvratili od njegovih principa. Takvi su snažni ljudi, nikada ne uzmiču pred siluetama straha i nasilja.

ET-TUVEJDŽIRI

On je svijetli primjer čovjeka borca koji je svoj životni put počeo od nule. Peo se uz stepenice uspjeha kako ne bi dozvolio očaju da dopre do njega, uprkos teškim okolnostim u kojima je živio.

Nekada okolnosti natjeraju čovjeka da izađe na tržište rada u godinama rane mladosti. To nekada čini da neki ljudi prestanu sa školovanjem. Čovjek se posvjećuje životnom radu i uči od života. Malo je onih koje teške okolnosti u mladosti nagone da ustraju u obrazovanju, a još manje do te mjere da ustraju u sticanju najviših diploma i najznačajnijih položaja.

Ovo se dogodilo s mladićem Muhammedom Ibrahimom et-Tuvejdžirijem koji se rodio u gradu Džebilu u istočnoj oblasti Saudijske Arabije 1946. godine. Odmah nakon završetka osnovne škole, društvene i ekonomske prilike su ga nagnale da potraži posao.

Sa nepunih četrnaest godina radio je u depou železničke stanice dva mjeseca, da bi kasnije prešao na neke lakše poslove. U šesnaestoj godini je počeo raditi kao poštar u jednoj saudijskoj banci, gdje je prenosio papirologiju od administracije do službenika banke.

U takvim okolnostima nastavio je svoje školovanje, pohađajući večernju školu, gdje je stekao diplomu srednje trgovačke škole 1964. godine. To je uticalo na njegovo napredovanje na poslu. Tako je od

službenika koji je raznosio papirologiju postao pisar. Nakon toga je naučio koristiti pisaću mašinu. U poslu je napredovao dok nije postao predsjednik odsjeka za usluge, nakon toga postaje šef odsjeka za trgovačke račune u istoj banci. To se dogodilo 1965. godine.

U toku ovog perioda et-Tuvejdžiri je uspio obezbijediti zalihe koje su mu pomogle da diplomira na menadžmentu na Denverskom univerzitetu u SAD-u 1976. Nakon toga je, 1979. godine magistrirao na istom univerzitetu. Da bi 1982. godine na Univerzitetu države Arizona u SAD-u doktorirao u oblasti menadžmenta poslova.

Nakon toga se ovaj mladi Saudijac posvetio akademskom radu u oblasti menadžmenta. Radio je prvo kao pomoćni profesor na menadžmentu. Godine 1994. počeo je raditi kao redovni profesor na Akademiji menadžmenta u Saudijskoj Arabiji. Uspio je postati i Generalni direktor Arapske asocijacije za razvoj menadžmenta, čije sjedište je u Kairu. Ova Asocijacija je jedna od uže stručnih koja djeluje pri Arapskoj ligi.

Ovo je čovjek borac, koji je vlastitom rukom zdrobio stijenu. Svojim radom je zaslužio ono što je postigao. Izbacio je očaj iz rječnika svoga života, a priča njegovog života je postala odičje na njegovim prsima, kako bi nam ispričala kazivanje o volji koja stoji pred izazovom očajanja!

ŠEJH AHMED JASIN

U zoru jednog ponedjeljka, početkom mjeseca safera 1425. godine ili 22. marta 2004. godine, mudžahid je okončao svoj put, visoko uzdignuti bajrak džihada novim generacijama mudžahida koji će se boriti za oslobođenje Palestine.

Trenutak predaje ovog bajraka bio je i trenutak kada je ovaj insan predao svoju čistu dušu svom Veličanstvenom Gospodaru u blagoslovljenom trenutku, u vrijeme sabah-namaza. Desilo se to i na blagoslovljenom mjestu, na vratima mesdžida. Samo što je ovaj heroj i šehid klanjao sabah, nastupio je trenutak pogibije na Allahovom putu, trenutak šehadeta, koji je on čitav život želio i iščekivao.

Čovjek koji je bio paralizovan, jedino je glavu pomjerao. Iskreno srce kucalo je među hladnim plećkama, a jedina stolica u kojoj je sjedio bila su invalidska kolica. Čak nije mogao ni jesti bez pomoći drugih. Od žeđi bi mogao umrijeti, iako bi mu voda bila pred očima, on nije mogao gutljaj vode sam u usta staviti.

Doista je ovo bilo veliko iskušenje koje mu je Allah dao. Takva je briga Allahovih dobrih robova. Uzvišeni Allah ih je zavolio pa ih je iskušao. To je potpuna nemoć i paraliza koji čine da svijet oko tebe stane onog trenutka kada ti staneš.

Da li je šejh Ahmed Jasin uradio ovo? Da li je

očajanje obuzelo njegov duh? Da li se predao razornom uraganu očaja i beznađa?

Da li se zadovoljio samo s pogledima sažaljenja koji su ga okruživali? Slavljen neka je Allah! Pogledajte kako se vjerničke duše bore protiv očajanja! Oni se predaju odredbi svoga Gospodara smirene duše i zadovoljnog srca, ali se nikada ne predaju očaju, beznađu, apatiji i porazu!

Šehid Ahmed Jasin je veličanstveni primjer čovjeka koji se borio i koji nam je pokazao da iskrenu vjerničku odlučnost ne može oslabiti paralizirano tijelo niti invalidska kolica. Poveo je kolone mudžahida, a njegova hrabrost niti u jednom trenutku nije malaksala niti se predao i prepustio odmoru kakav bolesniku poput njega treba:

I doista, ljudska tijela od umora malaksaju
Kada ambicije i ciljevi ljudske duše veliki postanu

Nije pao u očaj kada je bačen u tamu zatvora, jer je znao da vjernikova svjetlost izvire iz njegove dubine, a lanci i okovi tiranina do njih ne mogu nikada doprijeti da bi ih zauzdali.

Šejh predstavlja veličanstveno čudo u narodnoj borbi širom svijeta. Historija nije zapamtila nikoga ko je poveo borbu jednog naroda potpuno paraliziran, kome je samo glava bila pokretljiva. To je bio samo šejh, borac i šehid Ahmed Jasin. On nije samo predvodio borbu svoga naroda. On je zacrtao, odredio i postavio, uz Allahovu pomoć, džihadsku organizaciju pod čiji bajrak su ušli najodabraniji sinovi palestinskog naroda.

Živio je kao borac, čvrsto vjerujući da prava

paraliza i potpuna nemoć žive u dušama očajnih i beznadežnih, onih što su izgubili nadu u Allahovu milost. U srcu jednog vjernika ne mogu se sastaviti očaj u Allahovu milost i iman u Njega.

Šejh se sa svojom plemenito dušom uputio prostranstvima horizonata. Nije se bojao pasti u ruke svojih neprijatelja, jer je znao da ne može bježati i da to želi. On je znao da je bježanje stvoreno za kukavice i očajnike. Bježanje je za beznadežnike koji se ne smiju suočiti s onim što se oko njih dešava. Pogledajte to zadovoljstvo Allahovom odredbom i te veličanstvene ambicije! Ova dva svojstva su od nepokretnog čovjeka učinili legendu borbe i džihada. Koliko je samo zdravih i sposobnih ljudi koji su živjeli prije njega, s njim i nakon njega, ali nisu uspjeli ispisati svoje ime na stranice historije kao što je to uradio šehid Ahmed Jasin.

Živio je kao borac i vjernik u sudbinu, a umro je kao šehid. To je život u čije pore nikada nije zašao očaj! O ti očajni, pročitaj biografiju ovog čovjeka i reci: slavljen neka je Allah!

NELSON MANDELA

Nelson Mandela je rođen u oblasti Transkej u Južnoafričkoj republici 18. jula 1918. godine. Njegov otac je bio vođa plemena i umro je dok je Nelson bio još dijete. Ali je on izabran za vođu svoga plemena.

Južnoafrička repubila je u to vrijeme bila pod upravom vlasti koja je isticala potpunu rasnu razliku. Crncima nije bilo dozvoljeno izlaziti na izbore, niti su mogli uzeti učešće u političkom životu ili administraciji države.

Mandela je bio svjestan nesreće kroz koju prolazi njegov narod još u vrijeme svojih studija, te se priključio stranci Afrički nacionalni kongres, koja se protivila rasnim podjelama. To se dogodilo 1944. godine.

Mandela je bio direktan nadzornik ovog projekta. Obilazio je zemlju podstičući ljude da ne prihvate i da se suprotstave zakonima koji promoviraju rasne razlike. Promovirao je i organizirao demonstracije i proteste, te je zbog toga protiv njega izdata naredba za hapšenjem.

Godine 1952. je sa svojim prijateljem Oliverom Tambom otvorio prvu crnačku advokatsku kancelariju u Južnoafričkoj Republici. Te godine je imenovan i za predsjednika stranke za region Transvaal, a i za zamjenika predsjednika za cijelu Južnoafričku Republiku. Advokatski rad je još više pojačao njegovu

upornost i čvrstinu u stavu. Bilo mu je dozvoljeno da direktno gleda sve zločine koji su činjeni nad njegovim slabašnim narodom. U isto vrijeme, imao je prilike gledati i sve zločine i smutnje od strane izvršne i zakonodavne vlasti. To je bilo izraženo u toj mjeri da je ostvarivanje crnačkih prava bilo ravno nemogućem.

Sindikat advokata je podigao optužnicu, tražeći da mu se zabrani bavljenje advokaturom, ali je Vrhovni sud odbacio tu odluku. Od tog trenutka, Mandelin život nije imao ni jedan sat smiraja. Nakon brojnih zvaničnih i policijskih pritisaka koji su nad njime vršeni, Mandela je bio prinuđen obznaniti povlačenje sa svih funkcija u stranci. Ali to nije spriječilo vladu da, krajem pedesetih, njegovo ime postavi na listu onih koji su izvršili veleizdaju. Mandela je, s još jednim svojim prijateljom, preuzeo odbranu optuženih i uspio potvrditi njihovu nevinost.

Godine 1962. Mandela je otputovao u Alžir kako bi tamo završio vojnu obuku i organizirao vojnu obuku za članove vojnog krila stranke. Pri njegovom povratku u Južnu Afriku, 1962. godine, uhapšen je pod optužbom za nelegalno napuštanje zemlje i podsticanje na štrajk i izazivanje nerede. Lično je preuzeo svoju odbranu, ali je sud prihvatio odluku o njegovoj krivici i osuđen je na pet godina zatvora. U toku izdržavanja zatvora, počelo je suđenje za slučaj Rivonia, gdje se našlo i njegovo ime. Tu je osuđen na doživotnu robiju pod optužbom za sabotažu.

Mandela nije primijenio svoje stavove. Na njima je ustrajao i unutar zatvora. Bio je stimulans odlučnosti i ambicija i ostalih zatvorenika. Sedamdesetih godina odbacio je prijedlog da bude oslobođen pod uslovom da se vrati u svoje pleme i da se primiri. Također je i u

osamdesetim godinama odbacio prijedlog o puštanju iz zastvora ako se javno odrekne vojnih aktivnosti.

Ali nakon njegovog oslobađanja iz zatvora, u nedjelju 11. februara 1990. godine objavio je zaustavljanje svih vojnih sukoba. Počeli su pregovori koji su 1993. godine rezultirali donošenjem novog ustava u parlamentu, koji se temelji na principu vladavine većine i daje pravo crncima da se uključe u proces izbora. Mandela je dobio Nobelovu nagradu kao i brojna počasna univerzitetska priznanja.

Prvi izbori održani su 27. aprila 1994. godine gdje je Mandela pobijedio. Zakletvu je položio 10. maja i preuzeo vlast. Sve ovo nije uticalo da se njegova odlucnost i spremnost umanje ili oslabe, sve dok nije ostvario svoj cilj, ne padajući u očaj i ne gubeći nadu uprkos svim faktorima koji su tome vodili.

Evo nekih njegovih riječi koje je historija upisala: "Ono što me je moj dugi put na obroncima slobode naučio jeste da kada god čovjek dosegne jedan vrh, pred njim se ukažu drugi koji treba dostignuti i na koje se treba ispeti."

Kada je bio na izležavanju doživotne robije: "Ja sam po odluci moje duše čovjek optimista. Ne znam da li je to u mojoj prirodi ili je takva moja tjelesna konstrukcija, ali od znakova ljudskog optimizma je da čovjek svoju glavu uvijek drži podignutom i da korača naprijed. Prošli su mi brojni trenuci, u kojima sam čak izgubio povjerenje u humanost, ali nikada nisam niti ću ikada zapasti u očaj jer je to put koji vodi u propast i sigurnu smrt."

U trenutku preuzimanja vlasti, nakon borbe koja je trajala punih trideset godina Mandela je izjavio: "Išao sam dugim putem slobode. Uložio sam puno

truda kako ne bih odustao ili pao na tom putu. A ako bih se nekada sapleo, otkrio bih neku tajnu koja mi govori: 'Kada god se slobodan čovjek ispenje na jedno veliko brdo, iza njega nađe naredno na koje se treba ispet.'"

Tako se Mandela nije prepustio tamnom oblaku pesimizma i beznađa da ga prekrije, a koji se bio nadvisio njegovim nebom. Uradio je šta je uradio i zaslužio ono što je postigao.

NA SMRTNIM MUKAMA

Ebu Rejhan je živio 79 godina, posvećen sticanju znanja i predan pisanju knjiga. Kada bi njegova vrata bila otvorena, zatekli bi ga okruženim svim tim. Olovka skoro da nije napuštala njegovu ruku, pogled njegovo oko, ideje njegov razum. Jedino bi malo predahnuo onda kada bi htio nešto jesti ili zamijeniti pero. To je bila njegova navika svakodnevno tokom čitave godine. Sa svog lica skinuo je veo problema. Islamski pravnik Ebu Hasen Ali b. Isa je ispričao: "Ušao sam kod Ebu Rejhana u trenucima dok se borio za život. Dah mu je otežao, a prsa mu se stegla. Upitao me je: 'Kako si mi ono jednom kazao o ništavnosti nasljedstva nene po majci?' Ja sam mu iz sažaljenja odgovorio: 'Pa zar sad pitaš o tome?' Odgovorio je: 'Čovječe, napustit ću dunjaluk sa znanjem o tome. Zar misliš da bi bilo bolje da se prođem toga i umrem kao neznalica?!' Kazao sam mu to što me je pitao, a kada sam izašao čuo sam da je ispustio dušu.

Omer el-Faruk, r.a., je na smrtnim mukama, njegova rana krvari, a on pita svoje drugove da li je završio namaz ili ne?!

Sa'd b. Rebi'a je na Uhudu ranjen, obliven krvlju, ali u zadnjim trenucima života pita za Poslanika, s.a.v.s. To je čvrstina staloženosti i snaga srca.

Pjesnik kaže:

Usudio si se, iako znaš da je smrt neminovna onome ko se usudi,
kao da po kapcima oka čudovišta koje spava ti koračaš,

Pored tebe prolaze junaci, jedan za drugim poraženi
A tvoje lice je nasmijano i usne tvoje osmjeh krasi

Ibrahim b. Džerrah je ispričao: "Ebu Jusuf se razbolio, te sam ga otišao obići. Kada sam došao kod njega, zatekao sam ga onesviješćenog. Nakon što se osvijestio, reče: 'Šta kažeš o tom i tom pitanju?' 'Pa zar i u ovakvom stanju?' upitao sam ga. On je na to odgovorio: 'Nema nikakve zapreke da to učimo. Možda se time neko spasi.'

Nakon toga me upitao: 'Ibrahime, šta misliš, da li je vrijednije bacati kamenčiće na džemrat pješačeći ili jašući?' 'Jašući,' odgovorio sam. 'Pogriješio si,' rekao mi je. Na to sam ja rekao: 'Onda pješice.' 'Opet si pogriješio,' rekao mi je, a onda nastavio: 'Ukoliko se kod džemreta zastaje, onda je bolje i vrijednije gađati ih pješice. A u koliko se ne zastaje, onda je bolje gađati ih jašući.' Onda sam ja ustao i napustio njegovu sobu. Nisam stigao ni do kućnih vrata, a čuo sam vrisak njegove porodice, on je umro."

Jedan od savremenih autora kaže: "Takvi su oni bili! Smrt im je stajala iznad glave sa svim svojim agonijama, duša se stegla, a prsa postala tijesna, nemoć i gubljenje svijesti bi ih obuzelo. Čim bi malo ozdravili i povratili svijest odmah bi pitali o nekim sporednim ili običnim pitanjima, kako bi ih naučili ili druge njima podučili. U takvom stanju im je nastupala smrt:

U tom trenutku i blagi na blagost svoju zaboravi
i razumom obdareni razum svoj pomuti!

Dragi Allahu, koliko je samo nauka bila vrijedna u njihovim srcima! Koliko su njihove ideje bile obuzete naukom i njihovi umovi znanjem! Čak i u zadnjim trenucima, trenucima ispuštanja duše, nisu se sjećali svojih supruga ili djece, već su se sjećali nauke! Neka je na njih Allahova milost! Zbog toga su postali imami u vjeri i znanju! Jesi li naučio išta iz njihove snage koju su pokazali i u smrtnom času? Hoćemo li posrnuti na nauku i napiti se s njenog nepresušnog izvora sada, dok smo zdravi i dok nam ništa ne nedostaje?!

ZAPADNJACI

TOMAS EDISON

Tomas Edison je rođen 1847. godine u gradu Milano u američkoj državi Ohajo. Osnovnu školu je pohađao samo tri mjeseca, jer je nadzornik škole u njemu vidio dijete koje je mentalno zaostalo u odnosu na drugu djecu. Izbačen je iz škole i više mu nije dozvoljeno nastaviti školovanje.

Ovo dijete, koje je po školskom mišljenju bilo umno zaostalo i nesposobno pratiti nastavu, upisalo je svoj naučni patenat pod brojem 1094. Ovaj broj je i dalje zapisan kao redni broj protokola u Agenciji za patente SAD-a.

Nakon što mu je škola zabranila dalji nastavak školovanja, njegova majka je tu odluku smatrala pogrešnom i nepravednom. Podučavala ga je u svome domu uloživši veliki trud i zalaganje. I veoma rano je pokazao zapažene i vidljive rezultate. Edison je u školi bio zreliji i dalekovidniji od direktora i učitelja. Svojim mnogobrojnim pitanjima okupirao je školu, što je rezultiralo da pomisle kako on postavlja brojna pitanja zato što ništa ne shvata i kao dokaz njegovog mentalnog nedostatka, a to njegovo stanje je, zapravo, dokazivalo. Često postavljanje pitanja ukazuje na budnost razuma i neovisnost ideja.

Jedan eksperiment koji je sproveo iz oblasti hemije umalo mu je odnio život. Plamen je zahvatio njegovu laboratoriju i umalo ga vatra nije obuzela. Ovaj

slučaj doveo je do toga da mu sluh bude ozlijeđen.

Spomenuti patent je bio prvi njegov patent upisan u protokol Agencije. Prodao ga je za četrdeset hiljada dolara. U to vrijeme to je bila velika svota novca. Time se oprostio od dana gladovanja i oslobodio spavanja na lošim i nazadnim mjestima. Uspio je posvetiti se samo istraživanju. Osnovao je veliko postrojenje u Njujorku, koje je bilo avangarda svim postrojenjima i laboratorijama u svijetu.

Grejam Bel je uspio doći do otkrića kako prebaciti ljudski glas električnom mrežom. Ali nije uspio proizvesti aparat koji bi ovo značajno otkriće pretvorio u telefon koji bi komercijalno bio isplatljiv. Kompanija Western Union je od Edisona tražila da modifikuje ovaj pronalazak i učini ga dostupnim običnim ljudima. Nakon nekoliko mjeseci, Edison je uspio patentirati ovaj projekat i prodao ga je spomenutoj kompaniji za iznos od sto hiljada dolara. Kompanija je željela da mu sav novac isplati odjednom. Ali on nije zaboravio dane velike gladi, te je zatražio od njih da mu taj iznos isplate u periodu od narednih sedamnaest godina. Želio se osigurati za naredni period. Bojao se da bi se s tim novcem mogao upustiti u projekte koji bi ga odveli u propast. Na taj način je želio osigurati svoju budućnost.

Iako je u Agenciji za patente upisao više od hiljadu pronalazaka koje nije upisao niko niti prije niti poslije njega, njegovo najveće otkriće bio je pronalazak električne sijalice i doprinos osnivanju stanice za generaliziranje električne energije i agencije za njeno distrubuiranje i dijeljenje domovima i kvartovima gradova. Svo vrijeme su ljudi od njihovog nastanka pa sve do tog vremena noći provodili u totalnom mr-

aku. Ovim otkrićem gradovi, kuće i mahale su postali obasjani svjetlom.

Tomas Edison bio je ispred svog vremena. Zbog toga je u svoje vrijeme trpio brojna ismijavanja i izrugivanja, jer je najvao početak epohe elektrifikacije i kraj epohe fenjera i tame.

Kazivanje o Edisonu predstavlja jedno od najljepših kazivanja o borbi i odlučnosti. Ona je ispunjena velikim poukama i plemenitim značenjima koja nam ukazuju da inteligentan čovjek sa jakim ambicijama može se samostalno obrazovati i postići najviše stupnjeve u nauci i istraživanju.

Edison je svoj uspjeh protumačio: "Dva procenta uspjeha leže u talentu i nadahnuću, a 98% leži u trudu i zalaganju." Zbog toga je njegovo ime zaslužno da bude upisan među najzaslužnije ljude na stranicama historije. To je postigao samo zbog toga što se nikada nije predao očaju. Nije se pod naletom pesimizma povukao u mrak i sakrio se od očiju nasrtljivaca koje su uporno zurili u njegovu, za njih, čudnu glavu. Nije se zaustavljao kod njihovog opisa tuposti kojim su ga opisivali. On je bio pred izazovom očaja, te je zaslužio sve ono što je svojom ozbiljnošću i trudom zaradio. Jesi li naučio šta iz kazivanja o ovom velikom istraživaću koji nije pognuo glavu pred naletima oluje očaja, uprkos njenoj žestini i ustrajnosti na nebu njegovog života.

AJNŠTAJN

Albert Ajnštajn (1879-1955) je rođen u Njemačkoj. Nije se, kao dijete, ni u čemu isticao nad ostalom djecom. Sporo je učio govor, tako da je tek u desetoj godini mogao tečno govoriti njemačkim. Njegovi roditelji su se bojali tuposti ili zaostalosti jer je vazda težio snovima u stanju budnosti, koji su ga odvodili iz ovoga svijeta, te nije predavao nikakav značaj školi i školskim obavezama u katoličkoj školi koju je pohađao pet godina. Zbog toga ni njegovi učitelji nisu prema njemu posvećivali nikakvu pažnju. Tako je jedan od profesora te škole podnio izvještaj Ajnštajnovim roditeljima ukazujući im da oblast koju su za njega izabrali nema nikakvog značaja, jer taj mladić nikada neće uspjeti niti u jednoj oblasti.

Događaj koji je ostavio važne tragove na Ajnštajna dogodio se u njegovoj 12. godini kada je pronašao knjigu o matematici, te je odatle učio tehniku, prije nego je to počeo učiti u školi. Sklad teorija je na njega ostavio utisak koji se nije mogao eliminirati.

Godine 1894. nakon što je njegov otac doživio neuspjeh u poslu, njegova porodica se seli u Milano u Italiji. Pošto Ajnštajn nije ispunio uvjete za upis na univerzitet, ostao je iza svoje porodice kod nekih svojih rođaka. Pošto nije bio srećan i zadovoljan svojom školom i stanom, počeo je slabiti u nastavi, tako da je na koncu jedan od njegovih profesora zatražio

od njega da napusti srednju školu, što je on sa radošću prihvatio i otišao svojoj porodici u Milano.

U decembru 1900. godine Ajnštajn je objavio svoj prvi istraživački rad u jednom časopisu koji se bavio fizikom. Iako ovaj tekst Ajnštajnu nije osigurao mjesto u naučnim istraživanjima, ipak je ispunio potrebu svog života za školovanjem i studiranjem. U to vrijeme završio je i svoju tezu o teoriji kretanja čestica i predao je na Univerzitet u Cirihu da bi stekao titulu doktora nauka.

Godine 1902. Ajnštajn je našao stalno zaposlenje u uredu Švicarske agencije za patente. U toj svojoj izoliranosti, dobio je idealnu priliku za posmatranje prostora, vremena i fizičke prirode svijeta. Tako je Ajnštajn u svim narednim godinama u svom malom stanu razvijao svoje ideje.

Godine 1909. Albert Ajnštajn je imenovan za profesora na Ciriškom univerzitetu, ali ulazak u akademski život nije promijenio ništa u načinu njegovog življenja. Godine 1910. odlazi u Prag. Tu je počeo formirati ideje koje su bile osnova njegove opšte teorije relativiteta. Ali ubrzo je shvatio da njegove univerzitetske obaveze, posebno eksperimentalne, mu oduzimaju previše vremena.

Godine 1912. napušta univerzitet i vraća se u Cirih gdje ostaje godinu dana. Nakon toga prihvata mjesto direktora Krajzer instituta u Berlinu. Njegova supruga nije mogla živjeti u Berlinu, te se sa svoja dva sina vratila u Švicarsku. Ajnštajn je bio zauzet ispravljanjem matematičkih grešaka u svojim istraživanjima kada je buknuo rat. Tada su se okolnosti promijenile i svi njegovi kolege su počeli ulagati trud u bodrenju i pomoći ratnih ideja vlasti. Ali Albert Ajnštajn se nije

upuštao u takav posao i bio je protiv rata uopšte. Rezultat njegove snažne koncentracije u istraživanjima bio je da je oslabio u svim aspektima, pa i u zdravlju i 1917. godine je obolio od nervnog sloma. Ali ubrzo mu se zdravlje vratilo uz pomoć njegove rođake Lize, koju je i oženio 1919. godine.

Ajnštajn se u to vrijeme proslavio u naučnim krugovima kao jedan od najvećih fizičara, tako da je sa svih strana bio zasut pozivima za predavanja. Ali zbog nedostatka vremena, ignorisao je većinu tih poziva, jer su mu oduzimala veliki dio vremena predviđenog za rad. Ajnštajn je otputovao u Ameriku i nakon obilaska vratio se u Belgiju, gdje se i nastanio. Nakon toga se vratio u Priston, gdje je napravio nekoliko krugova po SAD-u. U Pristonu je ostao sve do svoje smrti 1955. godine.

Ismijavanje, podcjenjivanje, siromaštvo, oskudica, neuspjeh na početku, neprihvatanje teorija, sve to nije moglo spriječiti da historija upiše njegovo ime. To se dogodilo uprkos tome što su ga mnogi oko njega nazivali različitim imenima, što su tvrdili da njegove studije i proučavanja nemaju nikakve vrijednosti. Njegova odlučnost nije nimalo klonula, a sve ono što ga je vodilo očaju i beznađu, uspješno je savladao, uprkos brojnosti svega toga.

NILS BOR

Na Univerzitetu u Kopenhagenu, u Danskoj na ispitu iz fizike, jedno pitanje je glasilo: "Kako odrediti visinu nebodera uz pomoć barometra?" Tačan odgovor je bio intinuitivan, tako što će usporediti visinu vazdušnog pritiska na zemlji i na vrhu nebodera. Ali odgovor jednog učenika bio je provocirajući za profesora fizike do te mjere da mu je dao nula poena, ne završivši ispravljanje ostalih odgovora. Preporučio je da bude oboren, jer ne posjeduje apsolutnu sposobnost bilo kakvog uspjeha. Odgovor ovog učenika je bio: "Zakačit ćemo barometar na konopac, spustiti ga s vrha zgrade dok ne dotakne zemlju i nakon toga izmjeriti dužinu konopca."

Učenik je predao žalbu upravi Univerziteta, potpuno uvjeren u apsolutnu ispravnost njegovog odgovora. Shodno Statutu Univerziteta, ovlašten je stručnjak koji bi trebao podnijeti izvještaj o ovom problemu. I on je zaključio da je učenikov odgovor tačan, ali da ne ukazuje na njegovo znanje fizike. Odlučili su dati mu drugu šansu, gdje bi mogao ponoviti ispit usmjeno.

Ovaj stručnjak mu je postavio isto pitanje. Na to je učenik odgovorio: "Puno je odgovora na to pitanje koje ja znam, ali ne znam koji odgovor da odaberem." Ovaj mu reče: "Iznesi ih sve." Učenik je odgovorio: "Možete baciti barometar s vrha zgrade i mjeriti

vrijeme za koje će pasti na zemlju. Zatim, može se izmjeriti visina zgrade ukoliko je sunčano vrijeme. Tada ćemo izmjeriti visinu sjenke barometra i visinu sjenke zgrade i na osnovu zakona proporcija izračunati visinu zgrade. Ako želimo dobiti najbrži odgovor, onda ćemo barometar pokloniti čuvaru zgrade u zamjenu za informaciju. Ukoliko želimo zakomplicirati stvari, onda ćemo ići na proračun na osnovu razlike vazdušnog pritiska na zemlji i na vrhu zgrade." On je čekao ovaj učenikov odgovor kako bi vidio njegovu informisanost u fizici. Ali, učenik je naveo ovaj odgovor kao posljednji, jer je taj način mjerenja smatrao najlošijim i najkompliciranijim.

Ostalo je da saznaš da je ime ovog studenta bilo Nils Bor. On ne samo da je položio ispit iz fizike, već je jedini Danac dobitnik Nobelove nagrade za fiziku.

PREDAH UZ POEZIJU

Prijatelju moj, Allaha mi, znaj da nema nesreće
što će čovjeku vječno trajati, pa makar i velika bila

Ako se i dogodi u jednome danu, ne pokori joj se
I nemoj se žaliti čak i onda kada glavu svoju oboriš.

Koliko je plemenitih što su nesrećom teškom iskušani
ali su strpljivi bili i njeno okončanje sačekali.

Koliko je samo talasa što su snažno zapljusnuli
i o hride i stijene strpljivosti se raspršili

U danima nekim duša moja nada mnom bješe ohola
ali vidjevši moju skromnost i ona se primiri

Rekoh joj: 'O dušo moja, umri plemenito
Dunjaluk nam je u rukama bio, a sada je izmigoljio

ELMER TOMAS

Kada sam imao petnaest godina, živio sam u konstantnom strahu i uznemirenju. Bio sam neobično visok za moje godine, a bio sam i veoma mršav i slabog zdravlja. Druga djeca su se ismijavala samnom i zvali su me "dječak izduženog lica." Imao sam takva osećanja prema sebi da sam se bojao susresti se s ljudima. U mojoj izolaciji pomoglo mi je to što je moja porodica imala izolovanu seosku kuću

Stalno sam posmatrao moje dugo i suvonjavo tijelo. Jedino o čemu sam razmišljao bilo je moje tijelo i moje lice. Jednog dana mi je majka rekla: "Sine, moraš steći neko naučno zvanje. Moraš sticati svoj imetak svojim razumom."

Obzirom da roditelji zbog lošeg materijalnog stanja nisu bili sposobni snositi troškove mog školovanja, te finansijske obaveze su pale meni na vrat. Počeo sam raditi kako bih osigurao svotu koja mi je bila potrebna tako što sam prodavao neke životinje koje sam sam uzgajao. Na fakultet sam oblačio odjeću koju mi je majka šila od stare očeve odjeće, a koja nije bila odekvatna za mene.

Bio sam pod stalnim pritiskom zbog svog života u odnosu na život drugih studenata. Oni su se ismijavali samnom, mojom naslijeđenom odjećom i duguljastim tijelom. Zbog toga sam i bježao od njih, učeći sam. Želja mi je bila da budem u mogućnosti kupiti

odjeću koja će biti u skladu s mojom konstrukcijom zbog čijeg oblačenja se neću stidjeti.

Nakon kratkog vremena četiri događaja su odigrala ključnu ulogu i pomogli mi da se oslobodim uznemirenja i osjećaja nedostatka, a dali mi osjećaj hrabrosti i samopouzdanja. Ti događaji su bili:

Prvo: Dato mi je priznanje trećeg stepena zbog nastave u opštoj seoskoj školi, nakon što sam ispitan. To priznanje mi je govorilo da ipak postoji neko ko ima vjere u mene.

Drugo: Upravi seoske škole je predloženo da me angažuje da radim u školi za mjesečnu nadoknadu od četrdeset dolara. I to je za mene bio znak da i neko drugi, mimo moje majke, vjeruje u mene.

Treće: Time što sam došao do novca, kupio sam nešto upitrebljive odjeće, zbog koje se neću više stidjeti. Da mi danas neko da milion dolara ne bih bio srećan kao što sam bio srećan toga dana kada sam kupio tu prvu odjeću.

Četvrto: Ono što je imalo ključni uticaj na promjenu toka moga života. To se dogodilo kada sam postigao svoju prvu pobjedu u borbi protiv beznađa i kompleksa niže vrijednosti. Učestvovao sam na takmičenju govorništva. Ja se do tada nisam usuđivao razgovarati niti sa jednom osobom, a šta misliš, onda da govorim pred tolikom skupinom ljudi. Odabrao sam govor o posljednjoj stvari na svijetu. Ono što je imalo najjačeg utjecaja da o njemu govorim: "Lijepe i liberalne umjetnosti u Americi". Ne mogu skrivati to da kada sam počeo pripremati ovaj govor o tome nisam znao ništa. Naučio sam govor napamet i ponavljao ga više stotina puta u šumi pred drvećem zamišljajući da se radi o publici.

Osvojio sam prvo mjesto i to je kod mene izazvalo čuđenje. Svi su mi aplaudirali. Čak su i ona djeca koja su me nekada ismijavala i nazivala pogrdnim imenima došla i kazala mi: "Elmere, znali smo da ćeš ti ovo sigurno uspjeti."

Služio sam u senatu okruga Oklahoma punih trinaest godina, u Kongresu četiri godine. Kada sam navršio pedeset godina, ostvario sam cilj svog života. Izabran sam za senatora u okrugu Oklahoma.

Pričajući ovu priču, ja se ne želim ponositi onim što sam postigao. Možda ti moji rezultati nikome osim mene nisu bitni. Ovu priču sam ispričao kako bih pružio barem dio nade i odstranio dio očaja, ulio hrabrost i samopouzdanje siromašnom dječaku koji ima komplekse, stid i osjećaj manjkavosti. To je ono što je mene mučilo svaki put kada bih oblačio očevo iznošeno odijelo i stare cipele koje su se skidale s mojih nogu.

Elmer Tomas, koji se stidio široke odjeće koju je kao mladić nosio, kasnije je u Senatu proglašen za najelegantnijeg senatora. Da li ti je ova istinita priča ulila barem malo nade?

STIVEN HOKING

Britanski naučnik, sa invaliditetom, radio je kao profesor matematike u kolicima i predavao je na Kembridžu. U dvadesetoj godini ga je zadesila bolest koja ga je posadila na stolicu, onemogućila mu kretanje i većinu svog života je proveo na kolicima. Ali, uprkos tome, on je nastavio svoj naučni put punom snagom volje i odlučnošću. Godine 1985. dobio je jaku upalu pluća, te je podvrgnut teškoj hiruškoj intervenciji čija posljedica je bila da je izgubio sposobnost govora. Tako je, pored sposobnosti kretanja, izgubio i sposobnost govora. Dobavljen mu je specijalan kompjuter koji je koristio u nastavi sa svojim studentima. Ovi invaliditeti nisu spriječili Stivena Hokinga da putuje i učestvuje na brojnim naučnim kongresima. Posjetio je SAD, Rusiju i brojne druge evropske zemlje. Stao je pred izazovom invaliditeta tako snažno, da je malo zdravih ljudi koji bi imali tu snagu. Napsao je knjigu za običnog čovjeka o razvoju savremene fizike pod naslovom Sažeta historija vremena i Crne rupe.

Za njega kažu da je bio invalid, ali čovjek optimista. Njegov privatni i naučni život bio je život ličnosti koja se isticala naučnom odgovornošću, pouzdanošću, ličnom ustrajnošću i rijetkom inteligencijom. Da nije bilo ovih svojstava, on kao paraliziran i nemoćan čovjek, ne bi bio u stanju postići ono što je postigao. Čak je kandidovan i za Nobelovu nagradu

za dostignuća koja je postigao. Bacićemo pogled na njegovu biografiju, gdje je u pregovoru svoje knjige kazao: "Uprkos bolesti koja ga je pogodila u dvadesetoj godini života, on je sebe smatrao sretnim u svim drugim oblastima." Stiven je, uprkos svojoj bolesti, živio dugo i prevazišao sve procjene doktora o trajanju njegovog života. Pobijedio je svoj invaliditet sa samo dva prsta desne ruke, koji su mu pomogli da koristi kompjuter, da piše i izdaje svoje knjige.

Čitalac Hokingove knjige bit će zadivljen duhom čudnog optimizma koji vlada njegovim govorom i osmjehom koji izvire iz njegovih riječi. Još važnije od svega toga jeste naučni predmet o kojem je govorio u svojoj knjizi, a da ne govorimo i o tome da je bio genijalac i profesor na Kembridžu. Oni koji su ga poznavali, kažu da je posjedovao posebnu čaroliju.

Oslanjajući se na ono što je prethodno iznešeno, postaje nam jasno da je čovjek sposoban pobijediti. Ne postoji ništa što ga od njegovog cilja može odvratiti, bez obzira koliko teške okolnosti bile, pod uslovom da istinski želi to. Tome treba dodati njegovu upornost i nadu u dolazeće sutra, uzimajući u obzir da istinski čovjek kreira svoje okolnosti, a ne rinta po njihovom diktatu. Stiven Hoking je pobijedio svoj invaliditet takvom snagom koja bi manjkala i kod mnogih zdravih ljudi. Bio je živi primjer borbe protiv očaja i beznađa u najkompliciranijim životnim okolnostima.

ABRAHAM LINKOLN

Abraham Linkoln je doživio neupsjeh u svom poslu kada je imao 31 godinu. U 32. godini je izgubio na izborima. Po drugi put je propao na poslu u 34. godini. U 35. godini mu je umrla vjerenica, a u 36. godini je doživio slom živaca. Zatim je u 38. godini ponovo izgubio na izborima, a u 43. godini je izgubio na izborima za Kongres. Ponovo je izgubio na izborima kada je imao 46 godina i ponovo u 48. godini. U 55. godini je izgubio trku za titulu senatora, a u 56. godini nije uspio izboriti se za mjesto podpredsjednika. Kada je napunio šezdeset godina, postao je predsjednik SAD-a

Pogledajte te ustrajnosti u uspjehu, uprkos svim nedaćama kojima je bio izložen i koje su se redale jedna za drugom. To je pobjeda nad očajem i beznađem i transformiranje negativne sputalačke energije u pozitivnu i pokretačku.

HELEN KELER

Helen Keler je rođena u gradu Taskumbija u SAD-u 1880. godine i prije nego je napunila dvije godine, pogodila ju je bolest koja joj je odnijela sluh i vid. Nakon toga nije mogla ni govoriti zbog nedostatka sluha.

Njena majka se trudila podučiti je upotrebi ruku u znakovnoj komunikaciji, tako da je djelimično naučila kazati ono što bi u tom trenutku željela. Nakon toga je njen otac odveo u Institut za slijepe i tražio od njegovog upravnika da joj dodijeli učiteljicu. On joj je dodijelio Eni Saliven. Ona je u djetinjstvu izgubila vid i sa četrnaest godina došla u Institut, ali joj se, kasnije, vid djelimično vratio.

Nakon završetka studija, posvetila se Helen Keler i s njom započela dug i dirljiv put, koji je ličio na čudo i predstavlja jedno od najvećih dostignuća u oblasti emancipacije i integracije osoba sa invaliditetom.

Porodice Keler je učiteljicu dočekala s toplom dobrodošlicom. Helen je tada bila u šestoj godini života. Salivenova je počela podučavati slovima tako što je prstom pisala po njenom dlanu. U tu svrhu je upotrebljavala i namjesni pripremljena kartonska slova. Helen bi ih opipavala rukama i postepeno je počeka samostalno sastavljati riječi i rečenice.

Učiteljica je Helen povela kod jedne veoma sposobne učiteljice Sare Foler, direktorice Instituta za

gluhe osobe u Bistonu, te je ova nova učiteljica počela proces podučavanja govoru. Stavljala bi joj ruku na svoja usta kako bi ona dodirom mogla precizno prepoznati način izgovora i kretanje usana i jezika.

Prošlo je dosta vremena dok su drugi počeli razumijevati ono što Helen govori. Helena je naučila pisati i to veoma lijepo i uravnoteženo. Nakon toga počela je pohađati Kembridžčki institut za žene. Saliven je bila uvijek uz nju i sjedela pored nje u klupi, kako bi joj prenosila predavanja koja su se održavala. Uspjela je, u svojoj 24. godini diplomirati na ovom Univerzitetu i steći visoku diplomu u oblasti društvenih nauka. To je bilo 1940. godine.

Za Helen Keler se nadaleko čulo, te su na nju navalile brojne studentice koje su tražile da im drži predavanja i da piše tekstove i članke u novinama i časopisima. Nakon diplomiranja na Fakultetu, odlučila je čitav svoj trud uložiti u pomaganju slijepima. Uzela je učešće u podučavanju, pisanju knjiga, i u skladu svojih mogućnosti pomagala ovu grupu osoba.

Helen je u svoje slobodno vrijeme puno čitala, šila i moderirala. Naučila je plivati, roniti i upravljati kočijama, Postigla je još jedan veliki rezultat time što je doktorirala, postala je doktor društvenih nauka i doktor filozofije.

Tridesetih godina dvadesetog vijeka, Helen je napravila nekoliko proputovanja svijetom u svrhu pomoći invalidima, kako bi govorila o njihovom stanju i sakupila neophodna sredstva za njihovu pomoć. Radila je i na osnivanju fakulteta za obrazovanje i integraciju osoba s invaliditetom. Dobila je priznanja iz velikog broja zemalja i izabrana za jednu od deset najvažnijih žena svijeta.

Autorica je dvije knjige, a umrla je 1968. godine u 88. godini života. Ona priča: "Oni zdravi koji su brinuli o meni su jadikovali zbog mog stanja. Ali, koliko god moj put bio u njihovim očima mračan, ja sam ipak nosila neko čudno svjetlo u svom srcu. Vjera je obasjavala svaki put kojim sam išla."

Jednog dana je Helen Keler, slijepa i gluhonijema, rekla: "Uživala sam u užicima života i svim njegovim ljepotama."

Također je kazala: "Nemoj poginjati glavu pred svojim problemima, već je drži uspravnom, tada ćeš pred sobom vidjeti predočen čitav svijet."

Nesumnjivo će se svaki očajnik i beznadežnik zastidjeti pred ovom nevjerovatnom pričom o ženi koja je stajala pred izazovima svih tjelesnih nedostataka, ali je ipak uživala u blagodatima i ljepotama života u kojima ne uživa očajnik koji ima sluh, vid i govor.

HAJNRIH NESTLE

Čovjek je stajao zaprepašten, gledajući kako novorođenče njegovog komšije umire, odbijajući majčinu hranu. Svi oko njega su bili u panici, a on je danima ostao preokupiran onim što se dogodilo. Od tog trenutka njegov život se promijenio. Počeo je raditi na promjeni načina ishrane u svijetu i pomaganju miliona djece na svim mjestima. Rođen je u Švicarskoj 1814. godine. Njegov životni put nije ničim ukazivao da će biti u nečemu različit ili iznad drugih. U devetnaestoj godini je kupio malu radnju gdje je radio s orasima i lješnicima, ali svo vrijeme ga nije napuštala misao o djeci koja umiru jer su na bilo koji način uskraćena majčinog mlijeka. Ova radionica je bila polazište polazište jednog velikog projekta, uprkos protivljenju svih iz njegove okoline.

Nakon dvadeset četiri godine upsio je proizvesti kravlje mlijeko u prahu i pomiješao ga sa pšeničnim brašnom. Tako je spasio jedno dijete koje je prije vremena rođeno, Njegovo stanje je, prema mišljenju ljekara, bilo beznadežno. Ovaj uspjeh podigao je njegov renome, te je radionica počela nezamislivo raditi, jer su konstantno stizali zahtjevi za ovaj prah.

Nakon dugih poteškoća, ostvario je svoj san, koji je njime dominirao. Proširio je svoju fabriku i svoj amblem izgradio u obliku ptičijeg gnijezda. Taj amblem simbolizirao je sigurnost, majčinstvo, nježnost,

prirodnost, hranu i porodicu. Sva ova značenja ukazivala su na porodičnost i nježnost. Nakon toga, ova kompanija je imala udjela u drugim mnogobrojnim oblastima. Bila je prva kompanija koja je prodavala mlijeko u prahu, neskafe, koju danas poznajemo. Ovo je prva kompanija koja je počela proizvoditi ledenu kafu i mnoge druge vrste kafa. Integracijom ove s drugim kompanijama, povećao se broj proizvoda koje su nudili, tako da su postali jedna od kompanija sa najširim asortimanom za potrošače.

Razmisli! Sve te proizvode koje danas imamo pred sobom, posljedica su ideje! Ali, što je još važnije, nužno je ustrajati u sprovođenju svoje ideje! Nemoj gubiti nadu s prvom preprekom koja se nađe na tvome putu.

KARTER

Hauard Karter je bio stručnjak za arheologiju i historiju. Njegova studija se bazirala na pronalaženju Tutankamonovih riznica, koje su bile pohranjene negdje u Egiptu. Nakon opsežnih studija i analiza stotina istraživanja i dokumenata, locirao je mjesto Tutankamonovih riznica. Ali, njhovo iskopavanje je bio veoma skupocjen projekat. Bilo je nužno pronaći finansijera koji bi snosio troškove svih aktivnosti kopanja. Hauard je pronašao ono što je tražio. Pronašao je jednog bogatog zaljubljenika u arheologiju koji je finansirao i pomogao njegov projekat.

Radna grupa je počela kopati na mjestu koje je Hauard označio, ali nakon nekoliko dana kopanja bilo je jasno da to nije željeno mjesto. Hauard se vratio u svoj šator i ponovio svoja računanja i mjerenja. Ovoga puta moraju biti tačna! Pronašao je grešku i odredio drugo mjesto na koje su proračuni ukazivali. Radnici su se premestili i na drugo mjesto i počeli iskopine. Ali nakon nekoliko dana rada, shvatili su da su na pogrešnom mjestu.

Finansijer projekta je počeo sumnjati u Hauradovu sposbnost i stručnost za istraživanje i iskopavanje. Izgubio je puno vremena i novca u poslu koji nije nimalo odmakao. Uložio je puno novca i truda u ovoj pustoj dolini. Hauard je zatražio strpljivost i nastavak finansiranja projekta riječima: "Gospodine, vratićete

svoj uloženi novac ukoliko uspemo!" On mu je odgovorio: "Dobro, Hauarde, daću ti još jednu priliku. Nastavi!"

Hauard se vratio svojim proračunima i mjerenjima i odredio je mjesta koja su bez sumnje morala biti jesta Tutankamonove grobnice. Nakon dugog i napornog rada, postalo je jasno da su sva mjesta koja je Hauard ocrtao radnicima bila pogrešna. Nakon i tog neuspjelog pokušaja, finansijer projekta mu se obratio: "Hauarde, hajmo napustiti ovu dolinu, otputujmo, jer si mi potrošio puno novca i vremena."

Dok su se radnici pripremali za polazak, Hauard je uzeo kartu tog mjesta i počeo je iznova gledati. "Mora biti negdje ovdje! Ponovo ću napraviti proračune i mjerenja! Ne mogu pasti u očaj!" Na brzinu je označio drugo mjesto za kopanje. Čuvši da je Hauard naredio radnicima da kopaju, uprkos svim dosadašnjim neuspjesima, finansijer se počeo drati Hauardu u lice i tražiti od njega da otputuju i prođu se daljeg trošenja vremena i novca. Govorio mu je: "Hauarde, prestani s ovim, svaki pokušaj je bio neuspio!" "Ali, gospodine, dajte mi zadnju šansu, posljednju šansu!" govorio je Hauard. Finansijer mu je odgovorio: "U redu, daću ti posljednju šansu."

Govoreći o ovom čarobnom trenutku, Hauard priča: "Skoro da u ovom trenutku očaja i zadnje šanse nismo ni udarili pijukom o zemlju, ostvarili smo naše otkriće! Ispunio se naš san!" Bila je to Tutankamonova grobnica! Zar Hauard s ovom ustrajnošću i borbom s očajem nije zaslužio Tutankamonove riznice!?

HENRI FORD

Henri Ford, vlasnik poznate američke kompanije automobla Ford je morao usporiti proizvodnju svog proizvoda zbog nedostatka dijelova. Pokušavao je na različite načine poboljšati svoju proizvodnju, ali nije uspijevao. Na kraju je odlučio, vođen mudrošću da uzme nekoliko raznobojnih kreda i njima bi na zemlji napisao broj dijelova koji bi žele da bude proizveden. Tako, naprimjer, ako bi želio da se toga dana proizvede 750 dijelova, on bi na zemlji napisao 730. Kada bi sutradan u prvu smjenu došli radnici, i vidjeli šta je napisano na zemlji, svi bi se začudili. Jedan od njih reče: "Ja znam ko je ovo uradio!" Drugi su upitali: "To su radnici druge smjene. To su oni, obavijestili su nas da su uspjeli proizvesti 730 dijelova. Mi danas moramo raditi ozbiljno kako bismo ih pretekli u ovome što su oni učinili." Tako bi radnici aktivno radili dok ne bi postigli zacrtani cilj, a onda bi na zemlji napisali broj do kojeg su oni došli. Kada bi radnici druge smjene počeli dolaziti, zatekli bi ono što su i radnici prve smjene zatekli i kazali poput njih. Odlučili su promijeniti taj broj i prevazići ga. Tako su se stvari odvijale sve dok Henri Ford nije postigao ono što je želio i ostvario svoj cilj, mudrošću i time što nije izgubionadu i pao u očaj u odnosu na ono što želio.

REKTOR UNIVERZITETA

Godine 1921. u Čikago je došao mladić od 22 godine, radeći kao drvonoša. Onda je počeo raditi u jednom restoranu, nakon toga kao trgovački putnik, a 1929. godine ovaj mladić je slavio svoje imenovanje na mjesto rektora Čikaškog univerziteta. Očekujete li snagu kritike koju je dobio u tom jutru? Novinski naslovi su pisali: "Prodavac slatkiša postao rektor univerziteta." Bilo je još mnogo teških kritika. Jedan prijatelj oca ovog mladića je rekao njegovom ocu: "Koliko su me samo ražalostile medijske kritike protiv tvog sina." Na to mu je otac uzvratio: "Da, ali sjeti se da kritike dolaze shodno tvojoj vrijednosti."

Iz ove priče zaključujemo:

- nepravedna kritika je u osnovi zasnovana na neispravnim i lošim osnovama. U većini slučajeva čovjek biva kritikovan zbog ljubomore ili zavisti onoga ko ga kritikuje.

. fokusiraj se na onaj posao za koji u dubini svoje duše znas da je ispravan. Budi gluh za riječi onih koji te kritikuju i kore i ne zaboravi da je nas Stvoritelj Allah, da i za njega Jevreji govore kako su Njegove ruke stisnute! Stisnute bile ruke njihove! Allah je visoko iznad onoga što nasilnici i nepravednici govore. Pa i za našeg Resula su govorili da je sihirbaz, da je luđak, da je pjesnik. Zato, nemoj se obazirati na kritike zavidnika, jer su one pokazatelj tvoga uspjeha..

Jedna perzijska poslovica kaže: "Dok god ti ljudi govore iza leđa, znaj da si ispred njih." Šekspir kaže: "Mnoge životne lekcije naučićeš onoga dana kada vidiš da ne gase svi vatru vatrom!" A također kaže: "Kada se pobijeđeni nasmije, onda pobjednik izgubi slast pobjede.

BIL GEJTS

Bil Gejts, osnivač kompanije Microsoft je jedan od najpoznatijih i najbogatijih ljudi današnjice., a njegova kompanija se tretira jednom od najvećih i najpoznatjjih u oblasti projektovanja programa, kao što su i brojne druge kompanije čiji osnivač je Microsoft. Ali, nekada je ova ideja bila u formi mašte ili daleko ostvarljivog sna. Sredinom sedamdesetih godina kompjuteri nisu bili puno poznati, a Bil Gejts je rođen u gradu Sijetlu u SAD-u u bogatoj porodici. Ali je odbio uzeti jedan dolar od svoje porodice u izgradnji svoje ličnosti i imperije. Bio je okupiran matematikom i prirodnim naukama.Njegova porodica ga je poslala u privatnu školu za muškarce Lek Sajd.

Godine 1967. škola je donijela odluku koja je promijenila tok njegovog života, a to se dogodilo kada je imao 13 godina. Škola je sakupila sredstva posredstvom donatora kako bi kupili kompjuter. Među učenicima su se trojica posebno isticala interesovanjem za ovaj kompjuter, a to su bili BIl Gejts, Ivans i Pol Alan koji je bio dvije godine stariji od Bila Gejtsa i s njim osnovao kasnije kompaniju Microsoft. U svoje slobodno vrijeme njih trojica su neprestano sjedili ispred kompjutera. Toliko su se posvetili kompjuteru da su postali vještiji u radu s njim od svojih profesora, što im je i uzrokovalo probleme. Zanemarili su svoje studije zbog ovog novog uređaja.

Bil Gejts je ulazio u svijet kompjutera sve više i više. Radio je dugo sati dnevno, a njegov radni dan je počinjao od četiri sata ujutru.

Do tačke preokreta u razvoju ličnog kompjutera doško je kada su Bil Gejts i njegov kolega Pol Alan proveli u pisanju programa programskim jezikom Basic. Ovaj događaj bila je prekretnica u pogledu razvoja individualnih kompjutera. To je bio i glavni razlog osnivanja kompanije Microsoft, čija parola je bila: "Radi ozbiljno, napreduj u proizvodnji i zaradi!"

Bil Gejts i njegov partner su odlučili izmjestiti urede svoje firme u veće mjesto kako bi na adekvatan način odgovorili porastu poslovnih potreba. Bil Gejts je bio uzor svim radnicima u aktivnom, marljivom i kontinuiranom radu. Smatrao je da je svaki posao i trgovina bolji od njegovog nepostojanja. Jeo je hladnu picu i čitavu noć ostajao u svojoj kancelariji. Kada je firma zaradila prvi milion dolara imala je trinaest zapošljenih.

Bil Gejts je sakupio trideset najboljih programera, koji su pune dvije godine radili prekovremeno kako bi patentirali windows. Rezultati su bili poražavajući za nadu, ali oni se nisu predavali i u tome se krije tajna njihovog uspjeha.

Windows koji mi danas imamo pred sobom utrošio je pune dvije godine kontinuiranog i napornog rada tokom dana i noći. Na njemu je radilo trideset vrsnih programera. Uprkos neuspjesima i slomovima kojima su Bil Gejts i njegov tim bili izloženi, nikada nisu zapali u očajanje. Da je on zapao u očaj i predao se, onda ne bismo bili u mogućnosti danas koristiti ovaj veličanstveni izum koji nam je sačuvao mnogo vremena i truda.

Gejtsovo bogatstvo je naraslo na preko pedeset milijardi dolara i punih dvanaest godina nalazi se na listi najbogatijih ljudi u svijetu.

U tom pogledu, Bil Gejts je počeo samo od ideje u koju je vjerovao. Uprkos brojnim poteškoćama s kojima se susretao, nije gubio nadu, i nije odustajao od svoje ideje za čije ostvarenje se snažno borio, uprkos svim preprekama na koje je nailazio.

SEDATIVI

Nemoj gubiti nadu i padati u očaj kada se tvoje noge zapletu i kada upadneš u duboku jamu. Izaći ćeš iz jame još snažniji i čvršći, a Allah je na strani strpljivih!

* * *

Nemoj gubiti nadu ni onda kada te pogodi otrovna strijela koju na tebe bace osobe koje su najdraže tvome srcu. Pronaći ćeš nekoga ko će iz tvoga srca iščupati tu strijelu i vratiti ti život i osmjeh!

* * *

Nemoj sve svoje snove temeljiti na jednoj ličnosti i nemoj sav svoj životni put usmjeriti prema osobi koju voliš, kakva god ona svojstva imala. Nemoj misliti da će svijet nestati ako se nešto okonča. Nije kosmos samo ono što vide tvoje oči.

* * *

Nemoj čekati voljenog koji te ostavio, već iščekuj novo svjetlo što će tvoje žalosno srce obasjati i tvom životu vratiti radost i sreću, a tvome srcu pravilne otkucaje!

* * *

Nemoj žudjeti za snom što će te poniziti i pokušaj da trenutak svog pada preobratiš u početak novog sna!

* * *

Nemoj puno stajati na zgarištima prošlosti posebno ako su ga nastanili slijepi miševi i zvijeri! Već kreni za pjesmom slavuja što rađanje nove zore najavljuje!

* * *

Ne gledaj u listove čija boja se promijenila, slova se izobličila i čiji redovi izazivaju bol i otuđenost Nije najljepše ono što je na njima napisano niti je to jedino što će biti napisano. Moraš napraviti razliku između onoga ko ono što mu govoriš čuva u svom oku i onoga ko to pušta niz vjetar. Ovi redovi nisu samo lijepe riječi, već su to osjećanja koje srce živi slovo po slovo, koje svaki otkucaj pretvara u san koji nosi i radi koga osjeća žar i boli!

* * *

Nemoj biti poput čaplje, ove čudne ptice što pjeva najljepše pjesme dok krvari! Ne postoji na ovom svijetu ništa što zaslužuje ijednu kap tvoje krvi!

* * *

Kada zimski snjegovi okuju tvoja vrata i brda problema te okupiraju sa svih strana, sačekaj dolazak proljeća i otvori prozor da kroz njega dođe dašak čistog vazduha, baci pogled daleko, ugledaćeš jata ptica što dolaze, čiju ćeš pjesmu uskoro čuti. Sunce će ponovo sjati i svojim zlatnim zracima obasjavati vrhove drveća kako bi ti kreiralo novi san, novi život i novo srce!

* * *

Čitav svoj život predaj iskrenim osjećanjima i srcu koje te svojom širinom obuhvaća. Nemoj ni jedan tren svog života juriti za voljenim koji od tebe bježi ili srcem koje te ostavlja bez ikakvog razloga.

* * *

Nemoj ići u pustinju kako bi tragao za lijepim drvećem, jer ćeš u pustinji pronaći samo divljinu. Pogledaj stotine drveća koja ti prave hlad, usrećuju te svojim plodovima i razgaljuju pjesmom ptica iz svojih krošnji.

* * *

Nemoj se truditi da povratiš račun jučerašnjeg dana i onoga što si u njemu izgubio. Kada jedan list života opadne, nikada se više neće vratiti. Ali, sa svakim novim proljećem, napupoljit će novi listovi.

Pogledaj u te listove što prekrivaju lice horizonta i ne gledaj ono što je palo na zemlju, jer je počelo truhnuti i biti zemlja!

* * *

Ako ti je juče propalo, pa, pred tobom je današnji dan. Ako i današnji dan pokupi svoje ostatke i ode, pa, ostala ti je sutrašnjica. Nemoj se žalostiti zbog onoga što je juče bilo, jer je to prošlost, niti žali za današnjim danom, jer će i on otići, već sanjaj o blistavom suncu što će se sutra roditi!

* * *

Nekada se naviknemo na očajanje, da ono postaje dio nas a mi dio njega. Nekada se čovjekovo oko navikne na neke boje, tako da drugu boju oko sebe ne vidi. Iako pokuša vidjeti drugu boju, crna boja mu se učini najljepšom. Ali bijela boja je ljepša od crne, a boja sivog neba pokreće osjećanja i maštu, ali je nebo plava čistija od nje. Zato traži čistoću, makar na trenutak, traži poštenje, pa makar bilo naporno i teško, drži se sunčevih zraka, pa makar bili i daleko od tebe, nemoj svoje srce, osjećanja i budućnost žrtvovati zbog onoga čije vrijeme je prošlo.

* * *

Kada ne možeš da nađeš nekog ko će te usrećiti, pokušaj usrećiti sam sebe. Ako ne možeš naći nekoga ko će ti zapaliti svjieću, nemoj tragati za onim ko će

je još više ugasiti, ako ne možeš naći nekog ko će u tvoje srce zasaditi ružu, nemoj tragati za onim ko će u njega zabosti strijelu i produžiti.

* * *

Nekada nas obuzme tuga, te se na nju i naviknemo, zaboravivši da u životu ima mnogo stvari koje nas mogu usrećiti i mnogo načina kako obasjati tamne trenutke našeg života. Potraži ono srce što će te ispuniti svjetlom i nemoj sebe prepustiti tami očajanja!

SA NADOM

Sa nadom ćeš zaboraviti puteve bola i napustiti padove tuge. Nadom ćeš potrati suze na koje si navikao i otkloniti bolove koji su tobom ovladali.

* * *

Od danas ćemo se oprostiti od prošlosti, gledaćemo u budućnost srcima ispunjenim nade, zasijat ćemo sjemenke nade u njima! Iz nać će isteći vulkani očaja i ostavit ćemo rane prošlosti! Sa nadom ćemo voljeti i živjeti, a negativnosti neće pronaći put do našeg srca.

* * *

Sa nadom ćeš imati lijepo mišljenje o Allahu i drugim ljudima oko sebe. Osjetit ćemo sigurnost i sreću koja nas prati

* * *

Sa nadom se nećemo plašiti onoga što dolazi, a svi ožiljci prošlosti bit će nadom zaliječeni. Nadom ćemo zatrpati izvore mržnje koji u nama ključaju prema onima što su bili grubi prema nama, nanijeli nam bol ili uskratili nam neko naše pravo. Iz naših

srca ćemo uz pomoć nade otkloniti bolne uspomene i izmamiti osmjeh iz njegovih dubina!

* * *

Svi mi prolazimo kroz neke bolne trenutke koje je teško zaboraviti. Svako od nas je izgubio nekog iz svoje porodice: oca ili brata, prijatelja ili rođaka... Svaki od nas je prošao kroz trenutke kada je očaj ovladao njime, čak i posumnjao u mogućnost nastavka života. Također, svi mi osjetimo bol i poteškoću u svojoj duši kada se sjetimo prošlosti, uprkos svemu. Ali uprkos tim sjećanjima, nada u Allaha ostaje, a zatim i u našim srcima. U mojoj duši će ostati tuga, ostat će... sjetit ću se onoga ko me ostavio, ali sa dovom, a ne suzama kajanja...

* * *

Od danas, u svojim srcima zasijte sjemenku nade, ostavite ostatke bola i tuge koji su u vama. Uvijek gledajte ispred sebe, a nikada se ne osvrćite na prošlost. Ako je tvoja prošlost teška, samo će ti boli izazvati!

* * *

Sa nadom dobit ćete sigurnost da ljubav dolazi, da mržnja i prijezir odlaze i da dobro mora pobijediti. Glas istine ide visoko u nebo!

* * *

Budite sigurno da crno srce ne može živjeti. Samo čista duša, koja u sebi nosi dobro i čisto srce ispunjeno dobrom i tolerancijom može živjeti. Takva duša, praćena srećom, uzdići će se u visine poput slobodne ptice koja leti nebeskim visinama bez ikakvih okova. Budi siguran da Uzvišeni Allah zna ono što će ispuniti tvoju dušu i srce, tvoja sreća je u Njegovim rukama. Uzvišeni koji je iznad Arša je od svih milostivih Najmilostiviji. Neće vas iskušati osim da bi vam darivao dobro, šta god vam uskrati to je zbog toga da bi vam dao nešto. Daće vam bolest samo da bi vam dao lijek. On je prema nama milostiviji od našeg oca i majke. Budite sigurni da ćemo nadom iznova oživjeti. Znaj da svi pate, svi prolaze kroz trenutke očaja, gubeći nadu u nastavak života, ali s nadom i lijepim mišljenjem o Allahu, naš život će ponovo dobiti svoju živost.

* * *

Znajte, da prošlost koja je otišla neće biti vraćena, a bolovi i rane koje su nam nanijeli oni oko nas nestat će, ostat će samo prašina da nas na njih podsjeća. Zato je najpreče i najbolje zasijati nadu u našim dušama, životima i srcima, u našim očima i ambicijama, u našoj prošlosti i sadašnjosti. Nećemo plakati za onim što je prošlo, jer ono što je prošlo, to je mrtvo. Nećemo druge kažnjavati zbog grijeha koje su učinili, jer ono što je učinjeno, to je prošlo i nestalo. Isto tako, nećemo prezirati niti mrziti, niti s drugim ljudima pristupati s lošim mišljenjem, a ono što je u našim grudima, to Allah bolje zna od nas. Nemojte

se žalostiti za onim što je prošlo, niti sebe uništavajte zbog prošlosti koja vam je okrenula leđa i umrla, od koje su jedino rane ostale, vi ste ti koji toj prošlosti prepuštate svoju sreću i radi nje uskraćujete sebi radost.

* * *

Stalno ponavljajte da će u našim srcima opstati nada u Allaha, da će ruža procvjetati na našim prsima kako bismo zaboravili naše bolove, bolove svake vrste!

KRAJ OKUPAN MIRISOM MISKA

Kako ćeš biti očajan, a tvoj Gospodar je *Milostivi i Samilosni... Gospodar tvoj će, poslije toga, sigurno oprostiti i samilostan biti... I Gospodar tvoj Koji prašta je Vlasnik milosti... I Gospodar tvoj je Silni i Milostivi... Gospodar tvoj široko i obilno prašta... Gospodar tvoj je posjedin velike milosti... Doista je tvoj Gospodar blag i milostiv...*

Kako ćeš biti očajan, a *Allah je Onaj koji prašta i Milostivi... Allah je Onaj koji lijepo nagrađuje... A Allah je Onaj koji prašta i Koji je milostiv... A Gospodar tvoj je Vlasnik obilna dobra... Allah je najbolji Čuvar i On je od milostivih Najmilostiviji... A Allah je Blagodaran i Blag... Allah je, doista, prema ljudima Blag i Milostiv...*

Kako ćeš biti očajan, kada je *Allah oprostio ono što je bilo... Allah će, nakon poteškoće pružiti olakšanje... Allah nije nepravedan prema Svojim robovima... A Allah vam oprost i blagodati od Njega obećava... Allah opskrbljuje onoga koga On hoće bez računa... Allah pruža opskrbu onome kome On hoće... Allah želi da vam olakša, a ne da vam oteža...*

Kako ćeš biti očajan, a tvoj Gospodar govori: *O robovi Moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost, jer nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički!... Allah je blag prema Svojim robovima i opskrbljuje onoga koga On hoće...*

Allah poziva Džennetu i oprostu s Njegovom dozvolom... Allah sve grijehe oprašta, On je Onaj koji prašta i Milostiv...

Kako ćeš biti očajan, a Gospodar tvoj kaže: *Jer nadu u Allahovu milost gubi samo narod nevjernički... I obraduj vjernike da im od Allaha slijedi velika nagrada... Onima koji urade zlo iz neznanja, pa se kasnije pokaju i poprave, Gospodar tvoj će poslije toga sigurno oprostiti i samilostan biti...*

Kako ćeš biti očajan, a tvoj Gospodar kaže: *Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da pravim putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv...* A o njemu se kaže: *Kada bi ti bio grub i osoran, oni bi se iz blizine tvoje razbježali...* Također je o njemu rečeno: *O Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka, s radosnom vjiješću i opomenom...* Ti pripadaš grupi: *Vi ste najbolji narod koji se pojavio, naređujete da se čini dobro, a zlo zabranjujete i u Allaha vjerujete.*

Kako ćeš biti očajan, kada tvoj Slavljeni Gospodar kaže: *I kad bi poslanici gotovo nadu izgubili i pomišljali da će ih lašcima proglasiti, pomoć Naša bi im došla.* S druge strane, Poslanik, s.a.v.s., je kazao: "Ostavljam vam dvije stvari, nakon koiih nećete zalutati: Allahovu knjigu i moj sunnet. Ovo dvoje se neće rastati dok mi ne budu vraćeni na Havdu."

Kako ćeš biti očajan, kada Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Ko kaže: 'Nema istinskog božanstva osim Allaha,' izgovorivši to iskreno, ući će u Džennet." On, s.a.v.s., također kaže: "Ko kaže: 'Zadovoljan sam Allahom kao Gospodarom, islamom kao vjerom i Muhammedom, s.a.v.s., kao poslanikom, obavezan mu je Džennet!" Poslanik, s.a.v.s., još kaže: "Ko kaže: 'Subhanallahi ve

bi hamdihi - Slavljen neka je Allah i Njemu hvala,' bit će mu zasađena palma u Džennetu!" "Ko kaže: 'Subhanallahi ve bi hamdihi - Slavljen neka je Allah i Njemu hvala,' u jednom danu stotinu puta, bit će mu oprošteni grijesi makar ih bilo koliko morske pjene."

I NA KRAJU

Slavljen neka je Gospodar tvog, Gospodar Dostojanstveni, koji je visoko od onoga kako ga neki opisuju, neka je selam na poslanike i hvala Allahu Gospodaru svijetova!

Slavljen neka si, Ti, Allahu moj, i Tebi hvala, svjedočim da nema istinskog božanstva osim Tebe, molim Te za oprost grijeha i tevbu Ti činim.

Allahu moj, neka je salevat na Muhammeda, s.a.v.s., i njegovu porodicu, kao što je salevat na Ibrahima i njegovu porodicu!

Allahu moj, blagoslovi Muhammeda, s.a.v.s., i njegovu porodicu, kao što Si blagoslovio Ibrahima, a.s., i njegovu porodicu! Doista si Ti hvale dostojan i slavljen!

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....5
POČETNIK – VLASNIK POČETKA.....7
PREDAH UZ POEZIJU.....21
OPTIMIZAM.....22
SUŠTINA OČAJA.....23
Šerijatski propis u vezi očaja i gubljenja nade.....23
OČAJ U KUR'ANU.....25
Šerijatski propis o očaju i beznađu.....25
DOMINACIJA OČAJA.....28
UZROCI OČAJA I BEZNAĐA.....30
VRSTE OČAJA.....32
LIJEČENJE OČAJA.....37
EL-JE'S I KUNUT.....41
OČAJANJE JE OKOV.....46
ALLAH JE SA NAMA.....48
ČVRSTINA JEDNE ŽENE.....51
DUH PROŠLOSTI.....55
EL-HANSA.....57
Olakšanje nakon poteškoće.....59
Poziv na razmišljanje.....60
KUR'ANSKE NAZNAKE.....62
OBILNA ALLAHOVA, DŽ.Š, MILOST.....63
ISKUŠENJE.....66
NAUČI SE.....68
OSOBE S INVALIDITETOM.....70
KORMILAR.....73
SEDŽDA.....74
VLASNICI AMBICIJA.....75

RASTANAK I SUSRET.....77
SNAGA DUHA.....79
SPALJENA KOLIBA.....82
NE OČAJAVAJ.....84
I POBJEGNITE ALLAHU.....87
BUDI SIGURAN U SVOJU VRIJEDNOST.....90
SODOMA I GOMORA.....92
NABROJ SVOJE POKUŠAJE.....94
ISTRAJNOST I ODLUČNOST.....95
NADA SE VRAĆA.....97
ALLAHOV, DŽ.Š., OPROST.....99
IZMEĐU OČAJA I NADE.....102
OMLADINA.....105
VJERNIK 108
ČOVJEK I ČOVJEK.....111
NE ZABORAVI.....115
DAIJE.....116
SLIJEPAC I HROMI.....117
IZVOR ZLATA.....119
KREIRANJE USPJEHA.....120
RECI NE BEZNAĐU!.....123
NADA.....123
MANDELA I NADA.....124
Nada i strpljivost.....126
KOLIKO JE KORISNIH ŠTETA!.....127
ZATVORENIK LUJA XIV.....128
RAZOČARENJE NADE.....131
ŽIVOTNE NEDAĆE.....133
PREDAH UZ POEZIJU.....135
TIMUR LENK.....136
ONI SU PORAZILI OČAJ.....137
ISTOČNJACI.....137
IBRAHIM, A.S.....139

JUNUS, A.S.....141
JUSUF, A.S.....144
EJJUB, A.S.....148
FARAONOVA ŽENA.....151
HENDEK.....153
JEDAN IZ PRVIH GENERACIJA.....156
AMIR I OMER, R.A.....157
EBU EJUB, R.A.....159
IBN TEJMIJE.....160
EL-HEJTEMI.....163
EL-FUDAJL.....164
AHMED B. HANBEL.....167
KRALJ ABDULAZIZ.....169
IBN ABDULVEHAB.....171
ER-RAFI'I.....174
IBN BAZ.....176
OMER MUHTAR.....179
SULEJMAN ER-RADŽIHI.....183
SALIH ER-RADŽIHI.....185
PREDAH UZ STIHOVE.....187
SALIH EL-UDŽEJRI.....188
GANDI.....190
ET-TUVEJDŽIRI.....193
ŠEJH AHMED JASIN.....195
NELSON MANDELA.....198
NA SMRTNIM MUKAMA.....202
ZAPADNJACI.....205
TOMAS EDISON.....207
AJNŠTAJN.....210
NILS BOR.....213
PREDAH UZ POEZIJU.....215
ELMER TOMAS.....216
STIVEN HOKING.....219

ABRAHAM LINKOLN.....221
HELEN KELER.....222
HAJNRIH NESTLE.....225
KARTER.....227
HENRI FORD.....229
REKTOR UNIVERZITETA.....230
BIL GEJTS.....232
SEDATIVI.....235
SA NADOM.....241
KRAJ OKUPAN MIRISOM MISKA.....245
I NA KRAJU.....249

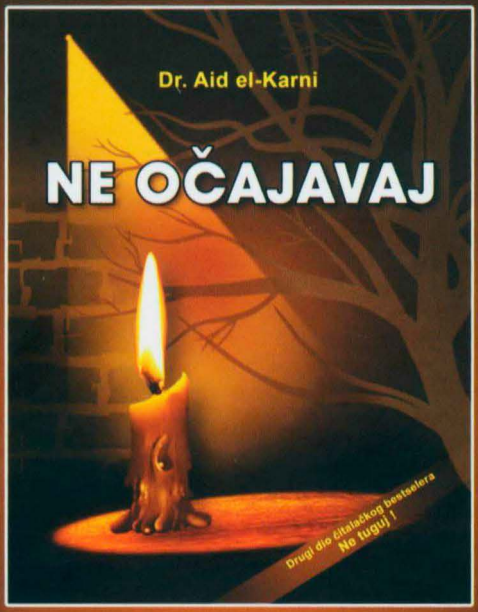

Knjiga **Ne očajavaj** koja je pred vama je iskren i nedvosmislen poziv. Ovo je snažan i glasan apel svakom onome ko je kolebljiv i ko je zapao u apatiju i ljenost: Ne očajavaj. Nadam se da ce čitalac u ovim riječima pronaći dirljiivo pismo, da će ova poslanica telegrafskom brzinom doprijeti do njegovog srca, prodrmati ga svjetlom Objave, probuditi ga bićem odlučnosti. Usmjeriti ga putem djelovanja, nade, ambicija, težnji, truda i natjecanja.